tes socioꝝ & hiberna exer
citus adiit · conlaudauitq; mili
tes quod duabus tantis deinceps
cladibus ictis · prouincia obtinu
isset · nec fructum secundarum
rerum sentire · hostis passi omi
ssis hiberum agro cos arcuisset
sociosq; cum fide tuatis set
Marcium secum habebat · cum
tanto honore ut facile appareret
nihil minus quam uereri nequis
obstaret gloriae suae · Successit in
de nero nisilanus · Et hiberna
militi noui deducti · Scipio om
nibus quae adeunda agenda
que erant mature aditis per
actisq; tarraconem concessit ·
Nihilominor fama apud hostes
scipionis erat · quam apud ciues
sociosque · Et diuinatio quoda
futuri quo minus ratio timoris
reddi poterat oportet emere ma
iorem inferens metum · In hiber
na diuersi concesserant · hasdru
bal magonis usque ad oceanum

nonam socius quam hostis faciebat ·
Non enim tantum subueh oppidanis
praepacata littora apertos portus
praesidio nauium pumicarum poterat ·
quantum frumenti classis ipsa turba
naualis mixta ex omni genere hominu
absumebat ut arcis praesidium etiam
sine mued to quia pauci erant ex
ante praeparato sustentari posse ta
rentinis classiq; neinued tum quide
sufficere · tandem maior e grana qua
uenerat classis dimissa est · annona
haud multum laxauerat · quia remo
to martimo praesidio · sub ueh frue
mentum non poterat · Eius dem esta
tis exactus · m · marcellus ex sicilia
prouincia cum ad urbem uenisset ac
cal purnio · p · r · senatus ei ad eadem
bellone datus est · Ibi cum de rebus
abse gestis disseruisset · questus le
nter · non suam magis quam multum
uicem quod puincia confecta exer
citum deportare non licuisset · - pos
tulauit utrum pharn urbem im

ABG 1:1
Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe:
Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc. Class. 35, fol. 38r
Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-8600 Bamberg

mediam aciem hinc romani. hinc car
thaginenses mixti a fris cornua so cii
tenebāt. Erant autem utrisque hispa
ni pro cornibus ante punicam aciem ele
phanti castellorū procul speciem ui pre
bebant tamen hoc inutrisque castris
sermonis ita erat. ut instructis tessent
pugnatores mediasq; agies romanū. poe
nūque quos interbelli causa esset. pari
robore animorū. amborūq; concursuros
Scipio ubi hec obstinate credita animo
aduertit. omnia de industria in eum
diem quo pugnaturus erat mutauit.
tesseram uespere per castra dedit. ut an
te lucem uiri. equique cuncti pransi
essent. armatus eques frenatos stratos
que teneret equos nondum satis certa
luce equitatum omnē cum leui arma
tura instationes punicas immisit.
In deconfectam ipsi cū graui agmine le
gionum procedit praeter opinionem
destinatam suorum. hostium que
romano militi cornib; firmatas. socius

haud plus quingentos passus acies in
tersese aberant. signo recepto iussu
to. scipio patefactis que ordinibus ae
quitatum omēm leuemque armaturā
in medium acceptam diuisamque in
partes duas. in subsidius post cornua
locat. inde ubi cepiendę iam pugnę
tempus erat. hispanos ea media acies
fuit. presso gradu incedere iubet. ipse
ed extro cornu. ibi namque erat.
puntium adsiluanum & marcium
mittit. ut cornu extenderent in
sinistram partem. quē admodum
se tendentem addextram uidissent.
& cum expeditis peditum aequitum
que prius pugnam conserrent cum hoste.
quā coire inter se medie acies possent.
tra diductis cornibus cum terno pedi-
cohortibus. ternisque equitum turmis
ad hoc uelitibus citato gradu in hostem
ducebant. sequentibus in oblicum alis
sinus in medio erat. qua segnius hispa
norum signa incedebant. etiā conflu
xerint cornua. cum quod roboris

Bamby. StB. Class. 35. fol. 80r

1:1
Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe
Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc.Class.35, fol.80r, oben
Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-8600 Bamberg

Bamb. Sth. Class. 35. f. 16v

Ψ seurbe egressos pecora carthaginiensiū que pastū ppulsa

Missiq; qui sequerentur ānicia · cōpensos · omisse
rem rerum · Deduci incomitio ungis que adp ban
ne popl̄o cesi · de saxo deiaciuntur · Huius inuocatas
penetrabarum nobilissimarum in mala uecordiā
eum animos inuaserat · cū publice tum
etiā singulos priuatī utiq; tam fede interi
empsos · aut propinquitate aut amicitia contange
bat · Ex his tredecim fere nobiles iuuenes tam
rerum conuiuauer̄ · quorum princeps nico
& philemenus erant · Ipsi prius quā aliquid
moverent · colloquendū cum hannibale tam
noctis p̄ speciem uenandi urbe egressi · adeūpsi
ciscuntur · Et cum haud procul castris abessent ·
ceteri silua ppetuam sese occuluer̄ · Nicho &
philomenus p gressi ad stationes · comp̄hensiq;
ultro ad peterent · ad hannibalē deducti sunt ·
Quicum & causas consilii sui · & quid parerent
exposuissent · conlaudati · oneratiq; p̄miis sis
iubentur · in fide popularib; facerent · p̄dan
di causa secer̄ · adurbem agere nuto desinecer

/ ē ratus est

tempus agendę rei hannibali sum ē · ut dou
uia haberet · Ubi quominus mirum ver̄ · uno
eodemq; loco stantia cum ēdiu habere · egrum
simulabat · Romanis quoq; quin p̄sidio caren
tibus · sis precū ē iam segnis mora eius desi
ceret · Ceterum post quā tarentū ire constitue
decē milib; pedum atq; equitū quos in excep
tione uelocitate corporum delecti maxime armo
rum aptissimos exercitus ē electos · quartana
gilia nocte signa mouet · Premis sis q; octogin
ta ferentum dis equitibus p̄cepit · undis cur re
rem circa uias p lustrarent q; oīa oculis · ne
quis agrestium p cul speculator agminis falle
ret · p gressos retinuerent · obuios occiderent ·
ut p donū magis quā exercitus accolis species
ret · Ipse raptim agmine facto · quindecim
fere milium spatio castra ad aretio posuit ·
Et ne ibi quidem nimium quoq; gereret tamē
conuocatos milites monuit · ua omissurum · nec
deuertiquemquā · aut excedere ordine · agminis

1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe.

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc.Class.35/fol. 16v

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

Bam.bg. Stb. Clm. 35. f. 70r

aut ex hoste egregiā gloriam inquit
aut ex ciuibus inuidiā grauiū meritū
certe & si non honestū capiā. Prius
quā claudius consul in pumeriā ue
nit. & p extremum finē agri larinatis
ducentem in sallentinos exercitum
hannibalem expeditis cohortibus ad
orsus. ē. hostilius tubulus impositō
agmine terribilem tumultum in
tulit. ad triginta milia hominū oc
cidit. nouem signa militaria coepit
Mouerat exhibernus ad famā hostis q.
claudius. qui pur bes agri sallentini
castra disposita habebat. Itaq. nec
cum duobus exercitibus simul confligere
& hannibal. nocte castra ex agro ta
rentino mouit. atque in bruttios
concessit. Claudius in sallentinos ag
men conuertit. Hostilius capuam pos
tens ob unus aduentus iam fuit. cōs.
claudio. Ibi exutroq. exercitu electi
pedituū quadraginta milia & equi
tes quibus cōs aduersus hannibalē

Liuius cōs. pleri uarie mentes aut ex hoste egregiā glām aut ex ciuibus ciuis meritū inuidiā sera p tuis ēē respondit.

xxx hominū de exercitu hannibal occidit claudius hostilius

romana. interiacebat campus. col
les imminebat. nudi simul trolatere
cathagmensium dextero romanorū
neutri suspecti quod nihil siluae ne
que admsidiae latebrarū habebant.
In medio campo abstationibus p cur
santes certamina haud satis digna
dictu serebant. Id modo romanum
querere appetebat. ne abire hostem
paterentur hannibalem inde cupien
tem tutis uiribus in aciem descendebat.
Tum cōs. ingenio hostis usus quo mi
nus intra aptos collibus temeri in
sidiae poterant. quinque cohortib,
additis quinque manipulis nocte
iugum superare & maduersis colli
bus considere iubet. Tempus excur
gendi exinsidus & adgredi hostem
ti claudium asellum. tr. mt. & p
claudium praef. socium edocet. quos
cū his mittebat. Ipse luce prima
copias omnes pedtum equitumque
in aciem eduxit. Paulo post & abhan

1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe.

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc. Class. 35, fol. 70r

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

Bamb. 2tb. Cod. 37, f. 79r

diam non diffugiendas esse huiusce modi exercitationes. aduersum pulsandam uim uoluptatum. neque
ullum umquam continentem prorsum. ac temperantem satis fideliter uisum ee. cui uita non interpsa erro
rum pericula. & in medijs uoluptatum illecebris exploratasit, nam cui libertatis gratia. omnis conuiuiorum
incognita sint. quicquid illarum omnino expressit. sicum fore adpastu pandas huiusmodi uoluptates. aut
uoluntas tulerit. aut casus induxerit. aut necessitas impulerit. mox deleniri & capi neq. mentem eius ani
mumq. consistere. congrediendum igitur & tam quam in acie quadam cum uoluptatum rebus cuncta ista
uim licentia comminus decernendum. ut aduersus eas non fuga. nec absentia. moderatoq. usu temperantia
continentiamq. tueamur, Et tale facto simul et foro animo. si quid ineo uel frigide tristitiae. uel torpen
tis uerecundiae fuerit. diluamus, sed quia uoluptatum feci mus mentionem. Doce & aristoteles. quibus uolup
tatibus sit cauendum, Quinque enim sunt hominum sensus. quos graeci αἰσθήσεις appellant. per quos uolup
tas animo aut corpori quaeritur & tactus. gustus. odoratus. uisus. auditus, Ex his omnibus uolup
tas quae in modi ce capitur. eatur pis atq. improbae st. Sed enim quae in mia ex gustu atq. tactu est, eligitur
gemina uoluptas. sicut sapientes uiri censuerunt. omnium rerum foedissima. eosq. maxime quise se du
abus istis dabunt uoluptatibus dediderunt. grauissimi uitii uocabulis graeca appellauere. uel ακρα
τεις. uel ακολαστους. Nos eos uel incontinentes. dicamus uel intemperantes, Istas autem uolup
tates duas gustus atq. tactus idest cibi & ueneris. solas hominibus communes uidemus esse cum beluis,
& idcirco in pecudum ferorumq. animalium numero habetur. Quisquis est his ferarum uoluptatib.
occupatus, celeri exitibus alisse nsibus proficiscentes. Hominum tantum propriae sunt. uerba
suphacre aristotelis philosophi in medium proferam. ut quid de his infamibus uoluptatibus tu clarus
atq. indytus uir sentiat publice. ut;

Si sim tuti
sed ingore
animi. &
constanti
presentia.

De gulosis
& luxuriosis.

ΑΙΑΤΟΙ ΚΑΤΑΤΗΝΤΗΝ ΦΗΣΙ ΓΕΥΣΕΩΣ ΗΔΟΝΗΝ ΕΓΓΙΝΟΜΕΝΗΝ ΑΝΥΠΕΡΒΑΛΗ ΚΑΙ
ΑΚΡΑΤΕΙΣ ΛΕΓΟΝΤΑΣ ΟΙΤΕ ΤΑΡΠΕΙΤΑΙ ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ. ΑΚΟΛΑΣΤΟΙ ΤΟΙΟΥΤΟΙ ΟΙΤΕ ΠΕΡΙ ΤΑΣ
ΤΕΣ ΤΡΟΦΗΣ ΑΠΟΛΑΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΕ ΚΑΤΑΤΗΝ ΤΡΟΦΗΝ ΑΠΕΝΙΩΝ ΜΕΝΕΝ ΤΗΙ ΤΑΩΤ

A:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe.

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc. Class. 37, fol. 49v

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

Bamb. Stb. Class. 37. f. 54b

offerrent quas diis primitias offerebant. & Catonosomis similis imperium & auauisse, Iuppiter stabimagis cordi
est. nos arabidare potius quam metere malimus uictores facias; Ergo quoddiuinos honores sibi exegerat meri
todicas aurigio contemptor deorum, Hinc pia illa insultatio sacerdotis, Haec sunt spolia & de rege super
bo primitiae, ut nomine contumacis cupo nas luat rapias deo notar & exuuias. Mirandum est huius po & e
& arcana & arca exterma sacra doctrina, Neq. enim de nihilo est quodam de longe uenit aeneas. nulla abeo
casa est hostia nisi cum pacificatur apollini & neptuno res sacra diuina est, Constat enim sicut doctius
uerus ordinatorum libro secundo doc & ee deliatam apud quam hostia non cedatur: sed tamen solemni
dem preceueniantur, Verba doctri haec sunt, debata est apollini s RENETOPOC Arampo & a demons
trat. Siquidem templum ingressus ponti fex nullo acto sacrificio statim inchoat precem; Et a genitura ex
pressius nominat & dapatet augurium. Atuero cum tauros moximmolat apollini & neptuno. apud
aliam utiq. aram factam intellegimus, Et bene supra tantum modo patrem quod ibi proprium est. &
infra quod commune est apollinem nominat, Meminit huius arę & cato de liberis educandis in haec uer
ba. Nutrix haec omnia faciebat In m uerberis accubis sine hostia ut deli ad apollinis genitiuum. Eo
dem uersu nonomittendum puto. cur saxo u & usto dixerit extructum templum, Velius longus, im
mutatio est inquit epithęti, Ultenim dicere u & ustate templi, Hunc multi alii commentatores
sunt secuti; Sed frigidum est. edificii a & item notare; Et paphus autem ut plurime lectionis. libro sep
timo decimo ait, Delphis quodam tempore euenisse ut templum religiosum antea & incantus spoliatu in
censumq. sit Et radicat. multas circa chorinthum urbes insulasq. proximas. terremotu hausta s delon. neq.
antea neq. postea hoc incommodo uexatam. sed semper eodem manere saxo, Iuchridides & ita historiarum
libro testio. idem doc & Nonnullum ergo si presidio religionis tutam insulam semper ostendens. adreue
rentiam sibi locorum accessisse dicat continuam saxi eiusdem ideft insule firmitatem. ut seruauit apol
linis genitoris proprietatem. patrem uocandi. Idem auaut. herculem uocando uictorem; Hęc inquit
limina uictor alades subit, Varro diuinarum libro quarto. uictorem herculem putat dicti quod omne

C. 6.

S Inqua nullu animal sacri ficatur quam pythagorā ue lut inuiolata adorauisse p dunt. Hanc ergo ee que adoratur ab enea. RENE TO LOC.

1:1

Reproduktion / Veröffentl...
nur mit Genehmigung und Ang...
Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc.Class.37, fol.54r
Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

LARIS

ITERAL D LRECTVS

ANGVLVSMA IORDIRECTO OBTVSVS

MA GISDIRECTOAPERT MINORDIRECTO IDEST ACVT VS

DIAMETROS

EMICICLVS

TRIGONVS DI REC TIS LI NE I S

ITERAL RECTVS

ANGVLVS DI RECTI SANGVLIS

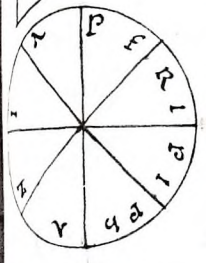

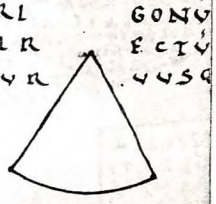

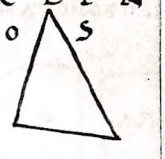

q: est angulus; & illa sup stans p pendicularis dicitur: sed grece catetos; Angulus maior recto obtusus dicitur: minor di recto acutus; definitio est res quae alicuius est minus; for mae est res quae aliquo ex alio est minus continetur; circulus est figura plana uris quae una linea continetur: haec linea p epiphania appellatur: ad quam ex una nota inter ac circulu positae mis rectae ductae lineae aequales sunt; puncta autem circuli media nota; Diameter os est directa linea quae da p puncta m sup dicta m ducta quae orbem aequalibus par tibus diuidit; emicyclum est figura quae diametro & epipha nia media quae eadem diametros distinguit contineatur; Lineae res directae diuersa positione facaunt trigonu; quatuor tetragonum, multae polygonum; & hae plane figurae dicuntur: quarum sunt genera tria; quorum unu directas lineas claudit: quod graeci. ETITPAMMON uocant, aliud quod inflexas: quod. KAMPILITPAMMON dicunt; iteraum qd directas simul curuas lineas capit: quod mikton dicunt: euth grammas igitur eth tripleuros tetra pleuros & poly pleuros dicitur: tripleuros tres ha bet formas; nam trigonus a tribus pleuris: quod latine & tres aequis lateris.

Bamby. Stb., Class. 39. f. 157r

1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe.

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc. Class. 39, fol. 157

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

ulteriorem ꝓnumerū etiaꝫ coaensbꝰ quiaꝫ insingularia
asm̄ suꝛaꝫmuenerit ulteriorē numerū meaꝫatur· sint· i· et v·
et vi· et xxx· singularia· quinariū numerū quin quiensme
atur· i· dē facit semo inxxx· rursusipsōs sex singularia· sexi
ens meaꝫ· i· eosquixxx· sunt· si duo numeri alter alterū mul
tiplicant eumuero ꝓnumerum quisic effectꝫ est aliquisqui
pse incōpositꝰ ē meaꝫ· idem necesse est etiam utrūq; expri
orb: meaꝫ· mulaplicꝫ decusoctonariūs numerꝰ· fiunt
lxxx· hos duo meaunt· nambis quadragena· lxxx sunt·
at quin idē si viii· quoq; et x· meauṇaur cūbisquaīna octo
bis quina x· fiant· quo caens cum̄ numerī ꝓportionis eius dē
quam ana ῆōτι ΛΛΝ· gręcuocant inoꝛdinē ꝓnunaur·
ꝓm̄ siulamū meaꝫ· secdm quoq; et de incepsom̄s meaꝫ·
si secundōmeaꝫ· ultimū quoq; et medios meaꝫ· si quē libet
demq; unūm etiaꝫ om̄s meaꝫ· ē trasultamū non meaꝫ·
pęnsecdm quidē pęq; quēm aliū· si secdm nī meaꝫ· pęnultamū
quidem aliū ue· siquē medū nī meaaur· nēaliū quidē sint
iii· et vii· xxvii· lxxxi· cc· liii· inter hos om̄s triplica
tio est· termio autē meaaur eosqui· cc xl· iii· sunt ergo octo
genas singula· cc· xl iii· sunt idem ergo meaaur nouena
rū numerū cui· ē na viii· sint· et quibunc meaꝫ· etiaūltamū·

Logian

Bamb. StB. Class. 39, f. 182v

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe.

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc. Class. 39, fol. 182v

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

nemora lucos. lacus. fontes. ac fluuios appellauerunt que pones. faunos. fones. scatebras. riuos. antra. specus. fatuos. que. q. uti fanuae. uti etiã fanae. a quib: fana dicta quod solerent diuina aperire; hi homines post prolixum aeuũ moriunt. ut homines. sed tamen & ipsi endi & incursandi & nocendi habent plenissimã potestatem; hũc prosequitur genios. eũ. ac adhuc mortalis uirginis diua consistet; Nam cum tabi ac debilia uno seuu est actã. utiã immortali diuae q: pcepit dicens; Iam sede in consilio iouis directa. De mũ q: de aceruata uirginis. p. aromatis partem sumit; Tunc portatores diuae corepta lectica magno eam molimine subuexere; sed post quã centũ uiginta sex milia stadiorũ aeria subuecta leuitate conscenderent. actonũ primũ. exp. ibo. gis. compleuere caelestibus. s. lunae rem ingressa circulum uirgo. diue congruis nidoribus supplicandã de proximo conspicat globosum quoddam tenerum q: corpus. e. sup niroris leuitate compactum. instar speculi pnitentis adiacu lacti fulgoris. spedios. reubrare, inco. sistra milia ac celeu sina q: lampas. arcus q: dicorn tae. tr m pana q: cybeleia undebantur; triformis et iam discolor q: uerago terribili quadã maiestate ratabat. Quae lucet cornigerae
1. minacium. b. 2. egestionis. 1. quapropter actionib. quia propter dese mentis. e. egestae. 1. uti. et euenit ser. ae nutrienda
e. 3. et crementis. 4. gestionib: . oportuncta men fru gibus.
esparta. crederetur. a gestionib: . oportuncta men fru

Abb.: 1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe.

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc. Class. 39, fol. 32v

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

prodeo pdi · prodibo; Quae uero 10 · ad hec aca dimperatiuū modū am syllabā terminant · ut audio audi · audiam · putrio putri putriam · quamuis terrenaus ptulerit pbo; inde appareat gemi nam esse pnunciationē; dixi tenī iam scibo ubi sic' indicati uo modo tempore psenti · eorum q; eo · litteram terminant ψ sunt uer ba · quae ad uersa psenta preteritum simile habent · ut luceo & lugeo; luxi tenī facit tē cernit crescit · creuit facit; Sunt alia quae una uerbi positione duas coniugationes teneant · ut pando & mando faciunt tenī pandas & pandis mandas & mandis; Uerba casib: iungunt interdum singulis ita genitiuo ut miserere orbi · Dativo ut suadeo tibi · accusativo · ut moneo te · ablativo · ut utor illo; interdum duob: ut genitivo ablativo · et accusativo ut fungor hanc rem et illa re; Haec sacis ad exempla analogiae dixisse sufficiat; quae enim his formis conspecta fuerint · non teneri procerto puto anomala iudicanda; quae strictam exiguaq; memorabo · ut contra rationē etiam usū quedā usurpasse deteg amus · aut etiam contra regulā defecisse; Cū nominativo singulari deus & deus similia sunt. quae plurali hi rei diaunt & usus dicat · hi dii contra regulā cā dem tamē dia debeant pserti cum genitivus pnominativo suo dicab: syllabis non debeat

Bamb. StB. Class. 39, f. 65r

1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe.

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc. Class. 39, fol. 65r

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

ψ Pduobꝰ ꝑcia contraxi· Pduobꝰ maria conscendi·

uuenis indignatione· Nihil plus profilio
factū est quē recepi· non fortunā tu bi debeo·
sed affectū· non exitū· sed uoluntatem
ψ Produobus genuatenui· Rogo· uter magis
amaretur· Simulꝑiratę duos reddidissent·
agere nunc uuenis ad faciendā inopię
patris inuidiam si uideretur· exclama· famē
obtendis· adquā luxȯria prodigarum
quoq· uoluptatiū continuatione uenisti·
exhausistisenex census· in pretia meretricū·
quanquā ethuic ubē necessitati pietas iurā
succurrere· eclex quę inopē· quę patrem
nominare contenta ē· filiū nō remisit ad
causas· Quid· ů· sine ducationē· in discursus·
in pretia uacuatus sū· Excidit omnē scelerū
cōparationē· patrē mendicū facere· nec

Bamb. Sta. Cla. 44. f. 28r

1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe:

Staatsbibliothek Bamberg

Sign.: Msc.Class.44, fol. 28r links oben

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

hoc sal tē habebis miserr mefili qđ honoratis cīan
gere

21 dibi·uerū faciendū ē·si deseratā reputas meacul
pa·ē·sed iā repus·ē·ista quē excusata debent
uideri uerū pulchra acq: magnifica animo ma
iore defendere·& cū iudiciū agat exemplum an
dē causā suā Intellegeres funerib: solet defunct
laudaberis omia licet huc reuocem p̄terita·&
adcanendas unius laudes uniuersq; uatū scrip
tq; q: ora consentiant·uincet tam resista mille
linguas ipsāq: sisit aliqua corpore uno facun
diā materia superabit·etiā si nihil dixero nisi
qđ obiectū·ē·lucē libertatēq: patri filius red
didit·& qđ ante Inaudituū ē·magis me amauit
quā uellē Ingressus·ē·maria Inquib: lā mini
mū periculi tēpestas habet·& qđ Inter ista dif
ficillimū·ē·amore meuicit etiā matrē suā tace
nefaria lingua·ergo tu ista laudas obtulit secap

Bamb. SLB. Class. 44. fol. 39v

1 : 1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe.

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc. Class. 44, fol. 39v

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

oben
rechte Spalte

figurā accipit parrhæ celsus excludere adseuera re detractare execrare iudicē prouerbiis uel uersib; & loco & inuidia euocatione intendere crimen quod. ē. ΔΕΙΝΩΣΙΣ. adulari ignoscere fastidire admonere stasis facere precari corripere figuras putat. partitionē quoq; & ἀποσιωπησιν ē diuisionem ceterū duarū cognitionē qđ. ē. uidē ualeant quę uideantur ēē. diuersa ut ūnus demum sit ueneficii quum tā absolutus data potione sed & iā quimentē qđ. ē. impar de finitionis ritualis siue gorgias ΑΝΑΠΑΛΑΙΣΤΟΝ ΚΑΤΑΦΟΡΑΝ ΑΝΑΜΝΗΣΙΝ ΑΝΤΙΠΕΡΙΣΤΑΣΙΝ ΠΑΡΑΥΞΗΣΙΝ ΤΙΠΟΙΚΙΛΟΝ ΣΥΝΘΕΣΙΝ qđ. ē. dicere quid fieri oporteret deinde quid factū sit ΕΝΑΝΤΙΟΤΗΤΑ unde sint ΕΝΘΥΜΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑΙΚΤΙΚΑ ΣΥΝΜΕΤΑΛΗΨΙΝ. & iam quo statu hermagoras uterur. Uisellius quāquā paucissimas faciat figuras ΕΝΘΥΜΗΜΑ tamen qđ cōmentum uocat. & ratione appellans ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ. mereas habet qđ quidē recipit quodāmodo excelsus nā consequens anepichiremaste dubitat. uisellius adicit & sententiā inuenio quia dgregent his ΔΙΑΚΕΚΟΣΜΗΜΕΝΑ ΠΑΡΟΡΜΗΣΕΙΣ ΠΑΡΑΙΤΗΣΕΙΣ. ℈. seduchec nūsunt schemata sicalia ut sint forsitan magnos fugerint. & iā nouā fieri adhuc possint eiusdem tamen naturę cuiussunt eadequib; dictū est.

DE FIGURIS VERBORUM :—

Uerborū uero figurę & mutatę sēp & ut cūq; ualuit consuetudo mutantur tractq; sianti cum sermone nr̄o cōparemus pēne iā quidquid loquim. figura. ē. uchemēre mouere nō ut omsus uereas & cicero precipue hanc rem. & in cubere illi nihil plenū uino nimi & huic nō hunc adulari ad dr̄. & mille alia at utrum nā utrāq; non peiora uincant. uerū schemata lexeos duorū ſ. generū alterū loquendi ratione uo cat alterum maxime conlocatione exquisitū ē. quorū tam eliutrūq; conuenit oratioui tam possis illud grāmatici cū hoc rhetorici magis dicere prius sit de generib; quib; uti a esset. ēnī omne eiusmodi. Homines therbe ma uitiū sīn peterentur ſ. accadere. uerum auctoritatē uetustate consuetudinē plerūque defendit. sēpe & tam rationē quadam ideoq; cū sit a simplici recto q. loquendi genere defle xa uir tę ſ. sibi p babile aliquid q. sequat unā tam intre maxime utilis & correctiam ac sēp eodē modo formatis sermonis fastidium leue. & nos a uolgari die genere defendat. q. si ex parte & cū res posce uetus uelut asperso quoda condimento iocundior erit. atq; nimium affectauerit ipsā illā grā uaricatis amittente. quāquā si quędā figurę ita receptę ut poeneiā hoc ipsū nom effugerint quę & iam sic fuerint crebriores consuetas au res minis fierent at fierent nā secreta & extra uul gare usū possit. ideoq. magis nobiles ut nou

Bamberg StB. Class. 45, fol. 139v

1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc. Class. 45/fol. 139v

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

Alia loca sunt p̄fectoria quae ad ius publicum p̄tinent eadem
si p̄ possessorib; conuenit possidentur.

Sunt autem loca publica hec. que scribuntur. silua. et pascua
publica augurū. Que ullo modo alienari neq; eunt. et pos
sident tutelam aut templorū publicorū aut balnearum. Quae
loca. collina appellant. Ager extra clusus est quem tra finitimam
lineam. et certarias inter iacet. Ideo extra clusus quia ultra limites
finitimos cludit. DE CONTRO VERSIIS

Controuersiarum materiae sunt duae. finis
et locus. harum alter utraq; contineat quic
quid exagro disconuenit. Sed q̄m his quoque
parib; singulę controuersię diuersas habent
condiciones. ut post eau ego comprehendere. p̄ prię
sunt nominandę.

Generasunt controuersiarū. xiiii. De positio
ne terminorum. De rigore. de fine. de loco. de domo propria
tis. De possessione. de alluuione. De iure territorii. de subsiciuis agris.
de locis publicis. de locis relictas et extra clusis. de locis sacris ac religi
osis. De aquę pluuiae accessu et de tanenibus.

De positione terminorum . . . . . .
controuersia est inter duos plures q; uicinos. Inter duos. an in rigo resit
si terminor cęterorum. siue si sit cęterorum rationis inter plures. Trifinium facit aliquib; locis.
et quadrifinium. secundum proximas possessiones. dum hoc nesciant
nonnulli conuenit. et diuersas controuersias ipsi possessores inter se faciunt.
Alii de loco. alii uero de fine lineę tractant. Alii de fundis attendunt.
Sed ad ea domo de queren dum est prius origo causę. Nā plerumq; earum
opinionis huius generis controuersię fiunt. Quare iure ordinario

CENTV	AGER EXTRA CLVSVS QVI ET SVBSICIVS	RIAE

Bamb. Sta. Class. 55. fol. 3v

si publicū ē in sacris sacerdotib; & in magi stratibus.

Quibus terminorum di mo dum columnarū.

Extrema linea. q̄ aliqua obser uatione aut aliquo term ne seruatur.

Centuria. ager ducentor̄ iugerū.

1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe.

Staatsbibliothek Bamberg

Sign.: Msc. Class. 55, f. 3v

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

Quaedam

Incipiunt capitula libri huius studiosis

Tuquuuis pfatus see geometricus legere ista omnia que capitula sunt subterius. Nam in primis scire te oportet arithmetica arte que constant numerorum causas ac diuisiones.

Quid est qualis est diffinitio ac diuisio de paribus, et imparibus, numeris.

Qualis est compositus numerus. et equalis inconpositus.

Qualis est pfectus numerus et equalis inpfectus. et equat suppartiens. Quat

Qualis est diuisibilis numerus et equalis indiuisibilis. est sup fluus numerus

Qualis est super particularis numerus. et equalis diminutiuus.

Qualis est multiplex numerus et equalis submultiplex.

Qualis est solidus numerus et equalis sphericus.

Quomodo inuenta est geometria

Quid sit geometria.

ψ Qualis est rectalinea.

Qualis est diffinitalinea

Que utilitas Quis ordo prescriptionis Que sit ratio ppositionis.

Que dispositionis. Que distributionis Quae descriptionis Que demonstrationis

Quae conclusionis. ψ De mensuris Quali mensura sit perica

Quam tam trahit stadius Quid sit actus Quid sint climata Quid cen tura

Quid leuua Quid arripennis Quid iugerum. Quid centuria Quid punctum

Quid est diameter Quid parallelogramum Quid figura Quid circulus.

Quot genera sunt extremitatum Quot in pares sit diuisio.

Quot genera sum tratu Quot genera angulorum.

Qualis est plan angulus Qualis est obtusus angulus Qualis est ebes angulus.

Qualis est rectus angulus Qualis est acutus angulus

Si sis ista oma. ad plenitudine nostri locorum segregatione. Na qui ignorant regula huius artis. multa opponunt falsa proueris.

Bamb. St B. Class. 55, fol 6v

1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe.

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc. Class. 55, fol. 6v

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

EXPLICIT LIBER PRIMVS

INCIPIT DE FIGVRIS

Principium mensurę punctum uocatur cum medium tenet figurae. punctum est cuius pars nulla est. Linea uero praeter latitudinem longitudo. Lineae fines puncta sunt. Recta linea est quę ex aequo in suis punctis iacet. Superficies uero quę latitudinem ac longitudinem solas habet. Superficiei uero fines lineae sunt. Plana superficies est quae ex aequo in suis rectis lineis iacet. Planus angulus est duarum linearum in plano inuicem sese tangentium & non directo iacentium ad alterutram conclusio. Quando autem quę angulum continent lineae rectę sunt. tunc rectilineus angulus nominatur. Quando autem recta linea super rectam lineam stans circum se angulos aequos sibi inuicem fecerit. rectus est uterque aequalium angulorum. & quae sup stat linea super eam quam insistit perpendicularis uocatur.

Obtusus angulus est maior recto: Acutus angulus minor recto.

Figura est quę sub aliquo. uel aliquibus terminis continetur.

Terminus uero est quę cuiusque est finis.

Circulus est figura plana quę uocatur circumducta. et sub una linea continetur. ad quam a uno puncto eorum quę intra figuram sunt posita. omnes quae incidunt rectę lineae ęquales sibi inuicem sunt.

Hoc uero punctum. centrum circuli nominatur.

Diametrus circuli est recta quędam linea per centrum ducta et ab utraque parte ad circumferentiam circuli terminata. quę in duas aequas partes circulum diuidit. Semicirculus uero est figura plana quae sub diametro et ea quam diametrus adprehendit circumferentia

Rectilinea figura est. quę subiectis lineis continetur.

Trilatera quidem figura. quę sub duabus rectis lineis continetur.

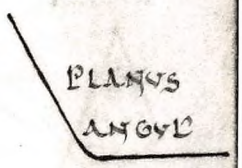

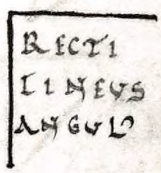

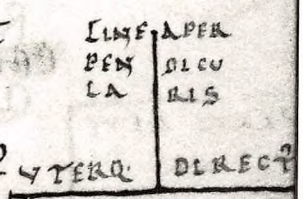

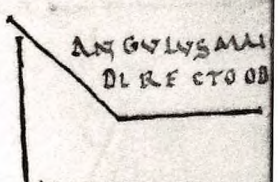

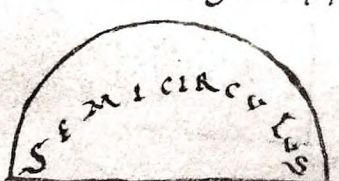

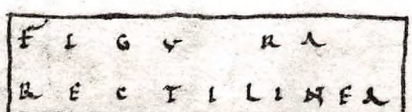

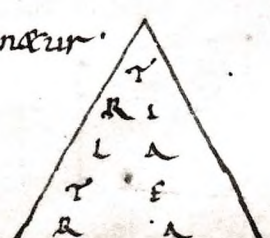

Bamb. StB. Class. 55. fol. 7r

1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe.

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc. Class. 55/ fol. 7r

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

CARTA PAPIAE INVENTA ET CONSTITUTA DE GREGORIO ROMANO SUMMO PONTIFICE FILIO OTTONIS DUCIS:

Placuit sce synodo ut oēs epi occidentales qui in depositione arnolfi remissi a suis epis fuerunt. & certis inducis uocati papiensem synodū spreuerunt. & inconuenientes causas ad confirmanda synodū pl. cale pretenderunt abepiscopali officio suspendantur. Adalberonē audunensem epm qui ecclām metropolitanū suū apprehendit & traddit ab episcopali officio suspendatur quia ad synodū uenire contempsit. Auctoritate enim iulii papę sancitū est qui ecclās occidentales epos. ad synodū uenire spernentes de positionis reos iudicauit. illos uero absq. apostolica auctoritate depositos innocentes remanere. Decretū est ei. rex Rodbertꝰ qui consanguineā suā contra interdictionē apticā in coniugiū duxit ad satisfactionē conuocetur. Epi his nuptiis incestus consentientes ubi Sanctū renuerint cōmunione priuentur. Cū his ecclām scā sedis sancitum ut neapolitanus inuasor qui illius loci archiepm apprehendere fecit. & se in eundē locū primonachā hereticam constituere fecit. nisi satisfaciat anathematizetur. Constituit ecclām scā synodus ut si quis epi. presbi. diaconꝰ aut clericus papa in colome & eo inconsulto aut sedis potionē promano pontificatu cōmodare aut precio promittere aut sacrāmentū prebere cōpraueriit aut aliquid ce. de suffragiis pollicitus fuerit. loci sui dignitate & communionis priuetur & anathematizetur. Synodus Symachi pape. De ecclā scā synodus ut nemo sci spūs donū uendere & aut pallium epi. presbi. cori. diaconi. Quicunq; ordinis consecratione pecuniā accipit & dat & qui accipit. & qui mediator est. anathema sit.

Bamb. StB. Patr. 2.1, fol. 146'

1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe.

Staatsbibliothek Bamberg
Msc. Patr. 21/fol. 146v

Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

Sanctg. STB. 12. 2 1/2, f. 145

numerum ex superat remanebit extra superex ciuitatis eius tui
Non enim illuc potest ascendere quasi dem non sinit inuenire. Larsi
autem qui lapsi dico. aequiperat reuersurae ac phoc inertur tantes
dabit non omnes homines redemptos fuisse in eo quod ultimo omnes homines
saluos fieri imaginationem uertatis uenire. Et quidem pene omnes auctoris
restituisq; linguae indubitanter astruunt ut homines in celeste ciui
tate intraturos qui angeli fugitiui ab aegressi sunt. Et sit ae unum ex duobus
eligere cogem. aut aequale numerositate ee omnium hominum numero
situm malorum angelorum. aut numerosiorem humani generis multi
tudinem apostatae multitudinis numerositate, ac phoc omnes huma
nitatis partiti ps ad principium siue editionis redituros. qd rationes
p cedentis de salute totius humanitatis in xpo incunctanter roboratae.
omnino phibent assumi; Et qm de hac ratione hoc restituendo hominum
ri lapsorum angelorum cooperatione sco patrum sententias introducere, plixum
uno sci patris, plixi augustini testimonio et rem sim in pmo capitulo
uicesimi secundi libri de ciuitate dei. de natura demonum eorumq; lapsu
disputans; Natura inquit quae fruere deo optima se instituta doce. & ia ipso
uitio. qd ideo miserae qn fruitur deo qui casum angelorum uoluntarium iustis
sima poena sempiterna infelicitatis obstrinxit. atq; in eo summo bono pmanen
tib; eterni uitae desiderium sine fine pmansionis certaeent tanquam ipsum proue
nium pmansionis dederit. qui fecit hominem & iam ipsum rectum cum eo de libero
arbitrio. etenim quidem animal. sed celo dignum si suo coherere auctori

Huius ciuitatis dat romani imperium.

Aug

1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe.

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Inc. Ph. 2/II. 40e. 195 v

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

Bamb. SvB. Pl. II 12, f. 202r

: generis

ineasiquidem totius humani generalis reditus primo de inde specialis aut generalis populi formam. In hac autem similiter pdece virgines obuiam sponso exeuntes totius humane numerositatis generalis ad primum naturae statum recursio specialis autem pquinq; prudentes omnium scorum specieseni humani generis electorum numeris. nisi solum igitur ad antiquum naturae principium redit ingeneralitate humanitatis. uerum etiam ultra naturam in ipsum dominum in specialitate deificationis ineffabilis insinuat ascensus. omnes quippe in paradisum ut pdixim reuersuri. sed non omnes delig nouitq; sumfuturi. ut certe omnes delignouitq; acceptur i sed non equaliter. nam naturalia bona quorum omnes aequa liter participes erunt fructum lignum uitae ceteris quis ignorat. ΠΑΝΣΟΦΙΑ quippe ut in superioribus tractauimus de omni lignum uocat xpm. quippe omnium bonorum largitor fruentes atq; omnes homines ipsius fructu participatione naturalium bonorum generaliter fruentur electis in excelsitudine deificationum ultra omnem naturam specialiter deificationes atq; quas soli uusti participabunt spualibus figuranti nuptiis in quas prudentes intrauerunt uirgines non omnes supernaturalibus fruentibus bonis. Sed illi soli quibus ut gregorius aut theologus lucem superata materia et carne uelut quibusdam nubibus. uelamini bus transcensis pratione re tem platione eum dono fieri ipurissimo lumine tenere quantum possibile est humane natura. Istis beatis hinc ascensione illic deificatione sed huius nominis deificationis dico in latinis codicibus rarissimus est usus intellectum uel apud multos. maxime apud ambrosium inuenimus.

lignum est fructus eorum. quia ipse est omne bonum omnium quorum bonorum

1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe.

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Mus. Ph. 2/II, fol. 202r

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

uerbū ttaq; aduatū carnē caro aduata uerbo inuntatē inse
arabilē unusq; euscdē q; substantiq; ex duab; naturis diuina unde
ue & humana nā alios recipit nisi eos qui simplici pfectq; ē trēplationis
eulo unitatē substantie suę intuent² ttaut homo inuerbo uere filius dī & uerbū in homine
luus dī hominis dnīnr ihs xps intelligat². Celerē parabole exposi uere filius hominis absq
unculā uxta qd nobis uī: uer & simlē habes λ. habeo sane. N. Quod ulla naturarū transmu
rgo restat finē operi impedī imponere λ. Nihil uideo nisi ut totus tatione usus ideq.
ueris materię hoc: unuersalis nature diuisione aliquantulū.
HAKE ΔAMOCIN subiecias N. quadriformē unuersalis nature quę
dō recreatura intelligat² secūm diuisionē cui² prima species ē q natura creans
ntū. Seda q natura recreata recreatricē. tcuaq creata nec creantē.
ur taque neque creata neq; creatricē ē sidera atq; discernit.
ma q dē q quar ta forma de dō solūmodo pdicat². nq d ipsius natura
simplex plusquā simplex: duncduasit sed q d duplicis theorię
modū recipit dū enī ipsa ē rerū omnū principiū causa inuen
eurrit mihi uera ratio q fiducialē suggerit diuinā essentiā ut
bstantiā bonitatē uirtutē sapientiā ceteraq; q de dō pdicant²
nullo creari. q d diuinā naturā nihil sit peruius pcedit. omā autem
ē q nisi ē abea & pea unca ea dea ē creari. Dū ū eande ē finē omnū
transgressibilē q; ēmnū quę omā appetunt nq lumtē mot² sui
turalis ē stituunt. ē spicor. Inuenio neq; creata ē neq; creantē
nullo siquidem creari potest natura q; a se ipsa ē. neq; aliqua dē creat

Bamb. StB. Ph. 2/2. f. 205r

1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe.

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc.Ph.2/II,fol. 205r

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-96049 Bamberg

edilugentia corporis dñi excepta clementis ad iacobum hierosolimorū epm.

cuasis sacris ex eadem epta

uolocco celebranda sic missa excepta clementis omnib: epis: presbiteris: diaconib: scripta.

coboedientia exhibenda epis. Cexcad epta beati clementis papę.

chis absq: licentia epi agendū excad epta innocentio.

uod omnib: baptismum percipere necessariū sit. Cexcepta beati clementis pp scripta iulio ac iuliano exhibendis.

arizatos ab epo consignari debere. item ex eadem epta.

ud conferat aque baptismi adda cultum hē excadē epta.

sol non ubiq: & a solo sacrificandum sit. Cexcepta anacleti papę scripta omnib: epis: ceteris q: cuncti fidelibus.

in tollendas res eccie. Cexcadem epta anacleti papę.

ordinationes epōr. Cexcepta anacleti papę scripta omnib: episcopis italie.

execrationē [illegible] excadem epta.

equerimonia contra [illegible] Cexcadem epta.

ebyperum ordine sacerdotum. Cexcepta anacleti scripta omnib: epis & reliquis epi sacerdotib:

chis qui prelatos contemnunt. Cexcadē epta

chis qui doctore culpas pdunt. excadem epta.

crebris morib: pastoris tollendis. Cexcadem epta.

uod eps sine regulari mutacione ecclam suam non dimittat. nec ipse abea dimittatur. Cexcepta eusebii papę scripta omnib:

Bamb. St.B. Can. 9, f. 128r

1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe
Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc. Can. 9, 128r
Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz
D-8600 Bamberg

inueniantur: despu sancto accipimus. ut spirtales efficiamur: quia animalis homo nonpercipit ea que sunt spiritus dei. quia cum spiritus sanctus infunditur: cor fidele ad prudentiam. ad constantiam dilatatur. De spiritu sancto accipimus ut sapiamus inter bonum & malum discernere. Iusta diligere. iniusta respuere. ut inuidię ac superbię repugnemus ut luxurię aduersis in tecebris. & foedis indignisq, cupiditatibus resistamus. De spiritu sancto accipimus. ut amore & glorię ardore succensi. erigere aterrenis mentem ad superna & diuina ualeamus.

DEMVLTATIONE ERGO EPISCOPORVM. unde sanctam sedem apostolicam consulere uoluistis. scitote eam communi utilitate atq, necessitate fieri licere. sed non libitu cuiusq, aut dominatione. Petrus scs magister & princeps apostolorum de antiochia utilitatis causa translatus est romam. ut ibidem potius pficere posset. Eusebius quoq, de quadā parua ciuitate. apostolica auctoritate mutatus est alexandriam. Similiter felix de ciuitate qua ordinatus erat electione ciuium.

Bamb. Staatsbibl., Can. 9, f. 149a

A66 : 1 : 1

Reproduktion nur für Benutzung dieses Exemplars

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc. Can. 9. fol. 149r

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-8600 Bamberg

ta & qualia abhere & ici & maxime abarrianis con
tra die patimur. quo mantu abeis psequimur.
ut & iam uuere iam nos redeat; Nam in tanta
tempore subito. & insperate uinos irruentes.
nos q; iuxta p̃ceptu dn̄i. quia n̄. Si uos psecuti
fuerint uuna ciuitate: fugite in alia fugien
do ppt̃ clide̅ ppli eus declinantes. nos co̅ben
dere n̄ualuerunt. sed oma n̄a depopulati sunt.
uerum & iam n̄a uastauerunt. ut nec libros. nec
uestimta ecclesiastica. aliaq; ornamta. nec reli
qua utensilia nob dimitterent. Libros uero n̄ros
usq; adminimu̅ incendentes. nec tanq; unum re
linquentes. ppt̃ ueritatis fidem & nicenam sy̅no
dum. qua modo deus & ppls imbuebatur. &
maxime iam imbuta erant in contumeliam
n̄am. & omnium xp̃ianorum incenderunt.
Qua ppt̃ precamur pater beatissime. quia
non dubitamus apud uos plenaria ee nicen
concilii exemplaria. ut illa nobis que sce
recordationis predecessoris n̄ri siluestri fu
erunt. subtuta mittatis stipulatione. Nam
quando predicte sy̅nodo. cum beate memorie
Alexandro. digno deo pontifice n̄ro. idest alex
andrine ciuitatis epo. in diaconatus interfuim
officio. sub n̄re presentie tesimonio. p beatos
uros uictorem & uincentium. ptros apostolice

Bambg. Staatsbibl., Can. 9, fol. 156v

A66. 1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Inc. Can. 9 fol. 156v

rebus. & episcopis. inuste agitur. p sacrilegio repu
tabitur. quia sacra sunt. & uiolari aquoquam
non debent. Nullus enum aut presbiterorum
episcoporum. dum suis
fuerit rebus expoliatus. aut a sede ppria qua
lib& occasione pulsus deb& accusari. aut
aquoquam ei potest crimen obici. prius quã
integerrime restaurentur. & omnia quę ei abla
ta quocumq; sunt ingenio. legibus redintege
rentur. & ipse pprię sedi. & pristino statui re
gulariter. reddatur. LVII. Ut pulsus epi
Apostolicam appell&. Excepta xx;xxi. Secundi
papae. Scripta gratu epo.

AUDIVIMUS ETIAM QUOD I
dem erronei. & consentientes eis. te
& reliquos infestant episcopos. & aliquos con
prouinciales aduersam infamationem. atq; damp
nationem. secum trahant. Qua ppter in hac sede
dudum a multis epis constitutum erat. Et modo
aduersm. & ceterorum fratrum auxilium est de
nuo roboratum. ut omnes episcopi quinquibusdã
grauioribus pulsantur & criminantur causis. quoti
ens necesse fuerit. libere apostolicã appellent
sedem. atq; ad eã quasi ad matrẽ confugiant.
ut ab ea sic semp fuit pfulciantur defendantur & li
berentur. Cui dispositioni oms maiores ecclesiasticas
causas & episcoporum iudicia antiqua aplorum successor

Bamberg. Staatsbibl., Can. 9, fol. 152a

Abb. 1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe:

Staatsbibliothek Bamberg

Sign.: Msc. Can. 9, fol. 152r

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-8600 Bamberg

p.uperib· datur· si credis tibi pficit· si dubitas pdi
disti; Decimę enī frs kmi tributa sunt egentium
animarū· redde ergo tributa animarū libamina
sacerdotib· Quod si decimas non habes fructuū ter-
rę q̄d habes agricola· q̄dcūq; te pascit ingeniū
dī ē· inde decimas exp&tat· vnde uinū· demilitia·
negotio· de artificio tuo decimas redde· Aliud
enim ptera dependimus· Aliud pusura uręp en
samus· Redde ergo homo quę possides· redde
qua nasci meruisti· Sic enim dicit dns· Dabunt
singuli redemptionem animarū suarū· & non
erunt in eis morbi· neq; casus· Ecce habes in
scripturis scis cautionem dñi tui· p quam tibi
p̄misit· q̄d si decimas dederis· non solū habun
dantiam fructuū· sed &iam sanitatem corpis
cōsequeris· Replebuntur inquit aręe tuę fru
mento· uino quoq; torcularia tua redun
dabunt· & non erunt in eis morbi neq; ca
sus· Cum enim decimas dando· & terrena
& celestia· possis munera p̄mereri· quare
p̄auaricia duplici te benedictione defrau
das· Audi ergo indeuota mortalitas· nosti
qua dī sunt cuncta quę p̄cepit· & de suo
ñ adcommodas rerū omniū creatori· Non
eg& dns dī· non p̄mium postulat· sed hono
rem· non detrio aliquid exigit· quare frau

Bamb. StB. Can. 9. f. 168v

111

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe:

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc.Can. fol. 168v

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-8600 Bamberg

ꝑ̄ aliquas inlicitas cōiunctiones· que fiebant·
& ꝑ hanc italiam seu longobardorū ꝓuinciā· t in
aliis locis· aggregato sacerdotali cōcilio· ꝑ multa
anathematis uinculo obligauit· Sed dū cerno adhuc
populos· uncodē errore ꝑsistere· qđ ingemiscens· dico
quō xp̄ianorū animę· dū diabolica fraude decī
piuntur· tameo ne nos· qui rectores animarū uo
camur· si eorū silentē· ꝑ uidere neglexerimus· Auffo
iudice· ꝑ illis extorqueam· Sed neq· hoc silendū
ē· qđ in germanię partib; diuulgatū ē· qđ in ar
chiuo sc̄ę rom̄ę ecclę scriptū minime repperimus· Ipsis
tam asserentib; hominib; degermanię partibus· di
dicimus· qđ beatę recordationis grēgorius· papa·
dum eos ad religionē xp̄ianitatis· diuina gr̄a·
illustrare· licenciam illis dedisse· & in quarta se copu
lari generatione· Qđ quidē licitū xp̄ianis non ē
usq; dū generationē cognouerint· & tunc in septimo
gradu licentiā coniunctionis habere possunt·

EX DECRETO PAPE VIGILII CAPITVLO· XXXI·

De falsificatoribus iudiciorum synodaliū·

Scire oportet eos qui synodalia iudicia canonice
facta falsificant· uel negant· iusta ratione
conuictos· excōmunicatorū sententia ee plec
tendos· id est ut· VII· xl mas· in pane sale & aqua
sibi impositas ieiunent· quia reuera ē tempto
res decretorū synodaliū ab omnib; sunt ēcilius

Bamberg. Staatsbibl., Can. 9, fol. 200r

A66 1:1
Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe
Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc. Can. 9, fol. 200r
Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-8600 Bamberg

onerosi sunt; Siqui parentes inpossessione habent ipsis res eorum tradēde sunt. ut inipsis iuri aecclesiæ conseruen tur

De diaconorū cōiugio. ept g p

Ante triennium diacones omnium aecclesiarum siciliæ phibiti fuerant. ut more romanæ ecclę suis uxorib; nul latenus miscerentur. qđ mihi durum atq; incompatiens uidet̄ur. ut qui usum eiusdem continentiae non inuenit. neq; castitatem ante ꝓposuit compellatur a sua uxore separari. atq; phoc qđ absit. deterius cadat. Unde uidetur mihi. ut ap̄senti die epīs omnib; dicatur. ut nullum fa cere diaconum p̄sumant. nisi quise uicturum castę ꝓmiserit.

Ne aliqui iniuste excōmunicet. ept g.

Ianuario quoq; caralitano epō. p̄ aliq̄ scribit dicens. Int̄ querelas multiplices. r̄sidorus uir clarissim̄. a fratēnitate tua frustā se excommunicatū. anathematizatumq; conquestus ē. Qđ quam obrem factum fuerit. dū clerico tuo qui p̄sens erat uoluissem̄ addiscere. p nulla alia causa. nisi peo qđ te inimicauerat. factum innotuit. Queres nos uehemēter afflix. Quia sicut ē nihil te ostendis de celestib; cogitare. sed terrena te conuersationem habere significas. dū pudicta ꝓpriæ iniuriæ. qđ sacris regulis phibet̄. maledictione anathematis inuexisti. Unde decaetero. omnino esto circumspectus atq; sollicitus. ne talia quoquam ꝓdefensione iniuriæ tuæ inferre denuo p̄sumas. Nam si tale aliquid feceris. inte scias postea uindicandum.

Bamb. StB. Can. 9, 1. 2012

1:1

Reproduktion / Veröffentl[illegible]
nur mit Genehmigung und Ang[illegible]

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Inc. Can. 9, 201r

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-8600 Bamberg

ferendę sunt magi & arioli qua maiā artē exercuisse nos
cuntur· vii· t· v· ann̄ penit· Ex concilio Ancyrensi

Cepi epōr ministri omnib' uirib' elabore studeant· ip· ḷ· v·
irp̄ noiosā & diabolo inuentā sortilegā & malefica artē pe
nitus ex parroeciis suis eiiciant· Et si aliquē uirū aut feminā
huius modi sceleris sectatorē inuenerint· turpiter de honestatē
de parroeciis suis eiiciant· Aut enī aplūs Hereticū hominē p̄imā
& secūdam ammonitionē deuita· sciens quia subuersus ē quī modi·
Subuersi sū & diabolo capti tenent̄· quī derelicto creatore suo dia
bolo suffragia quer̄· Ideo ātali peste mundari debēt & scā eccla·
Illud etiā nō mittendū q̄dq̄ sceleratę mulieres retro p̄ satan
cuersę demonū illusionib' & fantasmatib' seductę credent & p
fitent̄· nocturnis horis cū diana paganor̄ dea & innumera mul
titudine mulierū equitatu sup̄ quasdā bestias & multa terrarū
spacia intempestę noctis silentio p̄ transire· eiq; iussionib' uelut
domine obedire & certis noctib' adeī seruitutī euocari· Sed ut hæc
solę infidia sua p̄ficerent & nō multos secū in infidelitatis interitū
p̄ traxissent· Nam innumera multitudo hac falsa opinione decepta
hæc ee credit· & credendo ā recta uia deuiat· & in errore paganor̄ re
uolui· cūq; diuinitatis aut numinis extra unū deū arbitrat·
Quapp̄ sacerdotes p̄ ecclas sibi cōmissas populū omni instantia pre
dicare debent· ut nouerit hæc omnimodis falsa ee· & nō a diuino ḅ ama
ligno spū talia fantasmata mentib' infideliū irrogari· Si quidē ipse
satanas quī transfigurat se in angelū lucis· cū mente cuiq; cuiq; mu
liercule ceperit & hanc sibi p infidelitatē & incredulitatē subiuga
uerit· ilico transformat se in omnes sarū p̄sonarū species· atq; simi

Bamb. Sth. Can. 9. f. 217v

1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc. Can. 9, 217 v

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-8600 Bamberg

IN ASCENSAONE
ST. AD S. PETRUM

IRI GALILEI QUID
ADMIRA MINI ASPICIENTES
incaelum alle luiā quem admodum
uidistis eum ascendentem incaelum ita
ueni alle luia alle luia alle luia. Sst. Omis gent.
ADRTP. Subiecit pp.

Ascendit deus inubilatione & dominus
inuoce tube.

Dominus insyna insancto ascendens inal tum
captiuam duxit captiuitatem.

Viri galilei quid admiramini asspicien tes
lum hic incore qui assumptus est
anobis incae lum sic ueniet quem admo
dum uidistis eum ascenden tem
incae lum alle luiā. Vl. Cumque
intuerent tur incae lum euntem
illum ecce duo uiri astiterunt uxta illos in
bus albis qui et dixe runt. Sic

Ascendit de us inubilatione dom

Bamberg. Staatsbibl. Lit. 6. f. 48v

Abb. 1:1

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc.Lit.6, fol. 48v
Foto: Archiv Digital-Fotothek der Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
D-96049 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

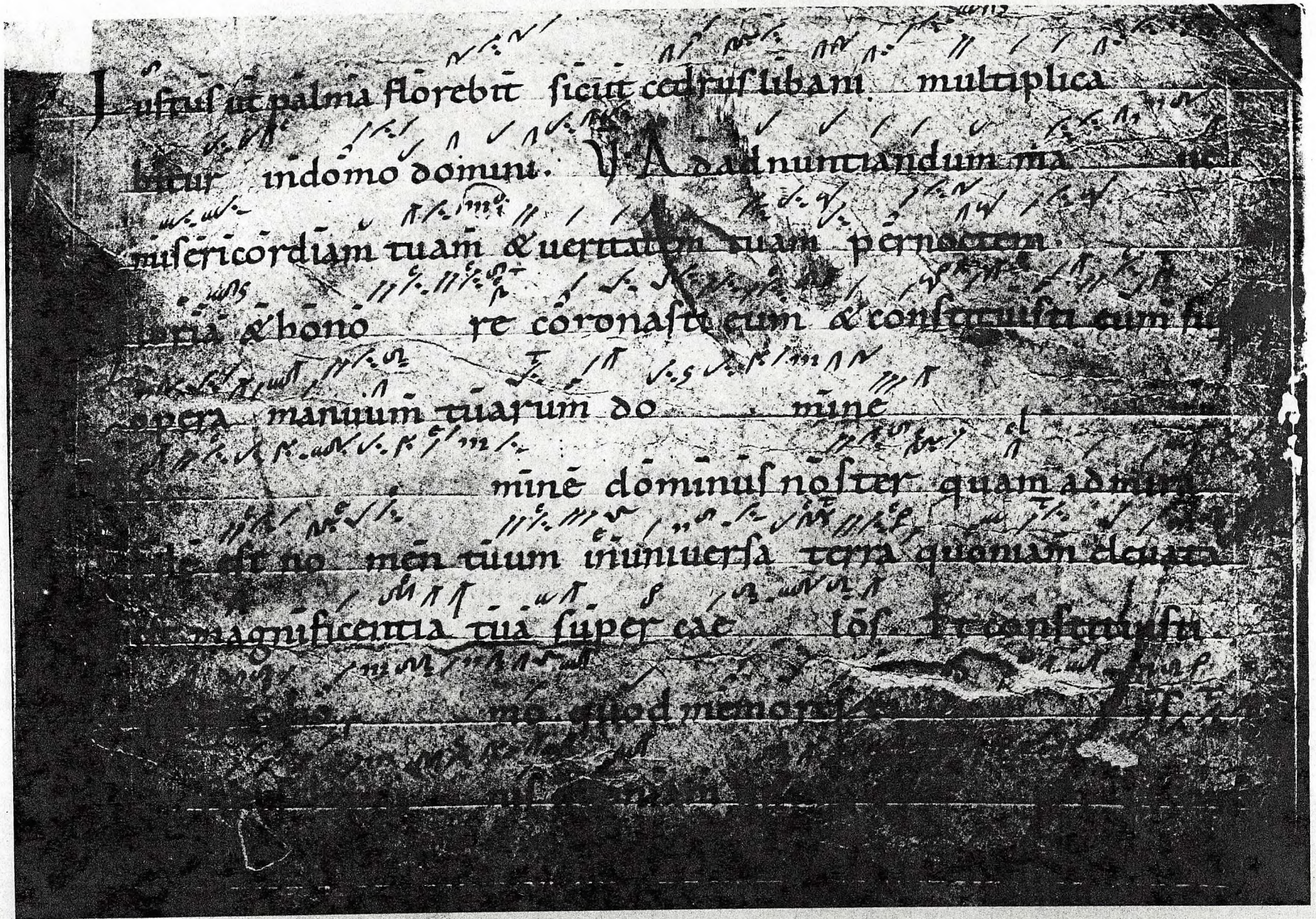

PL. 120

BAMBERG, BIBLIOTHÈQUE ROYALE, ED. III, 3. GRADUEL DE L'ÉGLISE DE BAMBERG, Fº 6. XIIe SIÈCLE.
NEUMES-ACCENTS ALLEMANDS, LETTRES ET SIGNES ROMANIENS. LÉGÈRE RÉDUCTION.

Lit. 6

(Regensb.)

Pal. Mus. 3

Bamberg Staatsbibl., Lit. 6, f. 80v

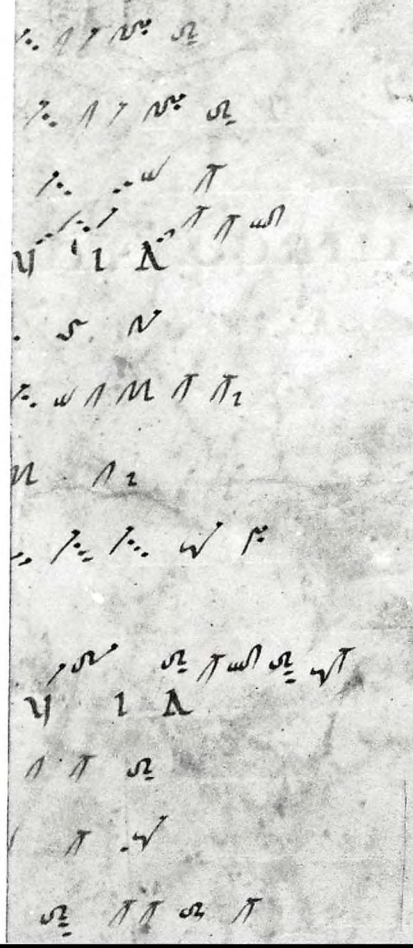

T unoſſeruа ugiter omnu amalo dſuuſte iudex

U t nonquando ueneriſomnib· digna factiſ redditurus

N oſmæ' habeaſ punire ſedmunerare DOO̅ · II · Lintt dſperau

L AUS TIBI SIT̨ O FIDELIS D̄S QUI HYMQUA̅ CONFŸNDIS LNTE

Confidenteſ· ſedeoſmagiſ glorificaſ

T uppugnaculum aduerſuſ hoſtileſ incurſatuſ æinſidiaſ

P aſtor noſter diſruptor laquei

T uconſeruaſ quutiment te ualde magnā dulcedinē dſindulgenſ

DOO̅ · III · QUITIMENT ·

G REGATOR CL̨ESTIŸ æterreno̅ victor foſtiſ infernaliū regno̅

I nſede ſibimæ' digna ſedenſ Rector angelorum

H umanoſ laboreſ indulgenſ

Miſerator eorum quutiment poteſtatiſ ipſiuſ nutum

IDarco mundus omnis plaudat iubilæ canat

exultans cunctorum sæculorum rectori

LOOO·IIII· EXULTATE DO·

LÆTA MENTE CANAMUS DŌ HRŌ

QUi defectam peccatis semp nouat ecclesiam

ET eam pallidulam de radio veri solis illuminat

ET terræ demessam eduxit fornacib. ignitis

QUiq. in omni tribulatione eam exaudit

INsup cęlesti nutrit pane et cultum docæ suum

QUi de pæna melle dulci eam adimplæ

INUENT· SCÆ· CRUCIS

LGO·PLORANS

HAec est sca solemnitas solemnitatū

APTIUA

INASCENSAONI

SUMMI TRIUMPHUM REGIS·PSEQUAMUR LAUDE

Bambg. Staatsbibl., L.7.6, f. 80v

(Linker Rand ist im Original beschnitten)

Abb. 1:1

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc.hist.6, fol.80v
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

OS AUTEM. ℣st Dñs misereatur nrī.

Xpictus factus est pro nobis obediens usq;
ad mortem mortem autem crucis.

℣ Propter quod deus exaltauit illum & dedit
illi nomen quod est super omne nomen.

℣ Omnia subiecit sub pedibus eius.

℣ Omnia exterra dñi fecit uirtutem.

℣ Dominus ihc postquam cenauit cum discipulis suis
lauit pedes eorum & ait illis. scitis quid fecerim uo
bis ego dominus & magister exemplum dedi uobis
ut & uos ita faciatis. ℣st Beati inmaculati in uia.

FERIA VI. ST. AD HIERUSALEM.

Domine audiui auditum tuum
& timui consideraui opera tua & expaui

℣. In medio duorum animalium innotesceris
cognosceris dum appropinquauerint anni
dum aduenerit tempus ostenderis.

℣. In ira misericordiae memor eris.

℣. Deus a libano ueniet & sancte de monte umbroso & condenso.

Bamberg. Staatsbibl. Lit. 6

Abb. 1:1

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc.Lit.6, fol. 38v
Foto: Alfons Sieber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

IN ASCENSA DNI

ST. AD S. PETRUM

IRI GALILEI QUID

ADMIRA MINI ASPICIENTES

incaelum alle luia quem admodum

uidistis eum ascendentem incaelum ita

uenit alle luia alle luia alle luia. Sst. Oms gent.

ADREP. Subiecit pp. d e u u

Ascendit deus inubilatione & dominus

inuoce tube. d o u ia

Dominus inSyna insancto ascendens inal tum

captiuam duxit captiuitatem.

Viri galilei quid admiramini asspicientes

incae lum hic incoe qui assumptus est

a uobis incae lum sic ueniet quem admo

dum uidistis eum ascenden tem

incae lum alle luia. Ps. Cumque

intuerentur incae lum euntem

illum ecce duo uiri astiterunt uxta illos in

bus albis qui et dixe runt. Sic

Ascendit de us inubilatione

Tu nos serua iugiter omni a malo d̄s iuste iudex

Ut nonquando ueneri somnib⁹ digna factis reddituru⁹

Nos ma' habeas punire sed munerare DOO̅M̅ · II · Litte dspcau

LAUS TIBI SIT O FIDELIS D̄S QUI HYMQUA̅ CONFUNDIS LHTE

Confidentes · sed eos magis glorificas

Tuppugnaculum aduersus hostiles incursatus' insidias

Pastor noster disruptor laquei

Tu conseruas quutiment te ualde magnā dulcedinē d̄s indulgens

DOO̅M̅ · III · QUITIMENT ·

GREGATOR CELESTIU̅ terrenoq; victor fossis infernaliu̅ regnoq;

In sede sibi ma' digna sedens Rector angelorum

Humanos labores indulgens

Miserator eorum quutiment potestatis ipsius nutum

Idcirco mundus omnis plaudat iubila' canat

Exultans cunctorum saeculorum rectori

LDOO̅M̅ · IIII · EXULTATE D̄O ·

LETA MENTE CANAMUS D̄O HRO

Qui de fectam peccatis Semp nouat ecclesiam

Et eam pallidulam de radio ueri solis illuminat

Et terre demersum eduxit fornac⁹ ignitis

Quiq; in omni tribulatione eam exaudit

Insup celesti nutrit pane et cultum doca' suum

Quunde pa'sa melle dulci eam adumpla'

INUENT · SC̄AE · CRUCIS

LORANS Haec est sca̅ solemnitas solemnitatu̅

LUA INASCENSA O̅NI

SUMMI TRIUMPHUM REGIS PSEQUAMUR LAUDE

T unos serua iugiter omni a malo d̄s iuste iudex

Ut nonquando ueneri s omnib⁹ digna factis reddaturus

N osma' habeas punire sed munerare DOO̅ · II · Litte d̄sp

L AUS TIBI SIT⁹ FIDELIS D̄S QUI HYMQUE CONFUNDIS HTE

Confidentes sed eos magis glorificas

T uppugnaculum aduersus hostes incursatus æ insidias

P astor noster disruptor laquei

T u conseruas quitiment te ualde magnā dulcedinē d̄s indulge

DOO̅ · III · QUITIMENT ·

E GREGIATOR CELESTIS æterne q victor fostis infernalis regn

I nsede sibi mæ digna sedens Rector angelorum

H umanos labores indulgens

Miserator eorum quitiment potestatis ipsius nutum

I darco mundus omnis plaudat iubilæ canat

Exultans cunctorum sæculorum rectori

L DOO̅ · IIII · EXULTATE D̄O ·

LÆTA MENTE CANAMUS D̄O HRŌ

Q uidefectam peccatis semp nouat ecclesiam

E t eam pallidulam de radio ueri solis illuminat

E t terre demessam eduxit fornacib⁹ ignitis

Q uiq: in omni tribulatione eam exaudit

I nsup celesti nutrit pane Et cultum doce suum

Q uindepæna melle dulci eam adumplæ

INUENT · SCÆ · CRUCIS

O PLORANS Hæc est sā solemnitas solemnitatū

TIUA INASCENSA ONI

SUMMI TRIUMPHUM REGIS PSEQUAMUR LAUDE

Bamb. Lit.

INCIPIUNT LAUDES DIEBUS FESTIS.

Xpe uncti. Xpe regnat. Xpe imperat. Trib. uicib.

Exaudi xpe. Summo pontifici & uniuersali pape utta. Trib. uicib.

Saluator mundi. R. Tuillu adiuua. — epo. salus & utta.

Scē. Petre. R Tuillu adiuua. — Scē. Stephane. R Tuillu adiuua.

Scē. Paule. R Tuillu adiuua. — Scē. Siluester. R Tuillu adiuua.

Scē. Andrea. R Tuillu adiuua. — Scē. Laurenti. R Tuillu adiuua.

Scē. Clemens. R Tuillu adiuua. — Scē. Hemmeramme. Tuillu adiuua.

Scē. Xiste. R Tuillu adiuua. — Scē. Floriane. R Tuillu adiuua.

Exaudi xpe. — Exaudi xpe. R Omnib. iudic

Serenussimo regi nro adō coronato. — uel cuneto exercitui xpianorū.

magno & pacifico. utta & uictoria. — utta & uictoria.

Redemptor mundi. R Tuillu adiuua. — Scē. Hilari. R Tuilloſ adiuua

Scā. Maria. R Tuillu adiuua. — Scē. Martine. R Tuilloſ adiuua

Scē. Michahel. R Tuillu adiuua. — Scē. Leo. R Tuilloſ adiuua

Scē. Gabrihel. R Tuillu adiuua. — Scē. Fabiane. R Tuilloſ adiuua

Scē. Raphahel. R. Tuillu adiuua. — Scē. Sebastiane R Tuilloſ adiuua

Scē. Iohannes. R Tuillu adiuua. — Scē. Uite. R Tuilloſ adiuua

Exaudi xpe — itt Regine — Xpe uncti. Xpe regnat. Xpe un

nrae salus & utta. — Murus nr inexpugnabilis. Xpe

Scā. Perpetua. R Tuillu adiuua. — Misericordia nra. xpe.

Scā. Agatha. R. Tuillu adiuua. — Spes nra. xpe.

Scā. Cecilia. R Tuillu adiuua. — Auxilium nrm. xpe.

Scā. Anastasia. R Tuillu adiuua. — Fostitudo nra. xpe.

Scā. Iuliana. R Tuillu adiuua. — Prudentia & temperantia nra xpe.

Scā. Margareta R Tuillu adiuua. — Arma nra inuictissima. xpe.

Exaudi xpe. itt — Huius festis — Uictoria nra. xpe.

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Lit. 6, fol. 92r
Foto: Alfons Stober - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

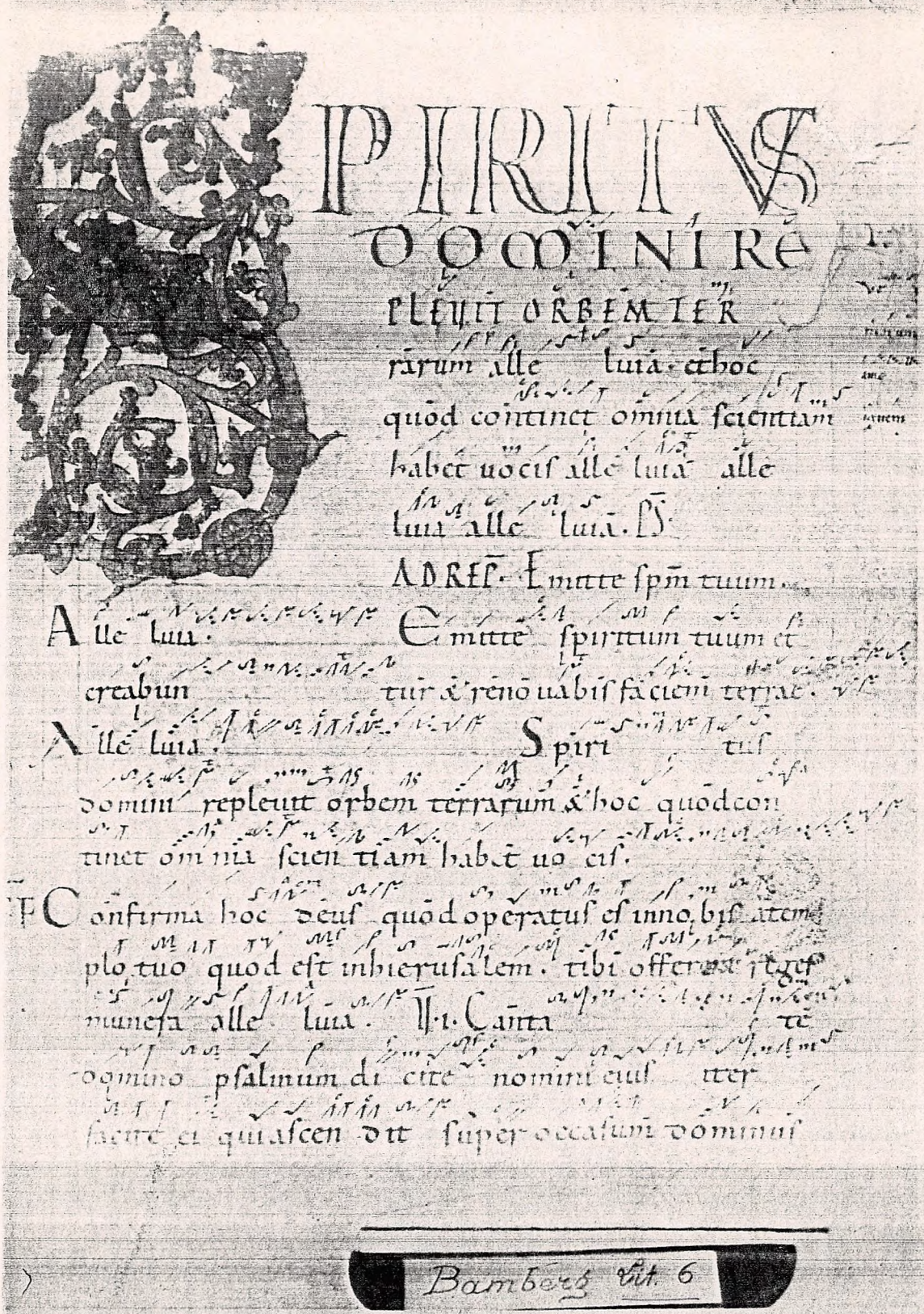

Bamberg Ms. 6

FIG. 10. MINUSCULE CAROLINGIENNE EN ALLEMAGNE
Graduel de Bamberg. XIe siècle.

=fol. 50 r

Blandin-Lanève, Recherches d'enluminure des mss de IXe au XIIe s. (1927)

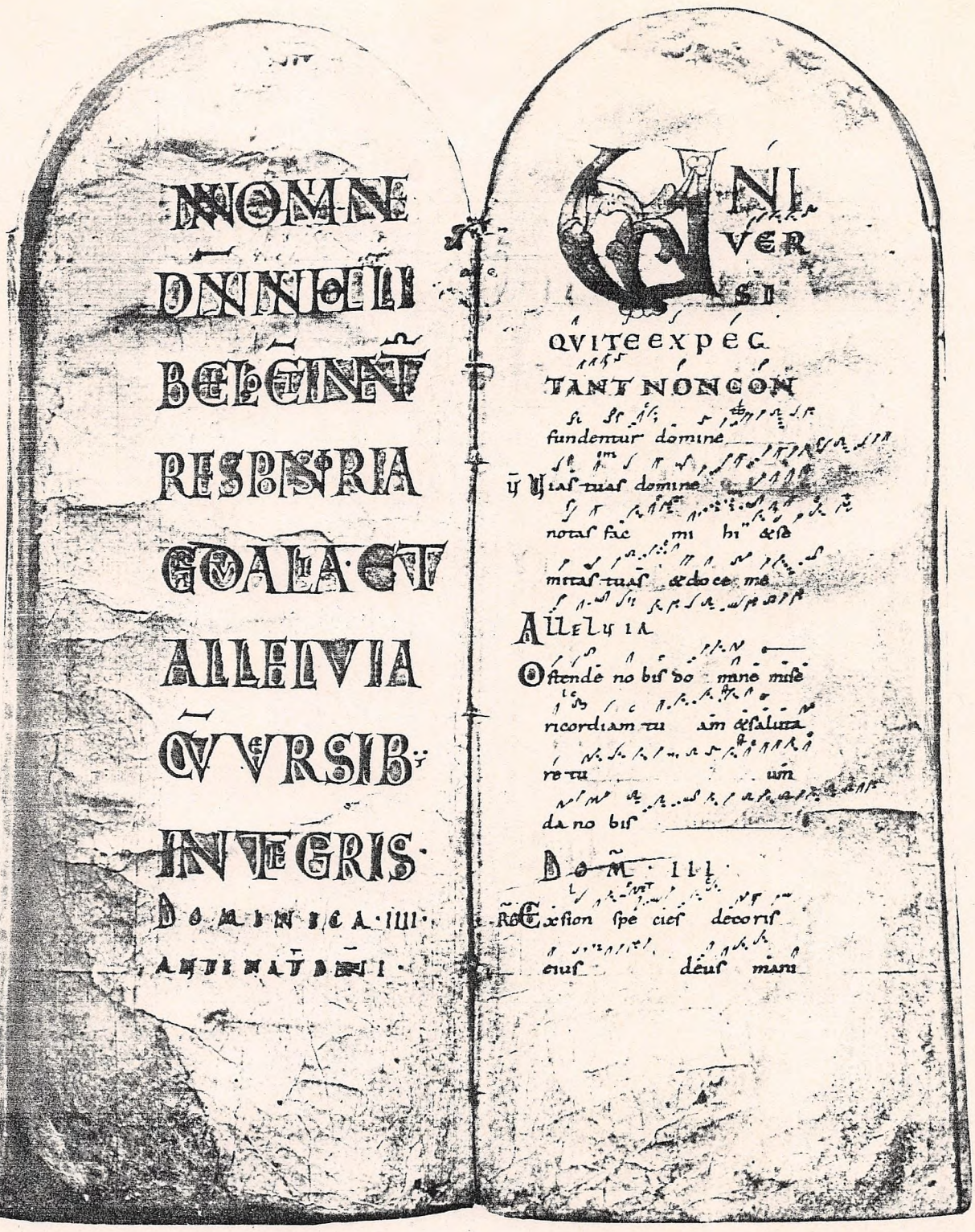

Muziekgesch. d. Middele. Dl. II. afb. 21.

Muziekhistorisch Foto-archief J. Smits v. W.

Cod. Bamberg Lit. 8 (A II, 55), het zgn. Gebedenboek van Keizerin Kunigonde, geschreven (te Keulen?) tusschen 1002-1012.

Fol. 1 v.: „IN NOMINE DOMINI IN HOC LIBELLO CONTINEA(N)TUR RESPONSORIA GRADUALIA ET ALLELUIA CUM VERSIBUS INTEGRIS".

Fol. 2 r. Advent-Graduale, geneumeerd volgens de notatie van Sint-Gallen en voorzien van Moengal- of Notker-letters: *ƀ, c, e, m, l, s, t, st.*

Smits van Waesberghe

Alkmaar
Alland,
Alland,
Allard,
Allard,
Allard,
Allard,
Allard,

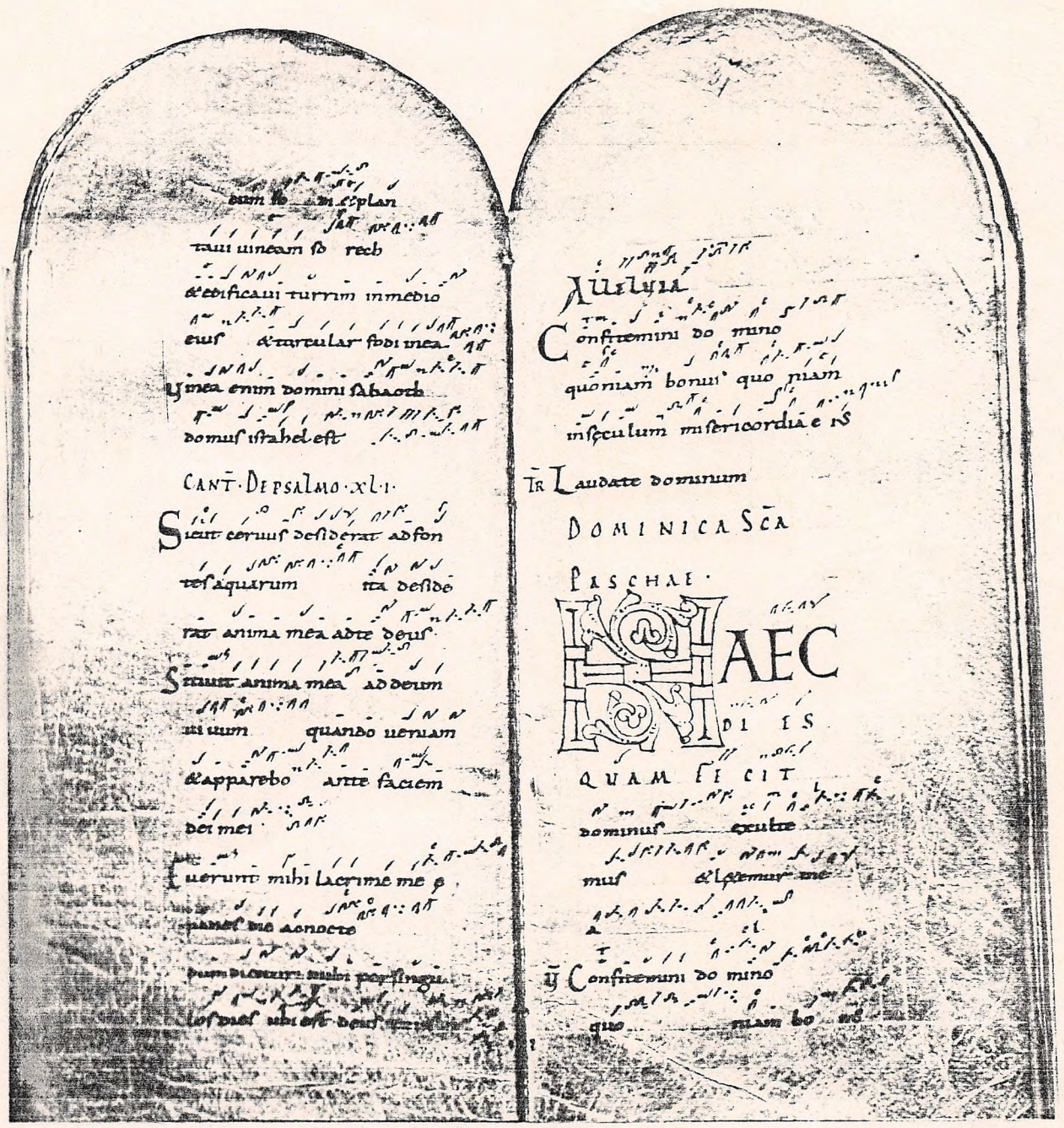

Muziekgesch. d. Middele. Dl. II. afb. 22.

Muziekhistorisch Foto archief J. Smits v. W.

Cod. Bamberg Lit. 8 (A II, 55), fol. 36 v., 37 r., met de Moengal- of Notker-letters: *c, e, i, l, m, s, t.*

Smits van Waesberghe

Adte clamaue
runt & salui facti sunt
inte speraue runt & non
sunt confusi
Ego au tem sum
uermis & non ho
mo obprobrium homi
num & abiectio plebis
Omnes qui uidebant me
aspernaban tur me
locuti sunt la bris & moue
runt caput
Speraui t in domino eripiam
e um saluum faciat
eum quoniam uult eum
Ipsi uero consideraueru nt
& conspexerunt me
diuiserunt sibi uestimenta
mea & super uestem
meam miserunt sortem
Libera me deore
leo nis & a cornu busuni
cornuo rum humilitatem meam
Qui timetis dominum laudate
e um uniuersum semen ia
cob magnificate eum
Adnunciabitur domino gene
ratio uentu ra & adnun
ciabunt cae li iusti tiam
e ius
Populo qui nascetur quem
fecit do minus

FERIA · II ·

RG Exsurge domine
& intende iudicium meum
deus me us & dominus meus

Bamberg. Staatslibl. Lit. 8

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: [illegible]
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
96 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

Lit.8

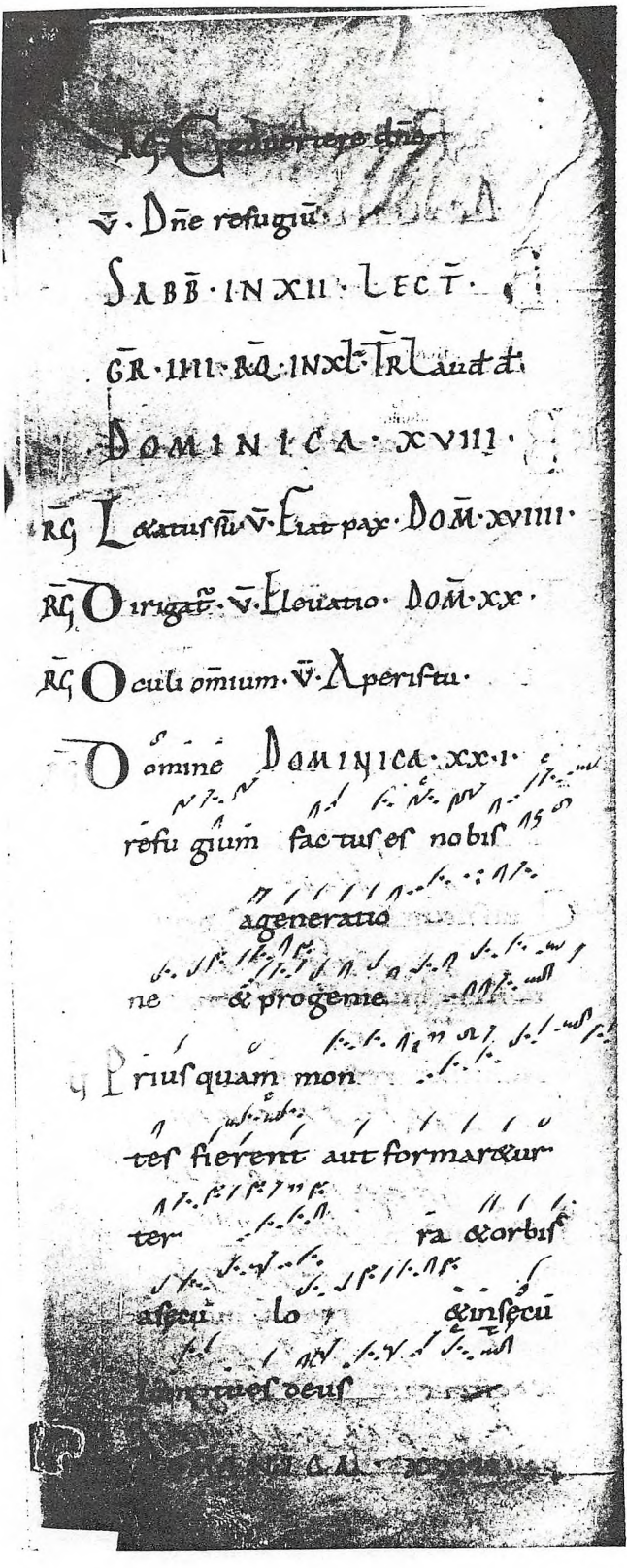

BAMBERG, BIBL. ROYALE, A, II, 55.

CANTATORIUM DE SAINTE CUNÉGONDE, F° 51. XIe SIÈCLE.

NEUMES-ACCENTS ALLEMANDS.

LETTRES ET SIGNES ROMANIENS.

Paléographie musicale 3

INCIPIT REGULA SCARUM MONACHARUM ASCO CESARIO ARELATENSIS URBIS EPO.

CIS ET PLURIMIS

in xpo uenerandis sororib· inmonasterio quod dō inspirante condidimus confirmus.

Cesarius eps· qua nobis dns· prosua misericordia inspirare & adiuuare dignatus est· & quomodo in ipso monasterio uiuere uelitis· secundum statuta antiquorum patrum· monita nobis spiritalia ac sca condidimus· Que ut dō adiuuante custodire possitis· uigiles· inmonasterii cellola residentes· instructione filii di assidue orationib· implorate· ut post ea cum fiducia possitis dicere· Inuenimus quem quesiuit anima mea· Et ideo uos uirgines & dō dedicas

Abb.: 1:1

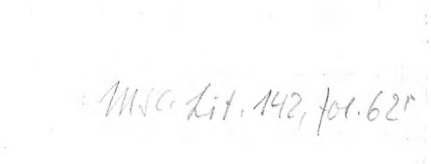

Hac epiphania splendꝫ uenerabilis ꝺ̈ca
Edita de sueuis natalibus inclita summis
Cunctis uide patri status sub origine primi
Subdatur ac uiuis ipsi seruiuerit actis.
Integritate nitens monacharū regmina gaudes
Metropolis clarę suscepit post ratisponę.
Docticano matrē se dogmate finxit ibidem.
Compellens plures ꝯpo seruire sorores.
Quod uerbis docuit factis implere studescit.
Eloquio facilis non ullis frangitur iris.
Plandicis nullo stabilis plandtur homullo.
Perdiscens legis postqua mandata libellis.
Hunc satagens ꝓpria comitē ꝓluxit opella.
Esse ut auctor ei maneat qꝺcumq; docendi.
Rex regū dns spaciamis dirigat actus.
Vt ualeat uigeat cęlorū regna capessat.
Huic sit urta comes teneat ꝑ ſecula sedes.
Quis residem sci lętantes iure perenni.

Abb.: 1:1

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Lit. 142,fol. 59
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

audiat · & tunc recipiat quando abbatisse uisu fuerit ·

Ut ianua monasterii horis competentib' patcat · & clauss
ianuis abbatissa claues post se habeat · xx ·

Ut abbatissa quę necessaria sunt sororib' sollicite mi
nistrare studeat · xxi · similia · xxii

Ut in monasterio polimitu seu reliqua opera non fiant ·

Qualit post obitu abbatisse in illius loco alia eligatur · xxiii

Ut sollicite ea quę in hac regula scripta sunt teneantur · xxiiii

Qualit obsistendu sit abbatisse quę in aliquo regulam
uiolare uoluerit · xxv qualiter castigetur · xxvi

Si aliqua de sororib' contra regulam agere uoluerit ·

De ieunii tempore · xxvii Jagantur · xxviii

Qualiter natale dni · & epyphaniorum uigiliae

Ut omi tempore post matutina usq; ad hora
secundam legant · xxviii P noctem · xxx

Ut quando aliqua defuncta fuerit · paucę so
rores circa illam uigilent · usq; mediam

De ordine conuiui · xxxi ·

Bamberg. Staatsbibl., Lit. 142, f. 79r

Msc. Lit. 142, fol. 79r

1:1

Zur Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Lit. 142, fol. 79r
Foto: Alfons Sieber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
96 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

POCALIPSIS
ihu xpi quam dedit
ds palam facere seruis
suis que oportet fieri
cito · Et significauit
mittens p angelum
suum seruo suo iohan
ni · qui testimonium

Staatl. Bibliothek Bamberg.

Msc. Bibl. 140 [A. II. 42] fol. 1V.

absolut · Sed uicit iucundia eac
saris · multa illum et grauia proq̃
rogabatur · admisisse dicens · quibs
reppulit deprecantem · LXXV ·
Postea uero ad aegyptum eunem
persarum caesarem · herodes cum
exhuiusmodi causa · herodotus · qui
domus bsamae conductor erat · non
cessauit umquam exregione quae ma
chon dicitur · latrones damascenis in
mittere · Illi autem ad arronem tunc
rectorem syriae confugerunt · eunq

bliothek Bamberg.

Msc. class. 79 [E. III. 16] fol. 27

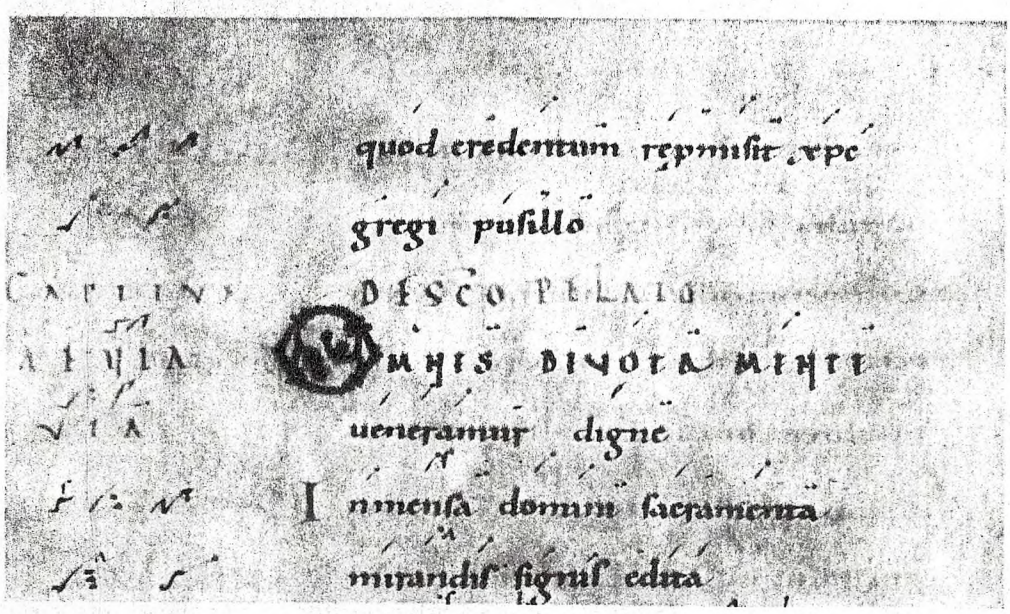

quod credentium repmisit xpc
gregi pusillo
DISCO PLATO
MIHI DIVORA MIHI
ueneramur digne
In mensa domini sacramenta
mirandis signis edita

Staatl. Bibliothek Bamberg.

Msc. lit. 5 [Ed. V. 9] fol. 124V.

Mar. Miniaturen aus d. Staatl. Bibl. Bamberg, hg. H. Fischer (1926 + 1929)

Taf. II 8

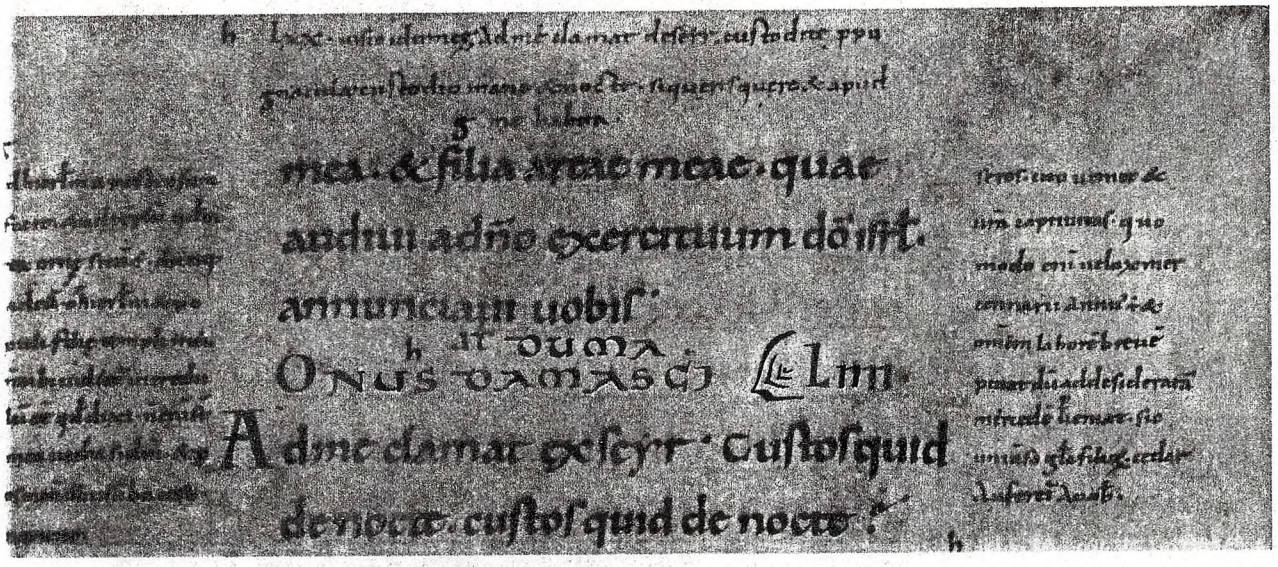

Bibliothek Bamberg

Msc. Bibl. 76 [A. I. 43] fol. 49r

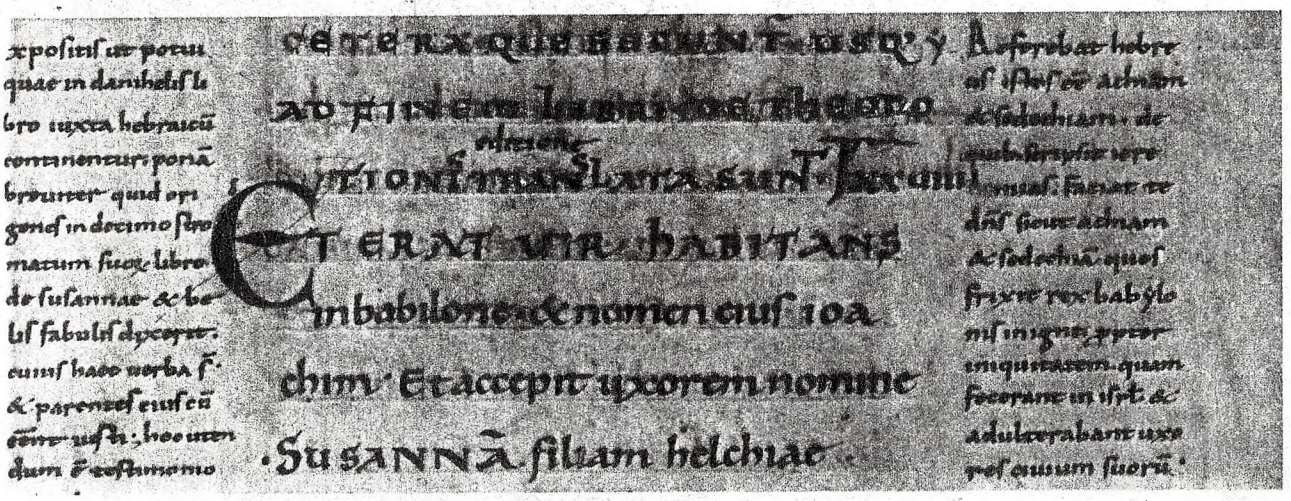

Bibliothek Bamberg

Msc. Bibl. 22 [A. I. 47] fol. 79r

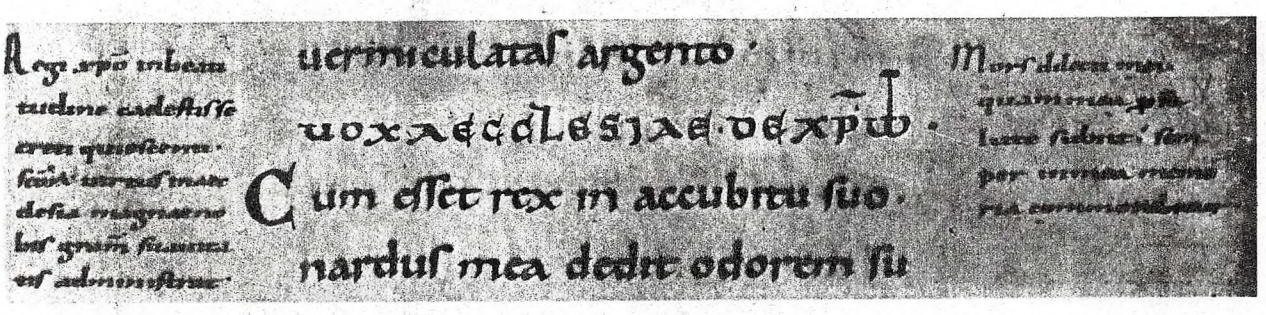

Bibliothek Bamberg

Msc. Bibl. 22 [A. I. 47] fol. 6v

Na. Monatsm. aus d. Stadt. Bibl. Bamb. Lg.
H. Fischer (1926 + 1929) Taf. I 7

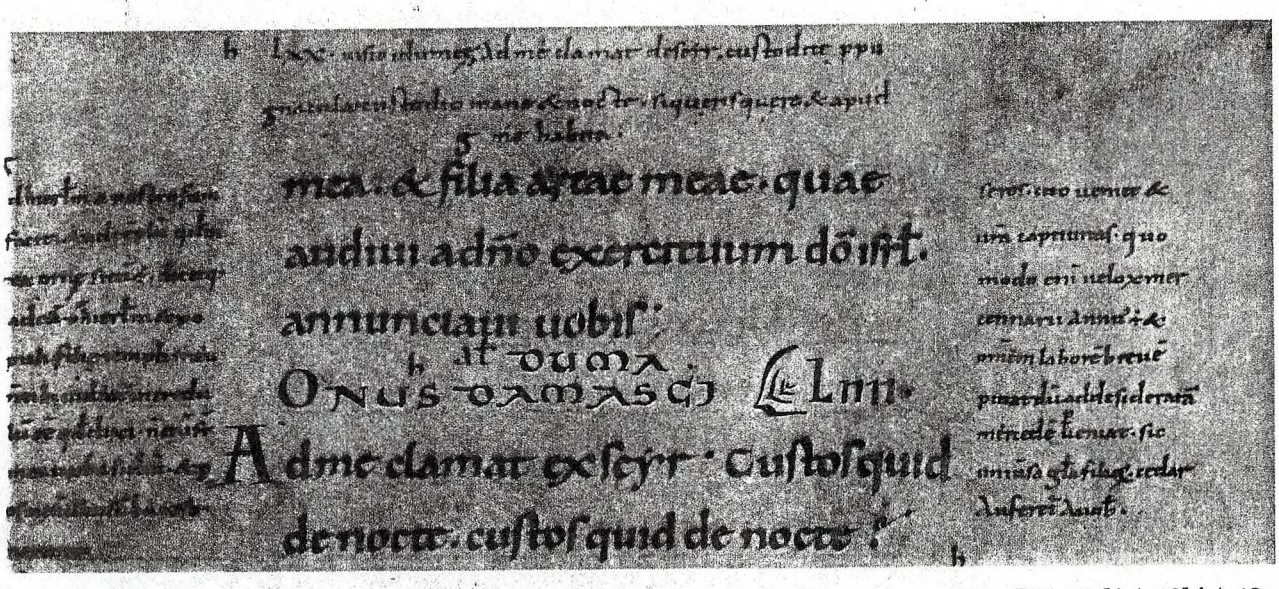

Bibliothek Bamberg

Msc. Bibl. 76 [A. I. 43] fol. 49 r

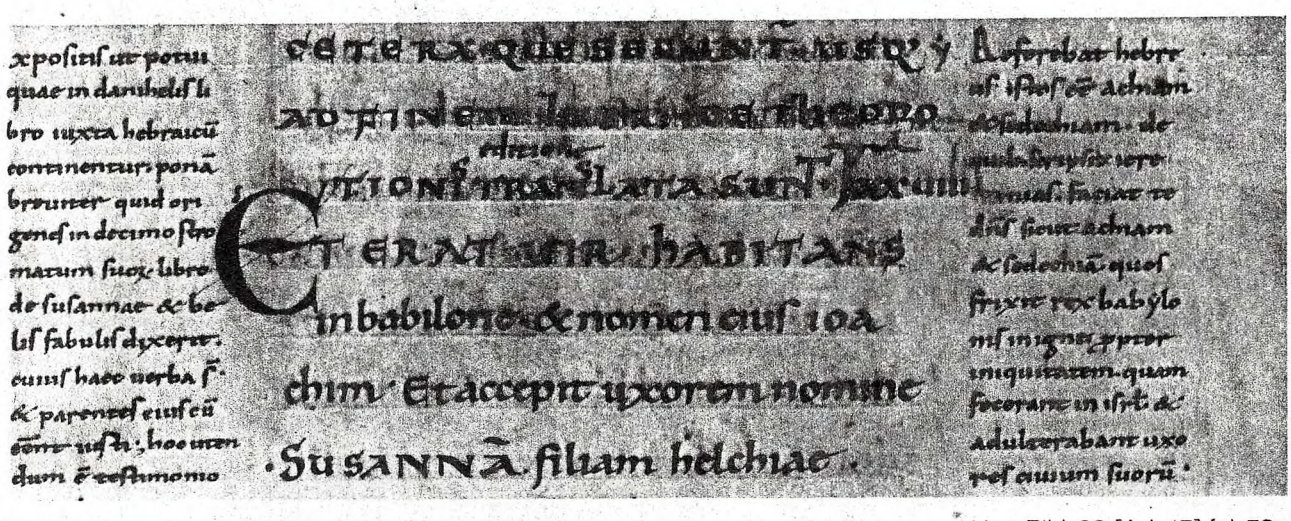

Bibliothek Bamberg

Msc. Bibl. 22 [A. I. 47] fol. 79 r

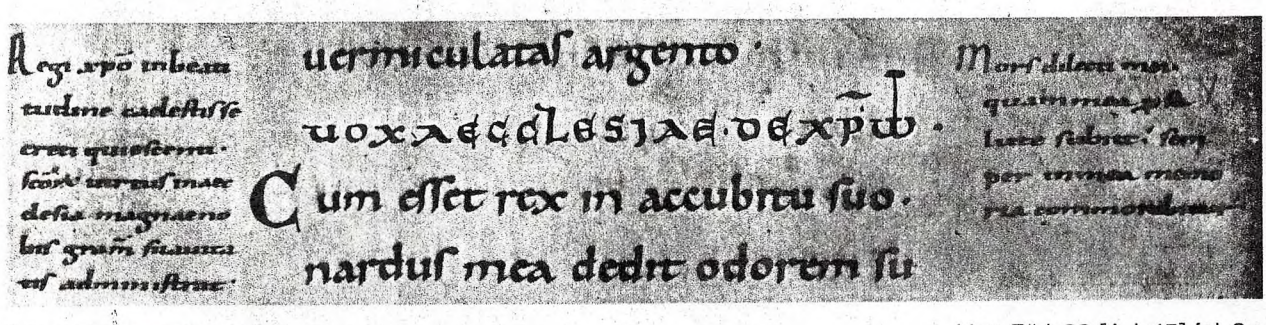

Bibliothek Bamberg

Msc. Bibl. 22 [A. I. 47] fol. 6 v

untem · letis ducam luminibus indomum matris
ubi celestis ierusalem mater nra est.

Ibi me docebis. Facis me potiora sperare do
na quam in lege habuissem.

Et dabo tibi poculum · ex uino condito ·
I dest feruentem amorem · uaris ustrum pigm
us ornatum ·

Et mustum malorum granatorum meorum.
I dest gloriosum scorum martyrum triumphum · qui
feruentissima caritate · p ferrum flammasq; ad re
transire non dubitant ·

Leua eius sub capite meo · et dextera illi
us amplexabitur me. Leua · incarnati
onis xpi dona designat · et dextera · futura scorum cum
xpo gaudia exprimit.

Adiuro uos · usq; uedit ·
uox synagogae ·

Bambg. Staatsbibl. Bibl. 14, f. 24v

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Bibl. 14, fol. 24v
Foto: Alfons Sieber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

me custodem in uineis· uineam
meam non custodiui·

uox ecclae ad xpm·

Indica michi quem diligit ani
ma mea. ubi pascas· ubi cubes
in meridie· ne uagari incipiam
per greges sodalium tuorum·

uox xpi ad ecclam·

Si ignoras te ó pulchra inter mu
lieres· egredere. & abi post ue
stigia gregum· Et pasce hedos
tuos· iuxta tabernacula pasto
rum· Equitatui meo in curri
bus pharaonis assimilaui te ami
ca mea· Pulchrae sunt genae
tuae sicut turturis· collum tu
um sicut monilia·

uox amicorum·

Murenulas aureas faciemus tibi.

Indica mihi pasto
rē meū· quem ta
anima diligo· et
inquib: pascua et
requiē habeat· ne
aestu temptatio
nū turbata· pō
daluī· id hereti co
rū conuenticula
eū quaerere incipiā·

Increpatiue· pnun
ciandū·
Egredere ameo con
sortio· et uarios
errantiū actus··
sequere·

Sicut priorē po
pulū de aegpto
liberauit timore·
sic te sponsa mea
de psequentiū· si
mme confideris·
liberabo manibs·
ncollo doctoresq̄
designant· immo
nilib: opera ex pri
munt· qui eaq̄
uerbo docent· ope
rib: ostendunt·
immurenulis· scripturā
eloquii nitet exterius·

Seruitus persecu
onis filiorum syna
gogae· me fecit ui
neam ierosolymis
non custodire· sed
multarum ēt uine
arum· id ē ecclē
siarum p orbem
custodem·

Signoras te subhu
usmodi tēptationis
dnone· mihi esse
sponsam·
Idest pdoctos num
audiores· qui a
sinistris flaturis·
secuti insipientiā
doctrinas magistrorū

Tanta te uerecun
dia salutaris ur
bane decoraui· ut
castitatē· promissae
mihi fidei· nulla
prauorū doctorū
seductione corrū
pas·

scā ostendit· quae auro spūalis sensus fulget interius· et argento caelesti

Bamberg. Staatsbibl. Bibl. 22, f. 6r

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Bibl. 22 fol. 6R
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
96 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

INCIPIT PLOG HIER IN ESAI PF

NEMO CUM UIDERIT PHETAS VERSIBUS ESSE DE
scriptos metro eos aestimet apud
hebreos ligari & aliquid simile habere
de psalmis uel operibus salomonis Sed
quod indemostene et tullio solet fieri ut p
cola scribantur & commata. qui utique
prosa et non uersibus conscripserunt Nos
quoq utilitati legentium prouidentes in
terpretationem nouam nouo scribendi ge
nere distinximus Ac primum de esaia
sciendum. quod in sermone suo disertus sit.
quippe ut uir nobilis et urbanae elegantiae.
nec habens quicquam in eloquio rusticitatis
admixtum Unde accidit ut pre ceteris flo
rem sermonis eius translatio non potuerit
seruare Deinde etiam hoc adiciendum.
quod non tam propheta dicendus sit quàm

Bamberg. Staatsbibl., Bibl. 76, fol. 1r

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Bib. 76, fol. 1R
Foto: Alfons Sieber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

eum · dedit eis potestatem filios dei fieri · his
qui credunt in nomine eius · Qui non ex
sanguinibus neq; ex uoluntate carnis · neq;
ex uoluntate uiri · sed ex deo nati sunt ·
Et uerbum caro factum est · & habitabit in
nobis · Et uidimus gloriam eius · gloriam
quasi unigeniti a patre · Plenum gratiae
& ueritatis · SEQUENTIA SCI
MATHEI · In illo tempo ·
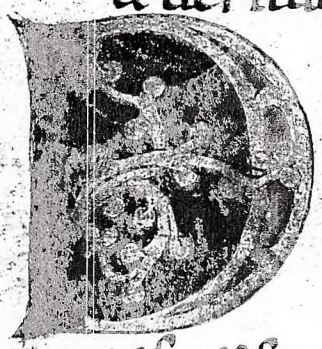
ebat ihc turbis iudeorum ·
& principibus sacerdotum ·
Ecce ego mitto ad uos pphe
tas · & sapientes · & scribas · & ex illis occide
tis · & crucifigetis · & flagellabitis in synago
gis uris · & persequemini de ciuitate
in ciuitatem · ut ueniat sup uos omnis
sanguis iustus · qui effusus est sup terra ·
a sanguine abel iusti · usq; ad sanguinem
zacharie filii barachie · quem occidistis
inter templum & altare · Hierusalem
hh Amen dico uobis · ueniet hec omia sup gene
ratione istam ·

Bamb. Staatsbibl. Bibl. 140, f. 65r

Bamb. Staatsbibl. Bibl. 140, fol. 65r

Danzig. StB., Bibl. 146. f. 1r

INCIPIT EPLA HIERONIMI AD DAMASV PAPA EXPLANATIO

BEATISSIMO PAPAE DA
MASO HIERONIMVS. HIC DAMASVS
sedis aplicae magnificus psul. valentiniani. et theodo
sii. principium temporibus floruit. uir magna sapien
tia ac multiplici gra di preditus. Is ergo cu quatuor euan
geliox uolum romano sermone uarius ac inter se discordantib exem
plaribus pspexisset fuisse escriptum. docctissimu diuinae historiae
interptem scm uidelicet hieronimu pia ussione ad hoc copulat.
quatenus p collatione greconx sucessx codicu cunctis resectis erroni
bus correctu euangeliu. omiq falsitate expurgatu latino sermone e
scriberet. ne modus error plures heredes suos ulterius relinqueret.
Itaq tanti psulis uotis beatus hieronimus assensit. opusq sibi ussu sol
lertissimo studio impleu. de quo opere in hac esequenti pfatiuncu
la statu edisserens ait. NOVV OPVS ME FACERE COGIS EX VETERI.
NOVV polysemus sermo est. triplice habens significatiua. aut enim
nouu dicim. qd cu fiat ante esimile aliqd factu non fuerit. ut
xpm exurgine natu ee credim. aut illud nouu appellam. qd licet
pterito tpore sit factu. tamen sua replicabili uteratione renouat. ideoq
nouu ee conuenienter dr. Vnde psalmigraphus. Cantate inquit dno
canticu nouu. non qd ante fuerit cantatu. sed assidua uteratione fiat
inouatu. Aut nouu p magno seu miro ponim. unde est illud uirgl
ecta prima nouo spargebat lumine ras. thoni croceu linquens
aurora cubile. Ergo nouu opus se facere dic. Euangeliu scilicet
p authentica greconx exemplaria correctu. ac romano sermone escriptu.

Codex mōstr̄i sc̄i michaelis in mōte tbbg sanctū p ꝑ absoluat anathema pr

1:1

...Veröffentlichung
...Verwendung und Angabe

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: HVG.B.61.146,1r

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-8600 Bamberg

nisex declaratur · Et trecentum se
ptuaginta post annos · iudeos li
berat dominatione macedonum ·
Et hic autem moritur inconiuio.
captus insidiis ptolomei generi
sui · Qui eius coniuge duobusq;
filiis incustodiam conclusis · certos
misit · ut iohannem cetum · cui
etiam hrcanus fuit nomen inter
ficerent · Cognito autem impetu
qui parabatur · adolescens adciuita
tem ꝓperabat · multo populo fre
tus · & ꝓpter memoriam paterne
uirtutis · et quod iniquitas ptolo
mei cunctis erat inuisa · CVIIII ·
Uoluit autem etiam ptolomeus
alia porta ciuitatem ingredi · sed
a populo reiectus est · qui matu
rius hrcanum susceperat · Et tis
quidem statim recessit maliqd
ultra ierichunta castellū · qđ da
gon uocatur · hrcanus autē pa

Bamb. Staatsbibl., Class. 79, f. 5v

Hand 5

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Class. 79, fol. 5v
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
96 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

nuſ armata · ducesq; ſuos · ordinumq;
principes ſequebantur decenter ·
Quingenti autem ſerui uehiculum · odo
res ferebant · Corpus autem perdu
cenda ſtadia portatum eſt · ad caſtel
lum herodium · Ibiq; ſecundum
ipſius regis mandata · ſepultum eſt ·
Et herodis quidem hic finis fuit ·

EXPLICIT LIBER PRIMUS ·

INCIPIT LIBER SECUNDUS ·

URBARUM AU
TEM NOVARUM PRIN
cipum fuit archelao · romā
proficiſcendi neceſſitas · Die
buſ enim ſeptem in lugendo
patre conſumptis · epuliſq; ferialibus
prolixae populo exhibitis · hic autē
moſ apud iudaeos neceſſarius mul
cum neglexerit · impius eſtimatur ·

Bamberg. Staatsbibl., Class. 79, f. 46r

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Class. 79, fol. 46R
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

pstare uidebant. Grauis aut metus
populi possidebat. eudin occupa
ta ciuitate. salute ppriam quisq.
curabat.

Illi aut clausorum uinculis nonfuere
contenti. neq. tutii arbitrabant ea
potentia uiros diutius custodire.
Nā capsos eadomos ipsoru. nonpau
cos uiros frequentari. Agster hoc
adulascendū ce idoneos. capterea
rebellaturu fortasse populū iniqui
tate cōmotum. decreui e igit eos
occidi. mittunt aliquē defuo nu
mero iohannē adeades ptmissi
mum qui lingua patria dorcadis
filius dicebat. cumq. illi dece ar
mati gladiis secum adcarcerē ibi
quos comprehendebant inter
ficiunt.

Fiebant aut huius immanis

nti cor dementione ciuitati cor

Bamberg. Staatsbibl., Class. 79, f. 109r

Hand E

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Class. 79/Fol. 109R
Foto: Alfons Sieber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

tutum putabant · Derelinquen
tes igitur inferiorē locum · qui
stratopedos uocabatur. quippe
quasi capi facile posset · in turres
regias confugerunt · Quarum una
appellabatur hippicos · alia faselus.
tertia mariamēn · hi uero qui cū
manaimo erant protinus in ea
irruentes loca dequibus milites
fugerant · siquos eorum com pre
henderant trucidantes · omnem
reliquum apparatum diripientes
stratopedum incenderunt · haec.
igitur acta sunt sexto decimo men
sis septembris · Sequenti autem
die · pontifex ananias circa en
tipos regiae domus latens capi
tur. & alatronibus interficitur
cum ebecia fratre · Circum se
dentes autem etiam turres sedi
tiosi · custodiebant nequis militum
[illegible]
destructio et pontificis ananiae

Bamberg. Staatsbibl., Class. 79, f. 72r

Hss d D

= Bamb Lit 5,
fol. 29r

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc.Class.79,fol.72r
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

Bamb. Staatsbibl., Class. 79, f. 57r

lacrum · nedum hominis · neq · so
lum in templo · sed neq · in profano
aliquo totius regionis loco · fas sibi
esset locare · arripiens dictum pe
tronius respondit · Sed et mihi ·
domini mei seruanda est lex · Si
eam quippe transgrediar · uobisq ·
parcam · iusta animaduersione su
bibo · impugnabit uos sane · non
petronius · sed ille aquo sum dire
ctus · Siquidem ita et ego uos co
gam implere quae iussa sunt · Ad
hoc tota multitudo unanimiter
succlamauit · ante legis temerati
onem · libenter se omnem subire
pernitiem · Sedato autem eorū
clamore · petronius ait · Pugna
re ergo inquit aduersum caesarē
estis parati · Responderunt iudei ·
Procaesare quidem [illegible]

Postridie autem ad incepsum
mates eorum priorum uirtutumq ·
compellans · populum quoq · pu
blice alloquens · tunc quasi consu
lens admonebat · Interdum mi
nabatur · extollens et uirtutem
romanam · et indignationem cae
saris · Interhaec etiam suam ne
cessitatem · cui essent exequenda
praecepta · Sed illis ad nulla ho
rum experimenta cedentibus ·
cum uideret etiam sementem
regionis intercipi · ipsum siqui
dem anni tempus erat · et quin
quaginta poene continuis diebus ·
multitudo inurbe otiosa mora
batur · Ad ultimum conuoca
tis omnibus · ait se etiam pericu
losam rem uelle aggredi · Aut

offerre sacrifici[illegible]

Hand C

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Class. 79, fol. 57R oben
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
96 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

qlforis eram nequissimi predarum
. inuenire licentiam.
Singuliq; uicis proprius dilacerati
deinde insolitudinē recedebam.
Congregati aut etpcollegia comitan
tes exercitu quidē pauciores. plures
uero quilatrocinalis conspiratio. imē
pla etoppida ferebamtur.
Cisequebatur quidē utinbello fieri
solet. abhis eos male effici
quos fecissem.
Cum preuenebatur ultro. cumox
in latrones aprędare fugerem.
Nullaque pars erat uidęre. quenon
una cumerosolimis pcellentissima
ciuitate interiret.

X.

Haec uespasiano. atrans fugis
indicabantur.
Nam licet oms extrinsecus asedi tosis custo
direntur. etquod quoque modo quis adeos
obsidioni extrinsecus
relinquendi.
Cumigitur uenisset ingadara.
trans amnane regionis metropoli
ualidam. mensis martii quarto
die ciuitatē ingreditur.
Iam enim optimates ignorantibus
seditiosis. legatos adeii de tradmone
miseram tam pacis desiderio.
qua suis patri monis metuentes.
Multi enim apud gadara
locupletes habitabant. quorum
legatione inimici
nesciebant.
Nisi quoduespasiano adppinquante
id cognouerunt.
Ciuitatē quidem sertim re posse
desperabam. quod et intestinis
inimicis numero
inferiores erant.
Neque peul abēe uidebam acui

Bamb. Staatsbibl., Class. 79, f. 121r

Hand F

Ccm. 4453 (Hand F

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc.Class.79, fol. 121 R
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

destinauit· cumquatuor libertis
fidelibus insuburbanū fugerit·
ibiq· semet occiderit· et quod
multo post tempore queritum
deposuerint penas dederint·
bellumq· gallicū quo pacto
defecerit· et quod galba erectus
impr romam redierit
abhispania·
et quē admodū incusatus amici
tib· tamquā humilionis esset
animi· in medio foro necatus sit·
et quo declaratus sit impr· eusq·
militum & uitellii·
discessu et exitium· nec non
et uitellii urbis et arcium
capitolium pugnā· et quē admo
dū ul antonius primus et mu
cianus uitellium interfecerint·

xxvii·

salutatū· simul ut et mandata
de iudeis acciperet·

O beatidemq· causas cur rex agrippa
nauigauit adgalbā· Sed dū achaiam
qđ hiemps erat· longis nauibus pter
uehit· interfici galbā contigit· se
pte mensibus post· totidemq· diebus·

Deinde otho suscepit imperiū· de trien
nio rē publicā procurauit· Agrippaue
ro· nichil mutatione ptis ritus· romā p
gere statuit· Titus uero quodā diui
no impulsu· ex achaia adsyriam
nauigat· Et mature inde cesarea
uenit adpatrē· Suspensi aut deo
mnibus quasi nutante imperio roma
no· iudeaq· militia neglegebant· Par
theq· metuentes· aggredi alienigenas
importunū ee arbitrabant· Interea tam
ierosolimabellū aliud excitat· Erat

qdam symon

Bambg. Staatsbibl., Class. 79, f. 124v

Hand G + H

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Class. 79, fol. 124v, unten
Foto: Arjons Sieber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
96 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

quos coepissent. Iamq spatium
crucib. darat. et corporib. crucef. sedi
nosis tantu defuit. ut caedade moueret.
quodcuq; inc̃tarũ ciscessit. adrecrendã
reliquã multitudinẽ. Transfugarũ
enim familiaribus. admirum trac
tus. et siqui erant populariũ
promorũ. ad pacem. quę pate
rentur qui ad romanos cfugerent
de monstrabant. Et qui comprehensi
tenebantur. eos supplices non capi
uos esse dicebant. Cruces. multos
profugere cupientium. donec
uerum cognoscerentur inhibuit.
Fuerunt autẽ qui stratum dilapsi sun
dum. ad certum supplicii ꝓperan
tes. inlatã enim ab hostib. mor
tem. comparatione fumis reqnẽ
esse dicebant.
ulus autẽ capitonum tunc
cum manus abscidi iussit.

Hist. G

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Class. 79, fol. 151v
Foto: Alfons Sieber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

metu fluctuabant. Lxviii.

f. 22 Titus aũ caesar a patre sibi allato nuntio. quod uniuersis quidẽ italię ciuitatib; desiderabilis pueniſſet. maxime uo qđ urbi eũ roma ſumma cum alacritate & claritudine ſuſcepiſſet. in maximã laeticiã uoluntatẽq; translatus ẽ. curis de eo ut̃ sibi erat ſuauiſſimum liberatis. Uespaſianum eni etiã longe quidẽ abſentẽ. omnes homines italię uoluntatib. ut pſentẽ colebant expectationẽ ſuã. quam nimis eũ uenire cupiebant. p eius aduentu choros ducentes & omni habentes neceſſitate liberã erga ullũ benuolentiã. Nam & ſenatus memor calamitatum quę mutatione principum contigiſſent optatum erat imperatorem ſuſcipere. ſenectutis honore bellicoriq; geſtorum maturitate decoratũ. Cuius pſen

Hand I

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Class. 79, fol. 176R
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

uelle uisus est. Sed omīs illas necessita
tes ualidiorem sententiā conseruā.
tamquā brutis corporib, non animis
eaī cruciatus ignēq, susceperint.
Maxime uero puerorū aetas
miraculo spectantib, fuit. Hec enī
uel eorū quisquā cōmotus ut do
minū cęsarē nominaret. usq, adeo
corporū infirmitatē uis audaciaę
C. 30 superabat. Iupus tunc alexan
driam rector administrabat. & de
hoc motu ad caesarē uelocit retulit.
Ille aū inquietū iudęos circa res no
uas studiū cauendū ee existimans.
ac ueritus ne rursus in unū congre
gent. & quosdam sibi adiungant.
pcepit lupo ut templū iudęoꝝ qd
est apud onium quę sic appellat ci
uitatem destrueret. C. 1.
Haec ē aū in aegypto. quę ob hanc
su iudęis. qui templū apud ieroso
lima uastauisset. ipsiq, benuolen
tiores eos fore. multosq, adeū regio
nis licentia colligendos. Parut his
phtolomeus. eiq, locū dedit. c. & oc
toginta stadius a mensi distantem.
Heliopolitanus aū tractus ille dicit.
ubi castello fabricato oniae. tem
plū quidē dissimile abeo qd ē iero
solimis. Turri aū simile instruxe. in
gentib, saxis. sexaginta cubitis erec
tam. Reliquā aū fabricā sedm pa
triā imitatus. & donarius similiter
exornauit. pr candelabri confec
tionē. Candelabra enī uisecisset.
informatū aureū lignū tamquā
iubaris in luce radiante de aurea
catena suspendit. Totū uero circa
templū spaciū structo latere cir
cumdedit. saxeas postas habente.

Bamby. Staatsbibl., Class. 79, f. 188v

Hand I + L

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Class. 79, fol. 188v, oben
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

In longitudine die. Letemur gaudiis
quos redemit uerbum patris.
Creatus laqueo primi parentis dei iussa sper
nentis. artem per hostis heu
quando paradisum deserens
exul uenit in letiales mundi istius
labores postuma hinc proles omnis riue
ret. nisi hanc incarne xpe natus
leuaret et prima corona uestiret.
atque sursum in celo collocaret.

Et ueritate. Quem aetheya et terra atq; ma
re non prevalent totum capere.
A sine pre sepe infans implet celos regens ube
ra sugens. factor matris

Bambg. Staatsbibl. Lit. 5

Hain 3

Abb.: 1:1

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Lit. 5, fol. 4
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

Quid regina poli · facat nunc dissere nobis·
Nunc puerum xpm genuit gremioque locauit·
Quem puerum genuit nobis gremio[que] locaum·
Qui dñs est et homo p̄cessit uirginis d̄luo·
Emmanuel dictum laeti cognoscite natum·

Bambg. Staatsbibl. Lit. 5, f. 28v

Hand E

A66.:1:1

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Lit. 5, fol. 28v
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

ia filioli nuptialem huius sanctæ ma
tris nostræ aecclesiæ diem celebremus atq;
concinamus. TERRIBILIS EST ngeli
co stipatus agmine celestium q; uirtute.
HIC DOMVS nqua sponsus aetherius sacro
sanctam sponsat sibi uirginem aecclesiam
ET PORTÆ erquam itur adsuperna etsi
ne fine polorum gaudia perpetua. ET VOCAB
uus semper candentia festa sanctorum
iubilant ymnizant q; dulciter. TERRIBIL.
POST GLORIÆ ue iugiter in hac aula pio
regi personet persæculorum sæcula.

Bambg. Staatsbibl. Lit. 5

Hand G

Abb.: 1:1

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. hist. 5, fol. 60r
Foto: Alfons Stelzer - Digitale Bibliothek, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
96 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

Destinat atq. necu corpora lacteola. SAL.

erderet ut cristum dum nemo euaderet ipsum

Inter & innumeros sterneret hunc pueros. S.

Te pabulo refecti dextraq. domini

benedicti missa est.

Deo qui nos ad patriam p mortem p

priam reuocatum gratias.

t bea

LVX AETERNA TRINITAS

ea principalis vnitas. um sol recedet igneus.

infunde lumen cordibus.

Te mane laudem carmina. te deprecemur vespere. te nra

supplex gla. peuncta laude sola. Do pam sua gla.

OMNITOR ALMI

syderum aeterna lux credentium. xpe redemptor

Bambg. Staatsbibl. Lit. 5

145 links

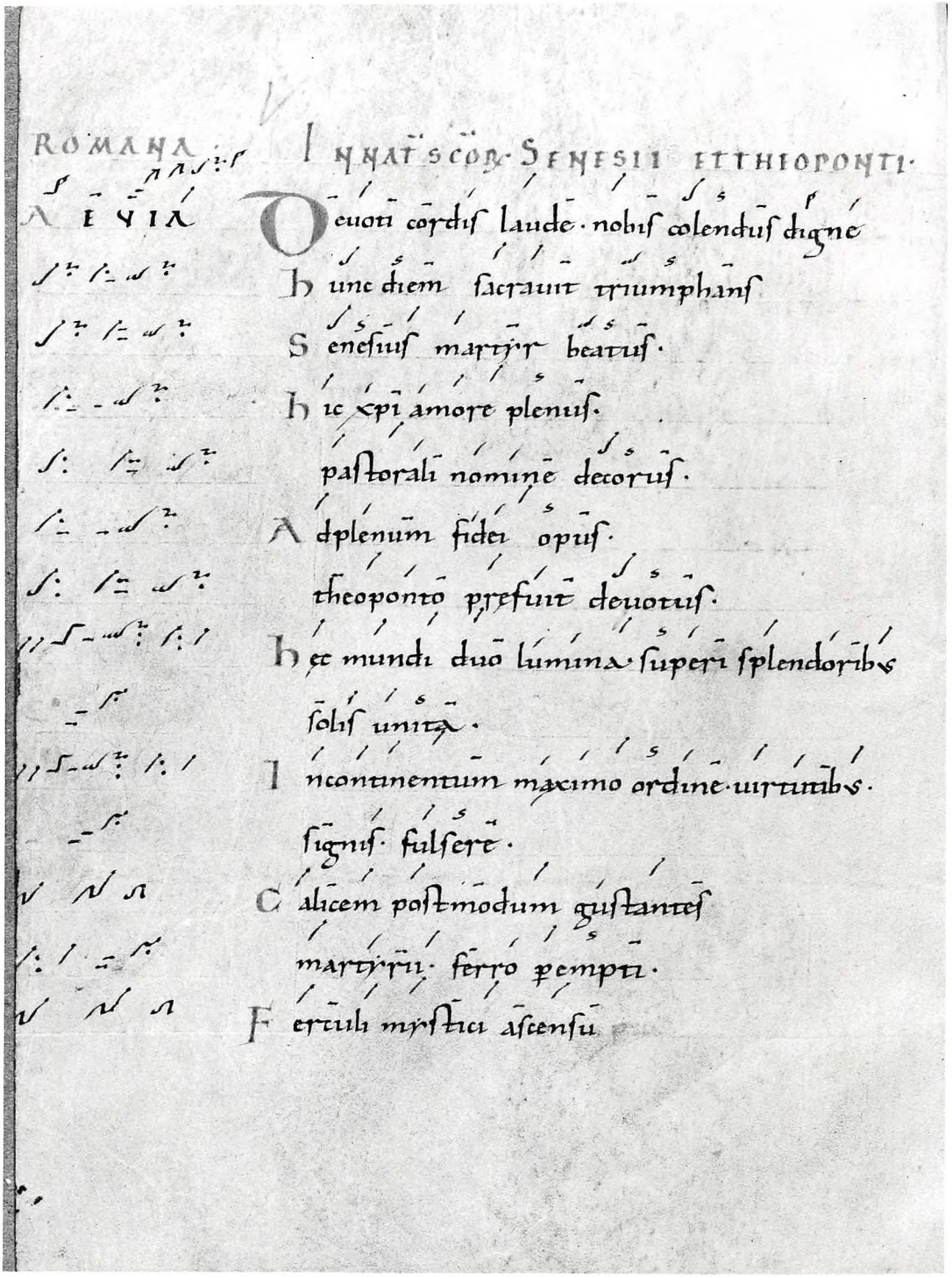

ROMANA

INNAT SCOR SENESII ETTHIOPONTI

Deuoti cordis laude nobis colendus digne

hunc diem sacrauit triumphans

Senesius martir beatus.

hic xpi amore plenus.

pastorali nomine decorus.

Adplenum fidei opus.

theoponto prefuit deuotus.

hec mundi duo lumina superi splendoribus

solis unita.

Incontinentum maximo ordine uirtutibus.

signis fulsere.

Calicem postmodum gustantes

martirii ferro pempti.

Ferculi mistici ascensu

Abb.: 1:1

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Lit. 5, fol. 160v
Foto: Alfons Sieber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

145 recht

ecce uirgo in utero accipiet & pariet filium & uocabitur nomen eius emmanuel.

℣. Exulta satis. ℣. Loque. tur pacem gen tibus & potestas eius amari usque admare & a flumine usque adterminos orbis ter rae.

℣. Quia ecce uenio & habitabo inmedio tui dicit dominus omnipotens & confugient adte in illa die om nes gen tes & erunt tibi inplebem. Ecce.

℣. Tollite postas. ℣. Domini est terra & plenitudo eius orbis terrarum & uniuer si qui habitant in eo. Et ih.

℣. Ipse super maria fundauit eum & super flumina preparauit e um.

Bamberg. Staatsbibl., Lit. 5, f. 164r

Hund 1

Abb.: 111

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Lit. 5, fol. 164r
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

144 links

HODIE CANTANDUS EST NOBIS PUER

quem signebat ineffabiliter ante tempora pater et eundem sub tempore genetrix inclyta mater

Quis est iste puer quem tam magnis preconiis dignum nociferatis dicite nobis ut collaudatores esse possimus

Hic enim est quem presagus et electus spiritus dei adtestatus uenturum praedicens longe ante praenotauit sicque praedixit

PUER NATUS Quem uirgo ma

Bamb. Staatsbibl., Lit. 5, f. 29r

- Bamb. Class. 79, fol. 72 r°?

Hand A

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: HJ.lit.5,fol.29r
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

tyranni crudelis

Cuius sanctus sanguinis pdigos

fecit amor militis eius

Dum modo illum liceat cernere

dispendio uitae praesentis

Caesaris tu fasces contemnis

et iudicis minas derides

Carnifex ungulas et ustor

craticula uane consumunt

Dolet impius urbis prefectus

uictus apisce

assato xpi cibo

Gaudet domini conuiua fauo

conresurgendi cum ipso

SATVRATVS

Bambg. Staatsbibl., Lit. 5, f. 120v

Hand B

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Lit. 5, fol. 1-120v
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

℣. Saeculorum amen — Puer natus est nobis
℟. Saeculorum amen — Iudicant sancti

PLAGIS IETARIVS.

NOIAHIS

Gloria patri et filio et spiritui sancto
Sicut erat in principio et nunc et semper et in saecula
Saeculorum amen — Ad te leuaui animam
Saeculorum amen — In excelso throno
Saeculorum amen — Victricem manum

EXPLICIVNT THONI DIVRNALIS CANTILENAE.CVM DIRIVATIVIS SVBSEQVENTIS IN.

Ad te leuaui. ℣ Vias tuas dne notas fac mihi et semitas tuas edoce me
ADREPET. Dirige me in ueritate tua et doce me quia tu es deus saluator meus
Populus sion. ℣ Qui regis israhel intende qui deducis uelut ouem ioseph
ADREPET. Excita potentiam tuam et ueni ut saluos faciat nos
Dilexi tuus. ℣ Fructauit cor meum uerbum bonum dico ego opera mea regi
ADREPET. Specie tua et pulchritudine tua intende prospere procede et regna
Gaudete in. ℣ Benedixisti dne terram tuam auertisti captiuitatem iacob
ADREPET. Ostende nobis dne miam tuam et salutare tuum da nobis
Rorate celi. ℣ Celi enarrant glam dei et opera manuum eius annunciat firmamentum
ADREPET. In sole posuit tabnaculum suum et ipse tamquam sponsus procedens de thalamo suo

Bamberg. Staatsbibl. Lit. 5

Hand O

Abb.: 1:1

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Lit. 5, fol. 188r
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

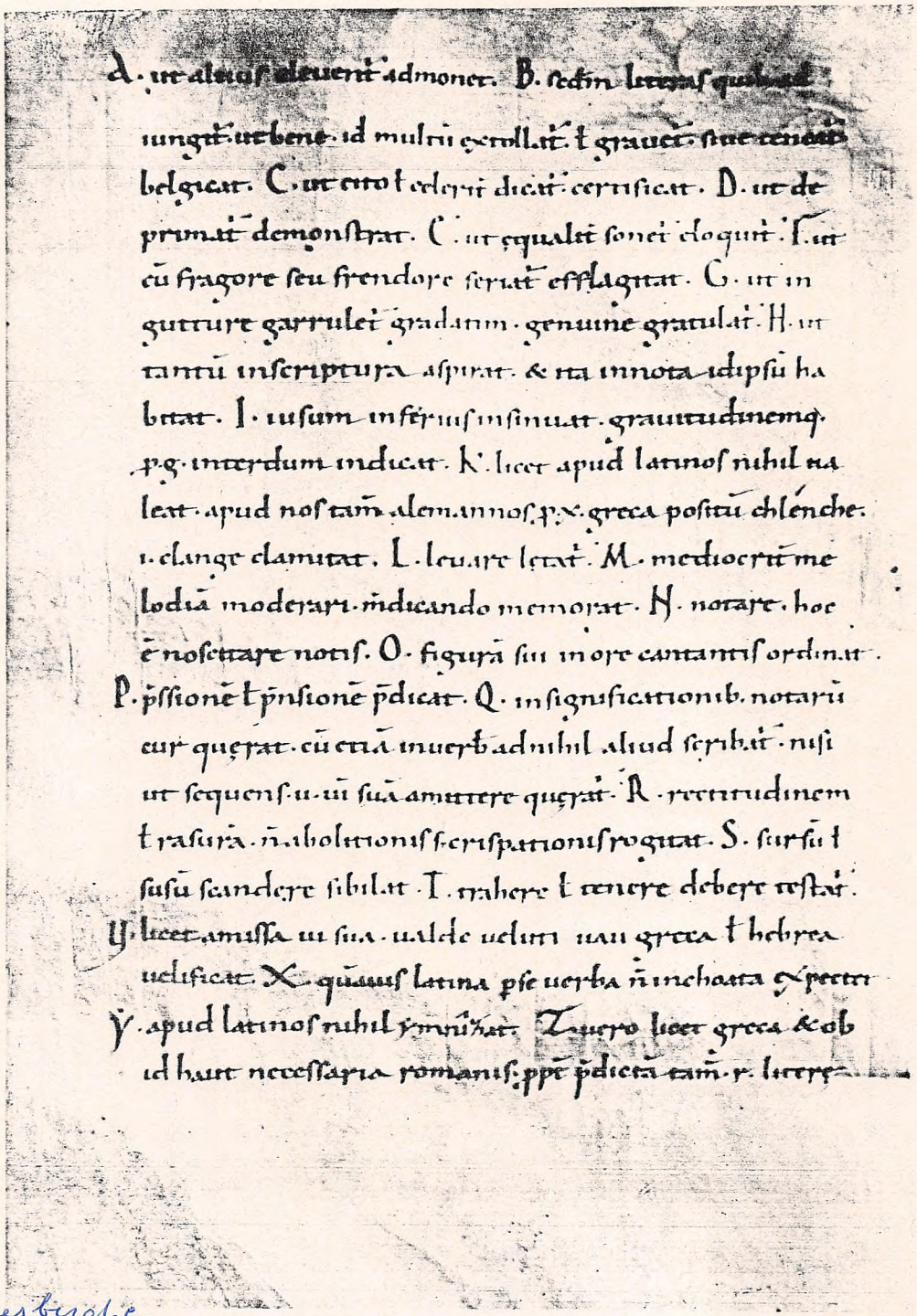

Muziekgesch. d. Middele. Dl. II. afb. 9.

Muziekhistorisch Foto-archief J. Smits v. W.

Hs. Bamberg Lit. 5 (Ed. V. 9), fol. 27v. Brief van Notker Balbulus aan Lantbertus (BA).

IN ASSUMPTIONE SCE MARIE MATER

CONGAUDENT ANGELORUM

Chori gloriosae virginis

Quae sine mixta commixtione genuit

Filium qui suo mundum cruore mediatur

Nam ipsa laetatur quod caeli

iam conspicatur principem

Intersit cui quondam sugendas

virgo mamillas prebuit

Quam celebris angelis maria

thu mater credtur

Qu filii illius debuisse

se cognoscunt famulos

Qua gloria in caelis ista virgo colitur

Quae domino caeli prebuit hospicium

Muziekgesch. d. Middele. Dl. II, afb. 23.

Muziekhistorisch Foto-archief J. Smits v. W.

Cod. Bamberg Lit. 5 (Ed. V, 9; geschr. 1000-1002), fol. 121 v., 122 r. Afbeelding van Maria's dood en hemelvaart met bijbehoorende Sequens van Notker *Balbulus*. Het melodie-schema „Mater" van dezen sequens is geschreven boven de lettergrepen en wordt vers na vers in de margo, melismatisch geschreven, herhaald. Opvallend zijn de verschillen der Moengal-letters op overeenkomstige plaatsen:

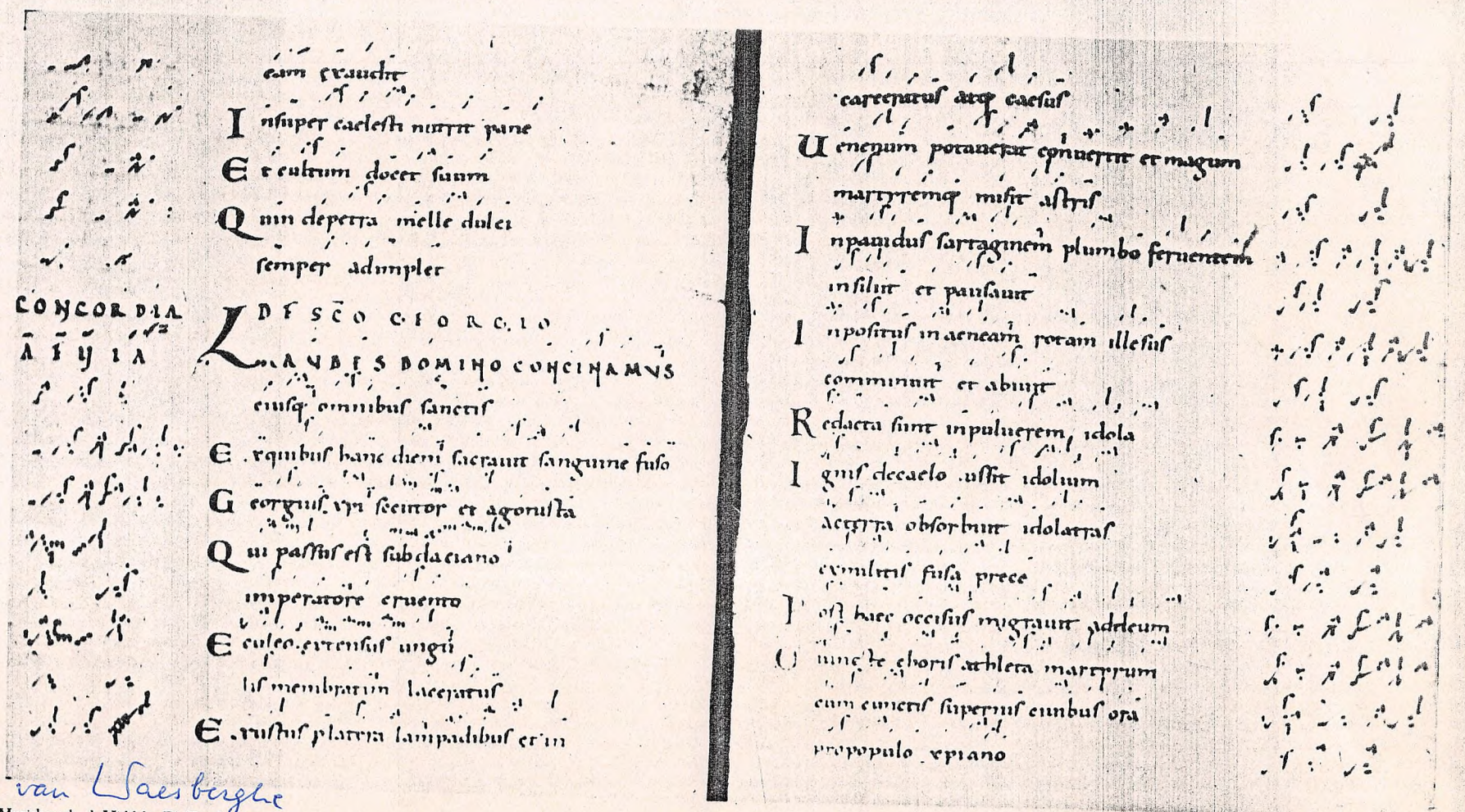

Muziekgesch. d. Middele. Dl. II. afb. 24.

Muziekhistorisch Foto-archief J. Smits v. W.

Cod. Bamberg Lit. 5 (Ed. V, 9) fol. 94 v., 95 r. De Sequens „Laudes Domino" op het melodie-schema „Concordia" of „Chorus" (zie opmerking afb. 23).
Voorbeeld van een melodie met zeer veel Moengal-letters bij de neumen: *a, c, i, l, m, s, t.*
De laatste neumengroep van zes tonen op fol. 94 v. heeft vijf litterae: *i, a, a, a, l.*

unius cuiuscumque . qui non solum qui faciunt
sed et qui consentiunt facientibus; qui licet excipiunt indictam;
o in cōparabile sacrilegium.
Quis enim dicat hominibus; dum ecclesiis deo hostiis; hec quidem disponuntur. uanum
sit ergo in christiano zelo commoueri. secundum scientiam;
qui necessitatem causae. et quam locum corporis gratie
li cet. sed aliud est periculo mortis urgente locum cui posse debet corp
oris mutare. et longe in competenti alter aliud est. ad sacerdotio cuiuslibet
cet benedictiones. et chrismatum commixtiones. et cleri
cis populi uocum sessiones. fontes lustrationem
per catechumenos. nihilominus uti quolibet. sciis cuiusli
bet benedictionis habuisse; sed eandem ordinationem
id circo sacre et legitime esse non ambigimus. quia super
oblatum est. et consuper peccatum scripturis et exemplis instituta
: Hemelingum clus fuit ac particulam dan
Iuliby. quam tamen prius uersa

Bamb. SB Can. 1, 24v

Charles M. Radding – Antonio Ciaralli, The Corpus Iuris Civilis in the M. A. (2007)

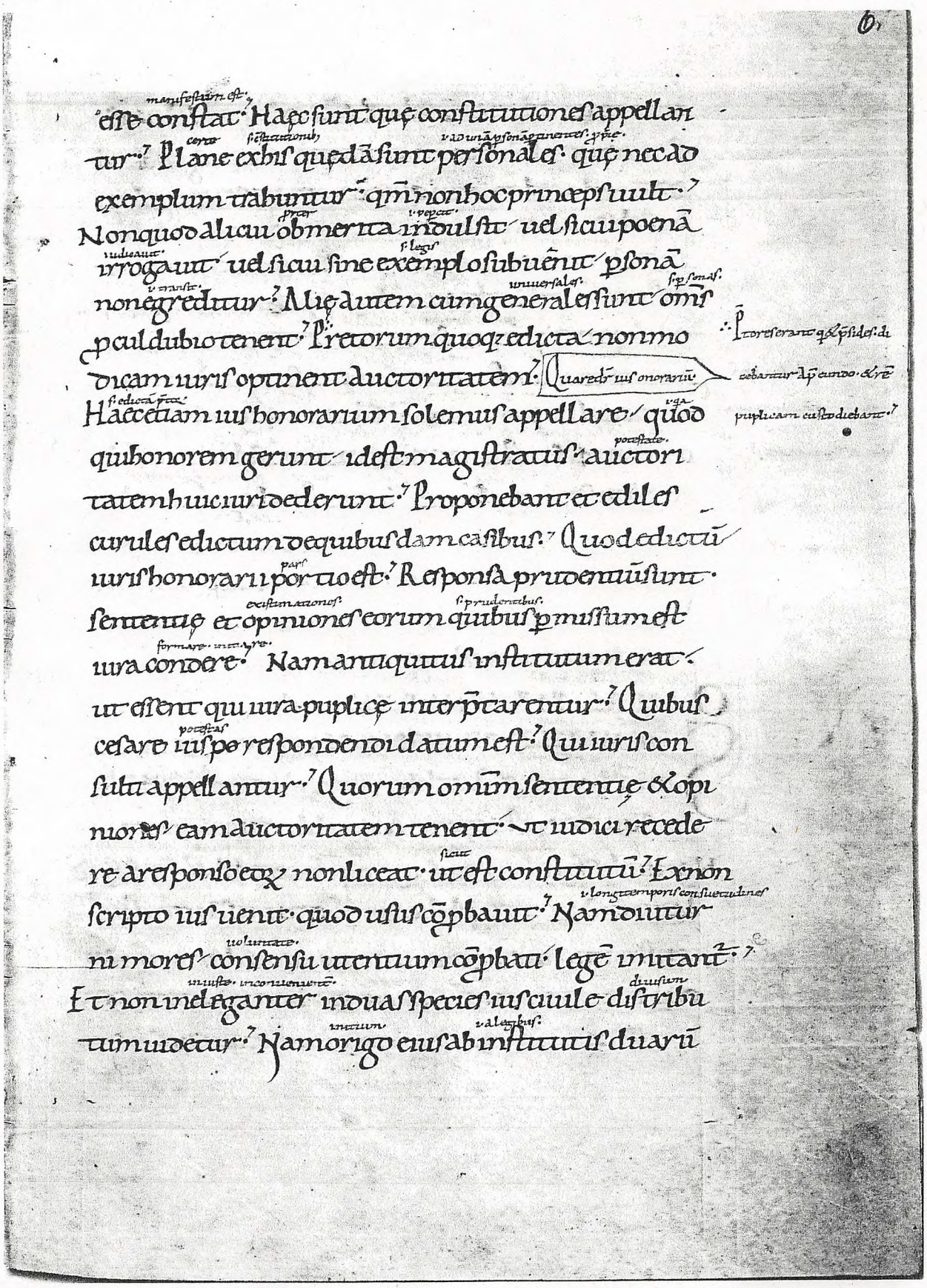

esse constat. Haec sunt quę constitutiones appellantur. Plane exhis quędā sunt personales. quę nec ad exemplum trahuntur. qm̄ non hoc princeps uult. Non quod alicui ob merita indulsit uel sicut poenā irrogauit uel sicut sine exemplo subuenit psonā non egreditur. Mię autem cum generales sint omnes p̄ dubio tenent. Pretorum quoq; edicta non modicam iuris optinent auctoritatem. Quare & ius honorarium solemnis appellare. quod quibus honorem gerunt. id est magistratus. auctoritatem huic iuri dederunt. Proponebant aediles curules edictum de quibusdam casibus. Quod edictum iuris honorarii pars quoddam est. Responsa prudentium sunt sententię et opiniones eorum quibus permissum est iura condere. Nam antiquitus institutum erat. ut essent qui iura publicę interpretarentur. Quibus cesarea potestas ius respondendi datum est. Qui iuris consulti appellantur. Quorum omnium sententię & opiniones eam auctoritatem tenent. ut iudici recedere a responso eorum non liceat. ut est constitutum. Ex non scripto ius uenit. quod usus comprobauit. Nam diuturni mores consensu utentium comprobati legem imitantur. Et non inelegantur in duas species ius ciuile distributum uidetur. Nam origo eius ab institutis duarum

Quare & ius honorarium ... publicam custodiebant.

Plate 1. Bamberg, Staatsbibliothek, Ms. Jur. 1, f. 6r.

SLB. B.M. 119. f. 52v

ptter misit qualis fuerit. & que ammodu equalib, factis partibus sola remanserit. que ne conscinderetur uenire in sorte. pro eo positu e qd art. qs qd tolleret. id e quis eam tolleret. Iamqua sirotum ta dicerentur. Diuiserunt uestimenta eius. mittentes sorte sup eis. quis tunica que partib, equalibs sup fuerat tolleret. Queratur forte aliquis. qd significet inuot partes uestimentoru facta diuisio. & de tunica illa sorticio. Quadripertita uestis dni nri ihu xpi. quadripertita figurauit eius ecclam. toto scilicet q quatuor partib, estat terraru orbe diffusa. et omib, eide partib, aequaliter. i. ecorditer distributa. Ptr qd alibi dicit. missuru se angtos suos. ut colligant electos ei aquatuor uentis. Qd qd e. n aquatuor partib, mundi. oriente. occidente. aquilone. 7 meridie. Tunica u illa sortita omiu partiu significat unitate. que caritatis uinculo cuncta. De caritate aut locutus apls. supeminente ordine inquit uia uob demonstro. Et

n scilicet p eos q xpm secuti. s qs p secuti. Qd eni de ipsa dicturi sumus. q certe similit abinimicis atq; impus facta 7 ipacta e. Etenim ea significari recte intelligit apls. q sit latitudo 7 longitudo 7 altitudo 7 profundu. Latitudo quippe in transuso ligno q extenduntur pendentes man. 7 significat opa bona in latitudine caritatis. Longa e autem transuso ligno in altu ubi dorsu pedesq, figunt. 7 significat p seuerantia in longitudine teporis. usq, ipsu e. Alta e in cacumine q transuersu lignu sursu susus excedit. 7 signi supnu finem. q cuncta opa referunt. quo cuncta q latitudine ac longitudine bene p seuerant fiunt. propt altitudine diuinor faciendas spes. Profunda e in ca parte. q occulta figit. Ibi quippe occulta e. nec unde potest. s cuncta ei apparentia 7 eminentia inde surgunt. bona nia depfundtate gre di q comprehendi ac diuidi nq potest. unusa p cedunt. Sic et crux xpi h solu significet qd ait apls. q aut ihu xpi s carne sua crucifixer cu passionib, 7 concupiscentiis. qua magnu bonu e. nec tam facile nec concupiscens adusus carne spes bon. cu illa cruce xpi

h fecerit inimico. id e spes malus. Postremo qd est qd omes nouerit signu xpi. n crux xpi. Qd signu n adhibeat siue frontib; credentiu. siue aque ex q regenerant. siue oleo q chrismate ungunt. siue sacrificio q alunt. nihil eox rite proficit. Quom ergo p id qd mali facium nihil boni significat. quido p crucem xpi qm fecerit mali. in celebratione sacramentoz ei bonu nobis ome signatur. Sed hec hactenus. Que aut sequunt. alias ut ds opitulet disserenda uidebimus. Explicit omelia .lx. iiii.

1:1
Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe
Staatsbibliothek Bamberg
Sign. Inc. Bibl. 119, fol. 52v
Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-8600 Bamberg

datus: quia ihs̄ ē xp̄s filius dī. Et tu cre
dentes uitā habeatis in nomine eius.

IN PASCHA AN NOTINO.
SCDM IOH. IN ILLO TEMPORE.

ERAT homo EX PHA
risaeus nichodemus nomine. prin
ceps iudeorum. Hic uenit ad ihm nocte. &
dixit ei. Rabbi. scimus quia ad dō uenisti
magister. Nemo enim potest hec signa
facere que tu facis. nisi fuerit dns cum eo.
Respondit ihs̄. & dixit ei. Amen amen dico
tibi. Nisi quis natus fuerit denuo. non po
test uidere regnum dī. Dicit ad eum nicho
demus. Quomodo potest homo nasci cū
sit senex. Numquid potest in uentre ma
tris suę. rerum introire & nasci. Respon
dit ihs̄. Amen amen dico tibi. Nisi quis rena
tus fuerit ex aqua & spū. non potest introi
re in regnū dī. Quod natum ē ex carne. ca
ro est. & quod natū est ex spū. spūs ē. Non mi
reris quia dixi tibi. oportet uos nasci denuo.

Bamberg., Bibl. 95, f. 66r

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc.Bib.95, fol. 66r
Foto: Alfons Sieber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

Lit. 7

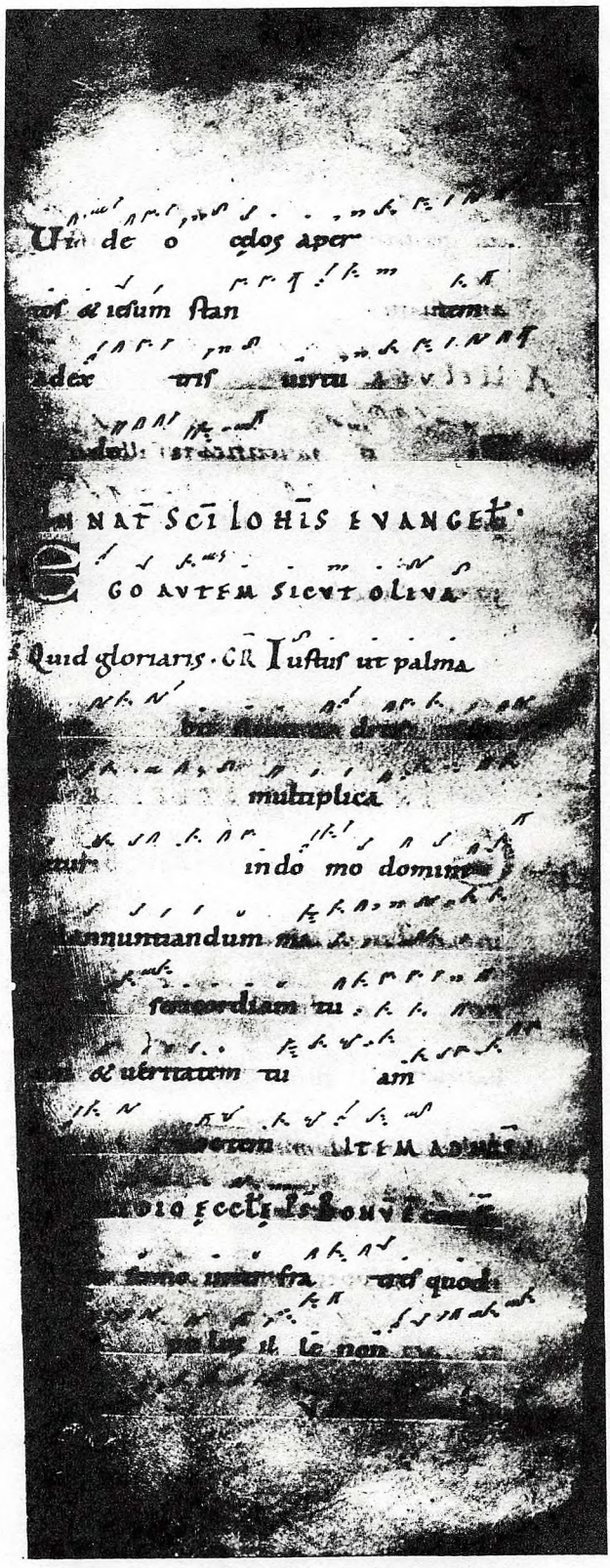

BAMBERG, BIBL. ROYALE, A, II, 54.

CANTATORIUM DE SAINT HENRI, F° 8. A. D. 1002-1024.

NEUMES-ACCENTS ALLEMANDS.

SIGNES ROMANIENS.

Pal. Mus 3

reconciliatus communicet · si in baptismo omnia peccata · id est tam illud originalem contractū · quā illa quę uoluntarię admissa sunt dimittantur · si extra ęcclam catholicā nullus saluetur · Cum in his omnibus examinatus · inuentus fuerit plene instructus · tunc cum consensu clericorum & laicorum · & conuentu totius prouincię epōrum · maximęq; metropolitani uel auctoritate uel p̄sentia ordinetur epūs · suscipiens in nomine xp̄i episcopatum · n̄ suę delectationi nec suis moribus · sed scōrū patrum diffinitionib; acquiescens · In cuius ordinatione & iam actas requiratur · quā sci patres exemplo saluatoris inpēdigendis epis constituerunt · EPISTOLA VOCATORIA ·

DILECTISSIMIS FRATRIBVS · ET FILIIS · PRESBITERIS · DIACONIB; honoratis clericis · & possessoribus · uel cunctę plebi · ill' ęcclę · simulq; uocato epo · ill' · M · auxiliante dno metropolitanus scę sedis catholicę · ill' · Dilectionē uram salubriter alloquimur · quia p̄dictum talē uobis electum epm · uirū uenerabilem · tali ęcclę ordinare cōpellim̄ · Gaudemus & honoramus xp̄m ih̄m · ut qui uobis hanc electionis deuotionē dedit · nobis quoq; pficiendi tribuat facultatē · Iam p̄fatū uirū religiosa uiolenta teneat · & ad scam sedem nram · ill' · p ducere festinate · Qui forte magis dignior erit · si se occultare uoluerit ·

Obquam rem hanc direximus ammonitionē · quem admodū optime placuit scę synodo · epm sine uocatoria suscipi non debere · ne obscuritas dubię ordinationis incurrat · Ex CONCILIO NICENO · CAP · VIII · QVALITER EPISCOPVS DEBEAT ORDINARI ·

EPISCOPVM CONVENIT MAXIME QVIDEM AB OMNIBVS QVI sunt in prouincia epis ordinari · Si autem hoc difficile fuerit · aut ppter instantē necessitatem · aut ppter tineris longitudinē · tribus tam omnimodis in idipsum conuenientibus · & absentib; quoq; pari modo decernentibus · & p̄scripta consentientibus · tunc ordinatio celebretur ·

QVA DIE ORDINANDVS SIT ·

ECCLESIASTICORVM VERO ORDINVM CONSECRATIO · IN EIVnio quatuor temporum die sabbati celebratur · Epi autē consecratio qui ē uocatus aplorum · immo & xp̄i · fit in dominica · quia eo die

Bamb. Staatsbibl., L.7.53, f.4r

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Ink. Lit. 53. fol. 4 R
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

INCIP EXPOSITIO DEDICATIONIS AECCLAE · QVID SIGNIFI CENT DVODECIM CANDELAE ·

MOREM QVEM SCA AECCLA TENET IN SOLLEMNI DOMVS DOMINICE consecratione · ñ esse cuius cumq dignitatis ille cognoscat · quiamq reminiscens historię · meminit cum quanta célebritate tabernaculum testimonii · & templum a salomone constructum dño ut bene dedicatum sit · Nam cum duodecim duces insignificationem duodenorum aptorum una die munera sua ad tabernaculum detulissent · dño sanciente iussi sunt · singuli · singulis diebus oblatio nem suam offerre · quatenus & festiuitatis splendor agnoscer& · & significationem futurę · ipsa ueritatis historia arrider& · Ineo namq qd singuli duces p singulos dies munera sua obtulerunt · iam tunc prefigurabatur · quod non confuse apti · in una gente euangelizaturi manerent · sed singuli singulas plures ue gentes · p distributionem sci spus euangelizaturi forerentur · Ineo uero quodoms eadem munera prefigurabatur · qd aptorum doctrina unanimis & concors in ecclę edificationē concurret · sci fication omq ea nonscismatum diuersas · sed pacis unita confessio ueritatis adornar& · Ista ſ & ligna spus sci fronte irrigata · quorum fructū ē adesum · sic̄ in ezechiele & in apocalipsi legit̄ · & folia eorum ad medicinam per singulos menses afferentia primitiua · In quorum figura · ante quam pontifex basilicā consecraturus in grediatur · duodecim candelę mercatui accendunt̄ · Ipsi ſ enī quib' ueritas ait · Vos estis lux mundi · Inq exhortans eos ad p̄dicationis uerbum fidelibus suis erogandum · nemo inquit accendit lucernam & in abscondito ponit neq sub modio · sed supra candelabrum · ut qui ingrediunt̄ lumen uideant · Isti sunt q̄ ut alios calere caritate docerent · & uerbo splendere · prius linguas acceperę igneas · ut insinuarentur & amore feruere · & uerbo lucere · Dum ergo mercatui domus dedicande · dō dena fulgent lumina · demonstratur qd in ea p̄dicanda sit lucens & ardens apostolica doctrina · Domus aut̄ ipsa dominica · abusiue ut metonimice ecclā dicit̄ · non proprie · Nam metonimice ecclā dicit̄ · utpid qd continetur · id qd continet significetur ·

Bamberg. Staatsbibl. L.f. 53, f. 44r

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Lit. 32, fol. 44R
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

INCIPIT PROLOGVS
REGULAE.
UILENI.
·IVGO·XPI·
COLLA SUBMIT
TERE CVPIS·REGVLE

spontē da mentem·dulcia ut ca
piasmella·Hic testamentu uete
risnouiq·cuncta doctrina· Hic ordo
diuinus·hicq·sēissima uita comunctur·
Hic quod benedictus pater constituit sacrū
uolumen·sinisq·mandauit seruare alumnis·
Simplicius xpī minister·magistri latens opus
propagauit inomnes·una tamen merces·utriq·
manet inaeternum·

INCIPIUNT CAPITULA REGU
LE MONASTERIORUM

Ex Libris Mnsij S.ti Michaelis
Archangi prope Bamberg: Ord: S. Bened:

Bamberg. Staatsbibl., Lit. 143. f. 1r

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: HV Lit. 142, fol. 1R
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

INCIPIT MARTYRVM

LOCOS BEDE PRI DE CIRCVLO ANNI·

MENSIS IAN HAB DIES XXXI· HEBRAI

CE THEBETH· GRECE ΥDONIOS· LATINE

CEOLMON· LVNA· XXX·

KAL IAN· OCTABAS DNI·

Et nat sci almachi qui iubente aupio urbis pfecto cum diceret hodie octaue dominice diei sunt· cessate a superstitionibus idolorū & sacrificiis pollutis· a gladiatoribus hac de causa occisus est· Rom· nat sce martyne uxoris sci Adriani· Rom nat corone· uia appia miliarium· XXX·

BIIII NON Antiochia isidori epi eiusde loci· Rom the lesphori pape & mar· & aliorum· XX·I·

CIII NON Rom nat antheros pp & mar· qui cum· XII· annis rexit aeccliam· & in cimiterio calisti sepultus est· uia appia Ygenis epi· parisios Genouefe uirg

DII NON Inafrica aquilini· gemini· eugenii· marciani· quinti· theodori· trifonis·

ENON hierosolimis dep symeonis ppheta· cui

Bamberg. Staatsbibl., Lit. 143, f. 92r

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: [illegible]
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

Rom nicomedis m̄ dionisii pp̄ apri epi leobini c̄f ·

G xvi k Nat̄ scē̄ Euphemie uirg̃ que martyriū hata è sub dio
cliano p consule prisco Inciu calcedonia que tormenta
& carceres uerbera & argumenta rotarū ignes & pondera la
pidū angulariū bestias & plagas uirgarū serras acutas &
sartagines ignitas rursū morsū bestie sepulta est a patre
suo filosoffrone senatore Rom Lucie & geminiani ·

A xv k Inbrit̄ socratis stephani ualeriani isici m̄r.

LANTBERTI EPI ET MART ·

B xiii k Inalex̄ trofimi ociani ianuarii m̄r.

C xiii k Rom theodori pp̄ in apoli campanie nat̄ scō
ianuarii beneuentane ciuitatis epi cū sosio diac̄ mesa
nec̄ ciū & diacono suo festo & lectore suo desiderio q̄
post uincula & carceres capite cesi in ciuitate puteo
lana sub diocliano principe iudice pconio q̄ cū duce
rent̄ ad mort̄ uider̄ inter alios pculū putheolan̄ ciuit̄
diac̄ & duos laicos extincen & acutū & inrogauer̄ qua
re iuberent̄ occidi quos iudex ut uidit xpianos iussit
decollari cū illis & tuler̄ nocte corpora xpiana & ne
apolitana Ianuariū posuer̄ iuxta ciuitat̄ in basilica
mesenatos sosiū aeq in basilica puteolana pculū eius

Bamby. Staatsbibl. Lit. 143, f. 110v

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Lit. 142 fol. 110v
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

In monast: S. Galli Hel
Hæc eadem Reg: MS. nunc
betur sed capitibus dist
cta, unde etiá Hæc capi
signatio desumpta est.

INCIPIT REGVLA MONACHORVM
SCI COLVMBANI ABBATIS.

PRIMUM OMNIŪ Cap. 1.

DOCEMVR DŌM DILIGERE EX TOTO CORDE.
& ex tota mente. & ex tot⁹ uiribus⁹. & proximum
tamquam nosmetipsos⁹. Deinde opera ad primū
uerbum seniorⁱ⁹. omⁱ⁹ ad obediendū. audientes⁹ sur-
gere oportet. Quia obedientia dō exhibetur: dicen
te dnō nrō ihu xpō. Qui uos audit. me audit. Siquis Cap. 2.
igitur uerbum audiens nonstatim surrexerit. inobe
diens⁹ iudicandus⁹ est. Qui aūt contradixerit. contu
maciæ crimen incurrit. Et ideo nonsolum inobedien
tiæ reus⁹ est. sed & iam contradictionis⁹ ad ītum⁹ alius⁹ ape
riens⁹. multorū destructor aestimandus⁹ est. Siquis⁹ ue Cap. 3.
ro murmoraverit. & ipse tamquam nonexuoto obe
diens⁹. inobediens⁹ putandus⁹ ē. Idcirco opus⁹ eius⁹ abi
ciatur: donec illius⁹ bona uoluntas⁹ cognoscatur.
Obedientia aūt usq; adquem modum diuinitus⁹ definitur usq;
admortem certe praecepta est. Quia xpūs⁹ usq; admor
tem obediuit patri pro nobis⁹, Quam ipse nobis⁹ per-

Bamberg. Staatsbibl., L.7.143, f. 63r

Abb. 1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe:

Staatsbibliothek Bamberg

Sign.: Msc. Lit. 143 / fol. 63r

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-8600 Bamberg

ABBATI RAVENGERO MISSI ·;·

Gregorius episcopus seruus seruorum dī · Rauen
gero religioso abbati · salutē & apostolicam
benedictionē · Cum summę apostolicę dignitatis
apex In hoc diuini ꝑspectus nitore dinoscatur
ꝑfulgere · si mexercendis dī laudibus sui impen
sius studebat laboris exhibere certamen ·
Obhoc debita nos eiusdem apostolicę pastoralis
compellit sollicitudinis cura · quęq · quę ad
stabilitatem priorū ꝓtinere dinoscunt loco-
ubertim ꝓmulgare · & apostolicę institutī
onis censura confirmare · Igitur qua postu
lasti frater a nobis quatinus monasteria in
honore sci Petri constructa · idest Strabelaus
& malmundarium sita saltu Ardennensi priui
legio nrę auctoritatis muniremus ·

Bamberg. Staatsbibl. Hist. 161

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc.Hist.161, fol.6R
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

Lucas oredi medicina fultus ac inde
Scribens gesta dñi nouit moderamina mensis
Q d̄q sacerdotū meminit presumere iura
Aligeri faciem nouit gestare iuuenci
Tandē & apostolicos scripsit feliciter actus
Iura sacerdotii Lucas tenet ore iuuenci

Virgo supra pectus xp̄i accubitare iohannes
Tegmina meruit uitia exandando salutem
Scilicet hinc aquile petit trans æthera pennis
Diuina protegens naturā hominū rationi
Qualiter & populis habitans uerbū caro factū est
Moreuolans aquile uerbo petit æthra iohannes

EXEMPLAR PRIVILEGII. PAPE
BRVNONIS. COGNOMĒTO GREGORII.
VTI & NOTKERI LEODICENSIS EPI.

Bamberg. Staatsbibl. Hist. 161, f. 5v

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: M.sc. Hist. 161, fol. 5
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

ut profirmitatis studio & anime
nrāe emolumento donumpre
decessorum nostrorum nostra con
firmaremus auctoritate Qua
propter sicut petierunt concessim⁹.
Et decernimus ac iubemus ut
nemo fidelium nostrorum dede
cimis & capellis memorate con
gregationi aliquid contendere
aut abstrahere uel minuere pre
sumat. nec ullam contrarietate
aut intentionem eis inferre temp
tet sed sicut ab antecessoribus &
a nobis de memorata foreste &
de iam dictis decimis uel capellis

Bambg. Staatsbibl. Hist. 161

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Hist. 161, fol. 107R
Foto: Alfons Sieber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

diuinis famulauerint officiis.
habeant exsemetipsis secdm sci
benedicti institutionē. ab
batis electionē. qui secdm
scē religionis formā ambob,
psit monasterii. Quia olim
antequa pfatus abba ibi or
dinatus fuisset. audiuimus
ea p pecunię amorē sub cura
ppositorū abinuicē fuisse
separata. quod nro prsus im
perio fieri phibemus. ut nul
lus p pecunię falsitatem ali
qua introducere in eisdem
audeat psonā. sed iuxta

Bamberg. Staatsbibl. Hist. 161

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Hist. 161, fol. 135R
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

Bamb. SB. Hist. 161
fol. 2v
a)
fol. 3r
Arnold
Ser. 1, Bd. 3
Lief. 23
Taf. 4

adolere castis Intimamentis
Lumen exemplo radians
optimum fulsit & pastor mo
nachorum uernat edoctus
sacris monitis & ornans ag
mina cla sta
Mo ras hic metam capiens
refusam spes clarum pene
trauit aethra nos ubi sem
per precibus iuuato
Sce rō ma gle
Gloria xpo patulo canamus
oro pretexta siue seruien
ti tanta quipollet dignate
simplex trinus & unus
a m e n

3

ITE UNDE SUP
Lumen aeternum mo
derator temporum alme
bonorum propagator
omnium palmam in
uictis largiens militi
bus quite secuntur lau
reati gloria
Festum colentes tui sacer
presulis laudes deuoti
tibi dō canimus cuius
obtentu mereamur scan
dere aulam preclusam
cum triumpho muneris
Et nunc oramus sce dipon

Chroust 23, 4

Arnst, Ser. 1, Bd. 3, Lief 23
Taf. 4

b)

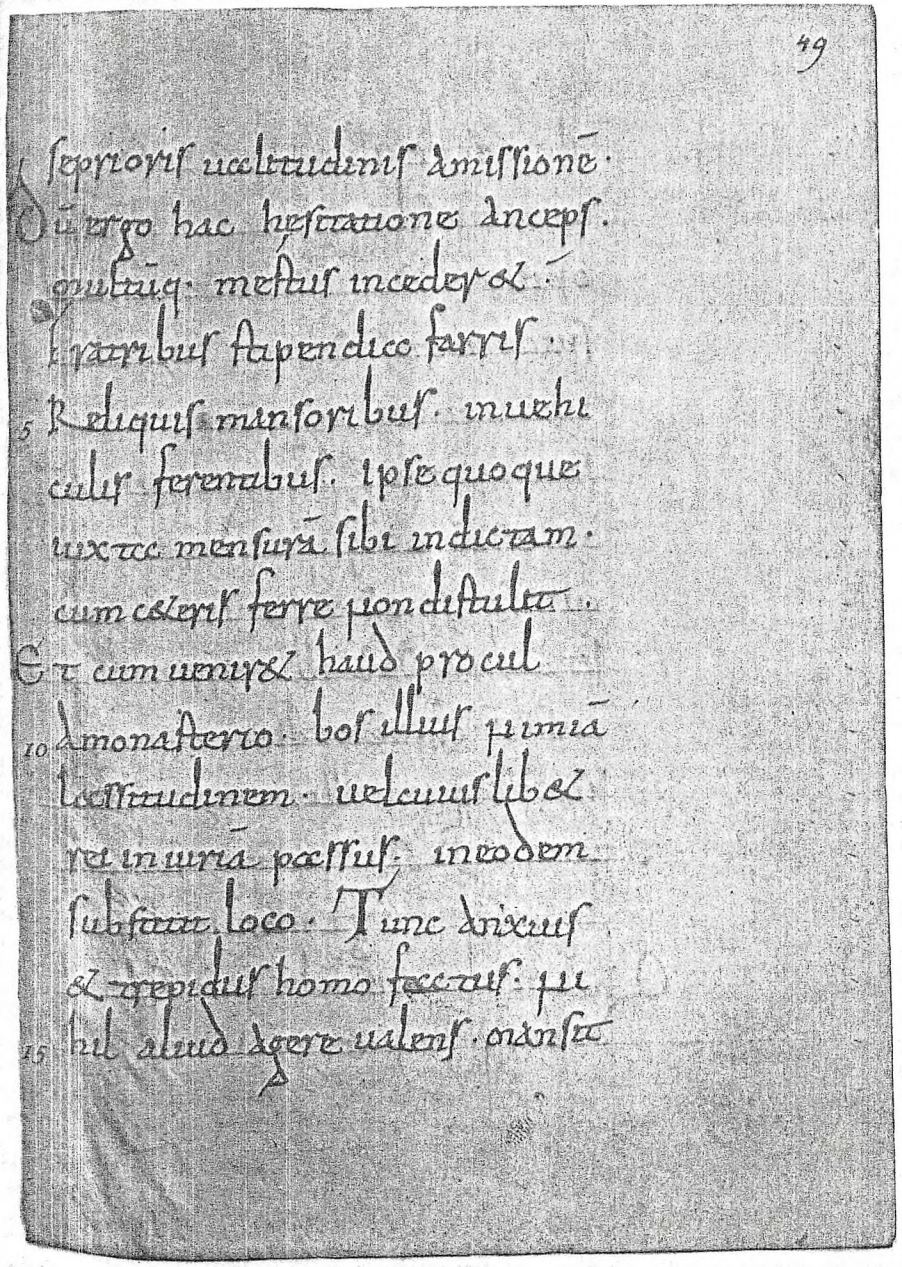

c)

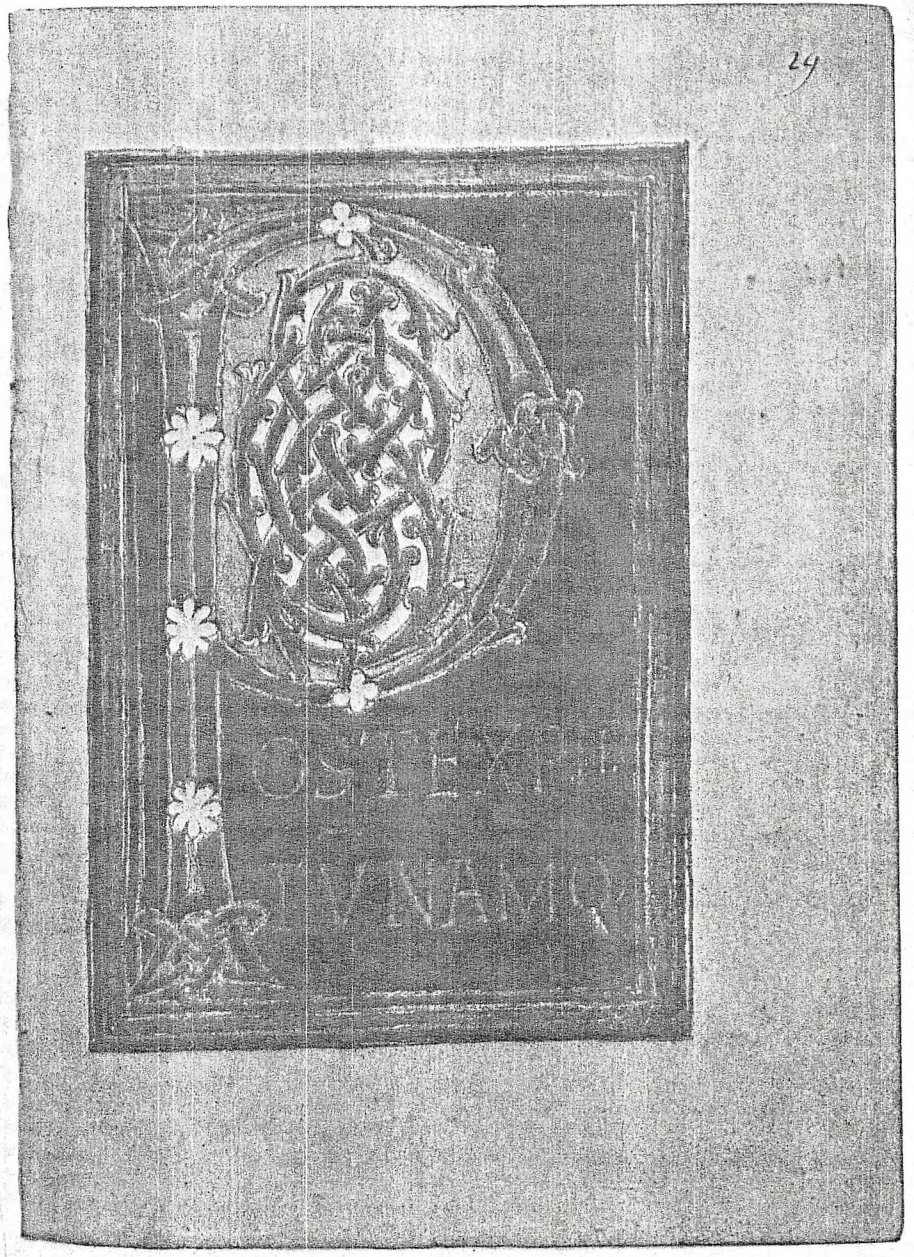

Hs. 161

BAMBERG, KGL. BIBLIOTHEK. Hs. E. III. 1; a) Bll. 2ᵛ und 3ʳ, b) Bl. 49ʳ, c) Bl. 29ʳ.

Chroust 23, 4

Bamb. SB. Hss. 161, f. 7v

f. 109v

Christ

a)

b)

& congregationum antea epc & pastor maluit in
altero eorum ideſt Scabelenſium locū ſepulturę
ſibi deligere. ipſi primū electionis optineant
uicem. ſi apud eos melior meritis & inſtructior lo
cus inueniat. Si autem non illic ſed mal
mundarii melior repperiat, utrique loco
p̄ficiendus potius ab eo. quā ab extraneis
aſſumptus intromittatur. Siquis autem
qđ non optamus nefario auſu p̄ſumpſerit
hęc quę a nobis ad laudem dī proſtabilitate
tam dictorū monaſteriorum ſtatuta ſunt
refragare aut hęc inquoquam tranſgredi.
ſciat ſe anathematis uinculo innodatum.
& cum diabolo & eius atrocissimis pompis
atq; nucla tradatore dñi nri ihu xpi ętern

Ser. 1, Bd. 3
L. 1, 23, Taf. 5

Aroust ,23,5

c)

EXEMPLAR PRECEPTI
OTTONIS REGIS MAGNI.
ABBATI ODILONI
DATI.

In nomine sc̃æ & individuæ trinitatis otto diuina
præueniente clementia REX.
Si regalis magestas abbatū
ac monachorū dō seruientū
utilitatib, benignitatis suæ
munere exercuerit. eorūq,
necessitatibus pie consulere
studuerit. Id omnimodis
ad emolumētū animæ suæ
pficere non ambigat. Idcirco
comperiat omnium fideliū
scæ dī æcclesiæ. nostrorūq,
p̃sentium scilicē & futurorū
industria. qualit̃ quidam
abbas nomine odilo ex mo
nasterii stabelau uidelicē
& malmundaria quæ sunt
constructa in honore sci pe
tri aplorū principis. in quo
supiore sēs requiescit rema
clus confessor & epūs. adiens
celsitudinē mansuetudinis
nræ. postulauit nobis. qua
tin' concederemus suis monachis

134

Him. 161

Chroust
Ser. 1, Bd. 3,
Lief. 23,
Taf. 5

BAMBERG, KGL. BIBLIOTHEK. HS. E. III. 1; a) BL. 7ᵛ, b) BL. 109ᵛ, c) BLL. 133ᵛ UND 134ʳ.

Chrom+ ,23,5

i a a Hec est inscriptio quã dubtach macc mermin britannoꝝ regis demisit.
ii B b alphabadas scottoꝝ sapientis. sepsii excellentissimũ omniũ scottorũ britonũq;
iii r c opinans. scilicet putans nullũ scottigenarũ quamto magis britonũ doctorũ impresen
iiii d tia mermin regis istã scripturã perlegere. aut intelligere potuisse. Sednoscuncho
v e bach. fergus. & dominach. & suadbar. optulame dõ illa scripturã ñ latuit. pannalẽ
vi ʃ f greco libellũ. aut alphabeticã inscriptionẽ inuestigauit.
vii z g IBECZIBEIT. ZEKA. TIAIITTHITIH AIAKZOEIB. Istius scripture
viii h talis est sonus. Mermin rex conchen salutem.
viiii θ i Siergo uolueris istã scripturã dinoscere ꝑspicaci mente ꝑscriptã greco uinalis
x I k cõponi series. latinas q; sequentes literas post ipsa greca elementa ordinatas. animad
xi IA l uertere aut cognoscere. latinas literas subsequentes grecis elementis ꝑdictorum con
xii IB m uenire. sic inprescriptis linias designauimus. Cui ergo. IB. grecas indelicet literas in
xiii IT n ꝑsima dub thachi scriptura aspiciendo uideris. respice grecarũ literarũ serie ante
xiiii IA o scriptã. aut illa serie. IB. greca uidelicet elementa tuũ uirũ nosse
xv IE p bunt. & q; xiimũ. credẽ latere opinent locũ. nec esse ut xiimũ latinũ alphabe
xvi IS q tũ literã designent. eam q; e. in ipsa greci calculi serie quinta possidet locũ. Aut
xvii IZ r quintã latini alphabeti. e. literã eã designatã. aut ita ꝑ cetera decurrens totum
xviii IH s sensũ ipsius uelsimilis descriptionis intelligens.
xviiii Iθ t Nonũ aut sue tue prudentie optime colgu. nr̃i q; doctissime magister. q̃t nonqua
xx K u si tibi ignotum ista exposicunculã transmittere mus. sed supplices ꝑ posimus. ut ista
xxi Ka x explanationẽ ignorantibus & simplicioribus nr̃is scottigenis fratribus trans britanni
xxii KB y. cum mare naugare uolentibus ꝓpriã benuolã cartam inserere insinues. Ne forte in presentia
xxiii KT z mermin gloriosi britonũ regis illã scriptionẽ. n̄ intelligentes erubescant. Nos aut cor̃
xxiiii KA dõ testamur. q̃t nec causa demonis. aut tumide q̃t inflationis absit. istã uobis trans
xxv KE mittimus expositionẽ. sed istã latebrã utrum scientem latere fraterno amore nonpas
xxvi KS sumus. Omis in ꝓ fis gaudere. Valete.
xxviii KZ IIIKAABAIZ. IIITIZOIE IIIθIθ. Hec ergo as duibthache interpretatio
xxviiii KH lis scribens. u. p. o. t p. e. t p aspirationis nota. que nec sedm britannicã
xxviiii Kθ linguã in ipso termino bene sonat.
xxx Λ
xxxi Λa

IΓAIΓAHAIZOKIII IHAZAKA BAIΓIA AIΓOIBIA ΓIAIΓ

IIIΓIZOIEIIIEIZAIOOIIIIOAIB AIZOIOII IBEIOOOIAIB.

Constat ieiunemus tum quecquid ſ tur lege soluti

Bamberg. Staatsbibl., Class. 6, f. 109v

1:1

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur:
msc. Class. 6, fol. 124v
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

i a a Hec est inscriptio quã dubtach macc mermin brittanna regis demisit.

ii B b adphandos scottor sapientes. seipsũ excellentissimũ omniũ scottorũ britonumq;

iii r c opinans. scilicet putans nullũ scotigenarũ. quam magis britonũ doctorũ inpresen

iiii d tia mermin regis ista scripturã perlegere. atq; intelligere potuisse. Sednoscauncho

v e e bruch. fergus. edominnach. esuadbar. optulame dõ illa scriptura ñ leuit. pannalẽ

vi S f greccq; libellũ. atq; alphabeti eandẽ inscriptionẽ inuestigantes.

vii Z g IB EIZ IB EIT. IZEKA. TIAIT TH IT IH AIAKIO EIB. Istius scripture

viii H h talis est sonus. Mermin rex conchen salutem.

viiii Θ i Si ergo uolueris ista scripturã dinoscere pspicaci mente prescriptã greccq; uinalis

x I k cõponi seriẽ. latinas q; sequentes. litteras post ipsa greca elementa ordinatas. animad

xi IA l uertere atq; cognoscere. latinas litteras subsequentes greus elementis pdictorus con

xii IB m uenire. sic inprescriptas lineas designauimus. Cui ergo. IB. greca sudeliceet litteras in

xiiii r n pdicta dubthachi scriptura aspiciendo uideris. respice grecarũ litterarũ seriẽ ante

pro xiiii IA o scriptã. atq; illa serie. IB. greca uidelicet elementa tuũ uirũ nosse ac

xv IE p bunt. & qi. xiimũ. eadẽ litteras optinent locũ. necesse est ut xiimũ latini alphabe

xvi IS q tũ litteras designent. Item qui. e. in ipsa greca calculi serie quintũ possidet locũ. Ac

xvii IZ r quintã latini alphabeti. e. litteram eã designatã. atq; ita pcedens decurrens. eorum

xviii HH s sensũ ipsius uelsimilis descriptionis intelligas.

xviiii Θ t Nouã aut sit tuę prudentie optime colgu. nsq; doctissime magister. qã nonqua

xx K u si tibi ignotum ista expositiuncula transmittere uoluimus. sed supplicitur posemus. ut ista

xxi KA x explanationẽ ignorantibus & simplicioribus nris scotigenis fratribus transbrittanni

xxii KB y ca mare nauigare uolentibus pdicta benuolã cartarẽ insinuet. Ne forte inpresentia

xxiii KT Z mermin gloriosi britonũ regis illã scriptionẽ. ñ intellegentes erubescant. Nosautẽ eorũ

xxiiii KA dõ testamur. qã nec causa elationis. aut tumidę qã inflationis absit. ista uobis transmittere

xxv KE mittimus expositionẽ. sed ista latebrã uram scientiam latere fraterno amore nonpas

xxvi KS si sumus. Omsi inxpo fir gaudere. Valete.

xxvii KZ IH KA BA IZ. IH TIZ Θ IE IH Θ IO. Hec ergo dubthache inuisnotu

xxviii KH lis scribens. H. p. Θ. t p. e. t pasplitionis nota. que nec scotã britanniẽ

xxviiii KO lingua in ipso termino bene sonat.

xxx Λ

xxxi Λ A

IT A IT A HA IZ Θ K IH IHA ZA KA B IA IT IA A IT Θ IB IA IT A IT

IH T IZ Θ IE IH E IZA IO Θ IH IO A IB A IZ Θ IO Θ IH IB E IO Θ I A IB.

Constat igitur tum quecumq; tur lege solutũ

Bamb. Staatsbibl., Class. 6, f. 109v

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur:
Msc. Class. 6, fol. 109v
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

Incip scī Ihe ronimi ad damasū de fide cathol.

Credimus inunū dm̄ patrē om̄ipotentē · & inumū dnm̄ nr̄m ihum xp̄m filium dī · & insp̄m scm̄ dm̄ · Nontres deos · sedpatrē etfilium & sp̄m scm̄ unū dm̄ colimus & ēfitemur · Nonsic unū dm̄ quasi solitariū · neceundem qui ipse sibi sit pat̄ · ipse etfilius · sedpatrem ēē quigenuit · & filiū ēē qui genitus sit · sp̄m ū scm̄ nongenitū · neq; ingenitū · noncreatū neq; factū · seddepatre filioq; pcedentem · patri etfilio coēternum et coequalem · et cooperatorē · quia scr̄ptū ÷ Uerbo dn̄i cēli firmati sunt · id ÷ filio dī · & sp̄uoris eī omis uirtus eorū · Et alibi · emitte sp̄m tuū et creabuntur · e · r · f · t · Ideoq; innomine patris et filii et sp̄s scī unū confitemur dm̄ · Inciū etiā nomine abipso dnō nr̄o ihū xp̄o baptizari iussi sum̄ · quia ds̄ nom̄ est potestatis nonproprietatis · Propm̄ nom̄ ÷ patri pater · et propm̄ nom̄ ÷ filio filius · et ppm̄ nom̄ ÷ sp̄ui sco · sp̄s sc̄s · In hac trinitate unū dm̄ colimus · quia exunopatre qd ÷ unius cū patre nature · unusq; substantie · et unius potestatis genuit pater filiū · nonuoluntate · nonpotestate · s̄ natura · Filius ultimo tēpore adnos saluandos & adimplendas scripturas descendit apatre quinunq; desit ēē cū patre · & ceptus ÷ despū sco · et natus exuirgine · pfectū suscipiens hominē · hoc ÷ carnē etanimā etsensum · necamisit qd erat · sedcepit ēē qd n̄ erat · Tratam̄ utpfectus insuis · et uerus innr̄is · Nā qui ds̄ erat · homo natus ÷ et qui homo natus ÷ operat utds̄ · et qui operatur utds̄ · ut homo moritur · et qui ut homo moritur · ut ds̄ surgit · Qui deuicto mortis imperio · cū eacarne qua natus et passus et mortuus fuerat · et resurrexit · ascendit adpatrē sedetq; addexteram eius ingta quā semp habuit habetq; inhuius morte et sanguine. Credimus emundatos nos abeo resuscitandos die nouissima in hac carne quanc uiuimus & habemus nos conse quuturos abipso p̄miū bonimerit · aut pēnā ppeccatis et̄ni supplicii;

Hec lege · hoc crede · hec retine · huic fidei animā tuā subiuga · sic ax̄po dnō et uitā consequeris et̄pmū;

Laus deo.

Hieronim̄ marcelle contra nouatianos here

Aut aporiamur inquit sed nondestituimur · N · sine apd grecos · Poron · Lucr̄ · hinc aporiari dicimus exporiare Alii dicunt proprie aporiari fit dereprere · qd autem haud discordat ·

Bamberg. Staatsbibl., Class. 6, f. 110a

1:1

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Class. 6, fol. 110r
Staatsbibliothek Bamberg
96 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

finem faciendi. putaueris idem ipse nondum uno addito augeri. si quamlibet sit magnus & quamlibet ingentem multitudinem contineat ipsa ratione atq; scientiam numerorum non solum duplicari. uerum & iam multiplicari potest. Habuero uero suus quisq; numerus proprietatibus terminatur ut nullus eorum par esse cuicunq; alteri possit. ergo & dispares inter se atq; diuersi sunt & singuli quisq; finiti sunt & omnes infiniti sunt.

Nequit esse possit simultatu
do falsitatis inter se re-
tia requiruntur inicio
libri quę nobis certa sunt.
Persona. Tempus. et loc.
Persona fuit boetius ro
manus. & consul tempo
tam re iustini imperatoris.
Cuius tempore theode
ricus rex gothorum italiā
expugnauit. & p
triginta annos et eam
plius potestatem exercuit
rome. & ceteri in italia
fuit. Ideo forsitan quęretur utrum emendati habentur libri. illuc reuertatur. quo certiores
esse arbitrantur. Causa arithmeticę disciplinę hęc fuit scribendę. ut numeri et proportiones
numerorum scirentur a studiosis lectoribus quibus ipsam sollerti indagine plectrum erant. Nam in
numeris maxima uersatur dubitatio. quia ipse boetius extendit auferre. dum obscure anicomacho ebrie
ut dicta. plana ducto sermone reddit. et diffuse dicta. moderata breuitate collegit. Causa insup
requirit. quę ea. ut sciat uidelicet natura numerorum quęadmodum exuperantibus ipse numerus
crescat aemultiplicetur. & utquilibet eius summa. facile ualeat deprehendi. Uerbi causa. si pro
ponatur. octies. viii. quot sunt. et siqua similia. Rithmon greci dicunt numerum. Inde arithmetica
disciplina numerorum. Cuius arithmeticę pythagoras apud grecos primus fuit auctor. postea nico
machus. apud latinos apuleius. deinde boetius. Nam latini imitati sunt grecos. fonte sequentes
ubi sui inuenerunt. et ipsum sermonem transferentes. Et licet quędam disciplinę abegerint prius
a uirgine uideantur habere. ipsarum greci aberi accipientes. postea tradiderunt romanis.

Domino patri symmacho boetius. Boetius consul fuit. Eius dignitatem sui liberi post sunt adepti.
Symmachus qq consul fuit. et suo tempore clarus. & fuit boetii socer. Et hanc epistam
loco proemii et prefationis illi ponere placuit. Boetius interpretatur adiutor. qd nomen nonnullis ppri
um fuit. sed seuerinus. Nam accidente boetius dictus. Plurimis eni pdesse satagebat.
maxime pupillos et inopes. suis fouens stipendiis. Symmachus qq interpretatur cōpugnans. Sy. N.
con. macha. pugna dr. In inicio suę epistolę boetius more descripsit humanum. dicens qualiter
nobilium amicorum foedera muneribus confirmentur. Ita ut dum sibi inuicem munera tribuunt.
nec ille quidem aliud aliquid carius habeat sibi qd dat. nec is qui suscipit. carius aliud quid ab
altero suscipiat unquam. quia id qd abamico suscipit. quia eadem uelle. et eadem nolle. firma
est amicicia. qd inmalis factio appellatur.

Bamberg. Staatsbibl., Class. 6, f. 7v

1:1

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur:
Msc.Class.6,fol.7ᵛ

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

Domino suo Patricio Symmachus Boetius.

Ad Dandis accipiendis que muneribus ita recte offici
a lmer eos precipue qui esse magnificum estimantur.
pure & manifeste · i. sicut gratia dona debentur · t quasi amicissimi
siliquido constabit. Nec abhoc aliud quod liberalius asser
ret inuenit nec abillo unquā quod iocundius benuolen
tia complecteretur acceptū. Hec ipse considerans acculi · non
ignaua opum pondera · quibus adsacinus nihil instructius.
cum habendi sitis incanduit · Admentū nihil uliius · cu easibi
uictor animus calcata subiecit · sed ea que ex gretarū opulen
tia litterarū Inromanę oratoris thesaurū sumpta conuexim ·
Ita enim mei quoq; mihi operis ratio constabit · siquę ex sapien
tię doctrinis elicui · sapientissimi iudicio comprobetur. Videt
igitur ut tam magni laboris effectus tuū tantū experiret exam ·
Nec Inaures pdire publicas nisi docte sententię adstipulatione
sustineatur t concutiat · incumbat ·
nitatur. Inquo nihil mirū uideri debet · cū id opus qđ sapi
entię Inuenta persequitur · non aucupis · sed alieno Incumbit
arbitrio · Suis quippe Instrumentis res rationis expeditur · cu
iudicium cogitur subire prudentis; Sedhunc munusculo non
eadem que ceteris imminent artibus munimenta constituo ·

Inst. Domino Patri Sym
Boetius;

officia dicta ab efficiendo · que ponunt
nonnumquam pariter ea ·

Reddit causam cur primo acho
brossus auctor
quato pressapien
ter dissuasa be
ne tractatur.
cū iudicū sibi
simile · l. sapi
entis pmeret.

Exam ppe ÷ aculeus consurgens de
superiore parte stat ·
netur aut prudicio ·

Stipulari est prie interrogare ·
stipulatio · tractū · astip
la que inscriptiones ·

Instrumenta · medicamina irregularis que sun
phatio adiectio deiectio · ministratio ·
transmutatio ·
al · Instrumenta sunt singul
rerū pperantes quibus ea
res efficitur

Bamberg. Staatsbibl., Bibl. Class. 6, f. 8r

1.1

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur:
Msc. Class. 6, fol. 81
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

Ibhac diffinitione sapientie excluduntur cuncta mutabilia · aborta ad occasu currentia · que dum immutabilia non subsistunt · quomodo non sunt · et sunt · quando non fuerunt · et quando nonesse sunt · Dicat me sapientia et sequentia · qd sapientia est spiritalium et intelligibilium · scientia autem corporalium atq; sensibilium · Cū dicit sapientia cōprehensionem ueritatis · excluduntur illi qui falsis argumentis falsa comprehendunt ·

Finit Boetii Prologus.

Prohemiū In quo divisio mathematicae ·

NT OMS PRISCAE AUCTORITATIS VIROS QUI PY-
tagoram duce · puriore mentis ratione uiguerunt · constare manifestū est · Haud quemquā in philosophie disciplinis adeumulū perfectionis euadere · nisi curialis prudentia quadruuium nō cat quadripertita · quasi quadruuio tica quirtur · nobilitas quoda · quadruuio uestigatur · Quod recte intuenti sollertia non latebit · Est enim sapientia rerum que sunt · sunq; immutabile substantia sortiuntur · comprehensio ueritatis · Esse autē illa dicamus · que nec intentione crescunt · nec retractione minuuntur · nec uarietatibus permutantur · sed in ppria semper ui suę sistentie subsidiis nixa custodiunt · Hec autem sunt · qualitates · quantitates · forme · magnitudines · paritates · equalitates · habitudines · actus · dispositiones · loca · tempora · & quicquid aduentui quodammodo corporibus inuenitur · Que ipsaquidē natura incorporea sunt · & immutabili substantie ratione uigentia · participatione uero corporis permittantur · & tactu uariabilis re-

Quadruuium uocat sectam quatuor disciplinarum liberalium uel doctrinalium · arithmetice · geometrie · musice · astronomie ·

Philosophi ee dicunt intelligibilia uideri ee corporalia omia · Sors hec diruit · ergo uidetur ee multorum · Fit unius possessio ·

Si natura ista pri disciplinarū ·

Si quis mathematicos disciplinę necessitatem crescere uel subtractione minuunt · nec alias uarietatibus permutari · sed in ppria ppria permanentis regulas suas inconcussibile firmitate custodiri · uim ·

Nam si intentione crescant · aut retractio sic minuantur · ut earum omnibus moriantur · tunc et quodammodo ponitis desinunt esse · qā fuerunt · igitur tamdiu esse dicē ppre quamdiu insuanatura permanent · & quamdiu in suanatura permanent · tamdiu immobilem essentia sortiuntur · tamquā si dicas · nix nō calescit · nec omnino potest · quādiu nix est nō calescat · sed rursus liquefacta · & fortasse ut calescat ·

Sollenge altur · hic locus inuestigandus est · utrū mathematicas qualitates & quantitates ceteraq; accidentia que sunt in mutabili speculatione dicit incorporea esse · & immobilis essentie ratione uigere · unde & macrobius · geometrie inquit alias sibi corpori apponunt que appellant mathematicā cogitationē · tantū subsecunde ōnis sue · Hec autem meliora sunt quibus sine corporis · quanto inmeliori anime natura coexistunt · Est et alius sensus · ut dicit · ut immobiles astris regulas secundum quas arimus de qualitatibus & quantitatibus ceterisq; naturis iudicare · nominibus qualitatum & ceterarū rerū designatas esse · intelligimus · Imagines enim corporaliū · non sē immobilis essentie in anima · neq; sed falsa arbor est · imago arbor · et quanto magnitudo est essentia · quantitatibus communia · multitudo · rectas sui subiectibus diuisum · descendere · ex postibus · ·

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur:
Msc. Class. 6. fol. 11
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

De .iiii. medietatibus quas posten adimplendum denarium limite adiecerunt.

Dispositio decem mediatatum. Vallis.

Decarmonica & perfecta symphonia quę tribus distenditur uter

Anicii Mallii Seuerini Boetii v.c. & Excons. ord. Patricii Arithmetice Institution liber .ii. Incipit.

Elementa dicta quasi eleuamenta. te lumta a uerbo elimo. t terra utalu uolunt elementa. qm ilen. materia. Ipsaq. elementa uocant principia. etymicia queda

Superioris libri dispu

tatione digestum est quemadmodum totain
terribus simetatibus.
equalitatis substantia a principe sui generis equa
litate processerit; Sed quę rerum elementa sunt
elementer
ex hisdem principaliter omnia componuntur. & in eisdem rursus
Inequalia
resolutione facta soluuntur. Ut quoniam asticularis uocis ele
r. abequalitate
r. quēadmodū
menta sunt literę. ab eis est syllabarum progressa coniunctio. & in
pr
lē
r. implectionis & resolutionis.
easdem rursus terminatur extremas; Eandem q uim obtinet so
Sonus ÷ in musica uox equalit̄ pro
nus in musicis; Iam uero mundum corpora quatuor nonigno
ducta · qd minimū ÷ in musica
etcū iungunt soni acutus et gra
uis. faciunt tonū · Tonus ÷ uox
duobus sonis consistens
ramus efficere. Namq. utar Lucretius. ex imbri terra q anima
b lsa
p. aere
Notandum namq. utar ex imbri
terraq. anima gignuntur et ignis
Hoc exemplū sine auctore pulit
quasi notissimus esset et a poetis
emptū · ut eni uersus lucretii
corpora mundi.
corporis mundi.
gignuntur & igni. Sed in hęc rursus eius quatuor elementa
r. fine et principio. Ubi eni finis. ibi principiū et ubi
finis ubi principium.
sit postrema solutio. Ita igitur quoniam ex equalitatis mar

Bamberg. Staatsbibl. Class. 6

A66. 186

Abb.: 1:1

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Class. 6, fol. 51r
Foto: Alfons Stelber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

ponit. In q marcus matheū sine ulla ordinis int
ruptione consequit. ut quarto demum loco q tertus canon
nominat. sequent ponere t. In quo matheus lucas iohannes cor
dant. Itaq; sciendu. q d quantū ad ordinē temporis scribendi euan
gelia pinet. prior ē marcus quā lucas. si quide pr ius suū euangeliū
scripsit. Quantū u ad subtilior em ordinē rerum. a bipsis euan
gelistis narratarum attinet. prior lucas quā marcus ee cognosci
tur. Unde in apocalipsi iohannis legitur. Et animal primū simi
le leoni. Secdm animal simile uitulo. Tertium animal habens fa
ciem quasi hominis. Quartū animal simile aquile uolanti. Unde
beatus augustin hunc ordinem exponens. Matheus ergo pri
mus ponendus ē. qua a bipsa pmissione sumpsit initium. id
est abrahā cui facta est pmissio incarnationis dni nri ihu
xpi. Post hunc lucas qua incarnationē quomodo facta ē
narrat. Tertius marcus q euangelium q d p dicatū ē a xpo. inle
ge testatur pmissum. Quartus u iohannes. qua hunc q pmis
sus est abrahe incarnandū. et a luca quē admodum incarna
tus dicdm est. et a marco euangelium eius in ysaie pphe
tiam p dicatum ostensum ē. apta uoce ostendit dicens. In prin
cipio erat uerbum. et uerbu erat apud. et reliqua. Iquit se
cundu hanc ē sideratione. prior ē lucas in ordine quā mar
cus. Q d si ita ē apte inter tuo loco ille canon ponit. in quo
post matheū lucas et iohannes collocant. Quartū u locum
is canon obtinere debet. ubi post matheum. marcus et iohan
nes ordinant. Eadem ratione. quinto et sexto canon subse

Bamb. Sth. Lit. 140, f. 12v

1:1

Staatsbibliothek Bamberg
Sign.: Msc.Bibl.146,12

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-8600 Bamberg

mo colore ꝓscribitur. Sed requirendum ē. quare none contrario capitulo
rum numerus eccmino. canonum ū eccnigro colore ꝓnotat. Et cum
canones capitulis eminentiores sint. nā capitula uelut quedā partes
ēē canonum uidentur. cur n̄ ante capitula ipsi describant. nihil om̄
nus ēē indagandū. Ad q̄d respondendū ē. quia prius capitula quā
canones inuenta sunt atq; ordinata. Ideo q; n̄ in numerorum inscriben
di ordine ei⁹dē canonib; ꝓponunt. Ac sicut abinitio ordinalis
eorum numerus nigro colore fuerat ēscriptus. ita eq̄dem mo
do describit. Porro canones qui post capitula inuenti sunt.
recte sēm locum obtinent. atq; ob causam discernende am
biguitatis rubricando colore exprimunt. Sed licet uī
que numerus abuno incipiat. n̄ tam̄ in eundē numeri
articulus terminū fac̄. Nā capitulorū numerus diuerso limite
in singulis euangelus claudit. Canonū ū calculus in decimum
semp; numerum desinit. Vnde recte subdit. Quia ad .x. usq;
PCEDENS INDICAT POR NUMERUS IN QUO CANONE REQ
RENDUS. Non quod om̄s canones in uno q̄ libro euan
glo inueniremus. q̄d & sup̄ memorauimus. sed quia nume
rus eorū iuxta unūquēq; euangelistā. abuno id ē primo
canone incipiens. in decimo canone terminat. Si quide in sin
gulis euangelus licet quida medialis canones reperiantur.
primus tam̄ ac decim⁹ canon semp; apud omnes euangelistas com
munit inuenit. Quod autē dicit subsequentē canonū nume
rum. hoc specialit̄ indicare quatenus prior capitulorum
numerus in quo canone sit requirendus cognoscatur. Lacent

Sanct. StE., Bibl. 150, f. 18r

1:1

Reproduktion / Veröffentlichung
nur mit Genehmigung und Angabe

Staatsbibliothek Bamberg

Sign.: Msc. Bibl. 146,14

Belegexemplar bitte an:
Staatsbibliothek Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-8600 Bamberg

INCIPIT LIBER PRIMUS CONFESSIONUM AURELII AUGUSTINI EPI.

MAGNUS ES DNE ET laudabilis ualde. ft mag na uirtus tua. & sapientiae tuae non ē numerus. Et laudare te uult homo. a liqua portio creaturę tuę. & homo cir cumferens mortalitatē suam. circum ferens testimonium peccati sui & testi monium. quia superbis resistis. Et ta men laudare te uult homo. aliqua por tio creaturę tuę. Tu excitas ut lauda re te delectet. quia fecisti nos ad te. & inquietum est cor nrm. donec requiescat in te. Da mihi dne scire & intellegere. utrū

Bamberg. Staatsbibl., Patr. 33, f. 1v

Bei Veröffentlichung bitte angeben:

Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Patr. 33, fol. 1v
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek

Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet

Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

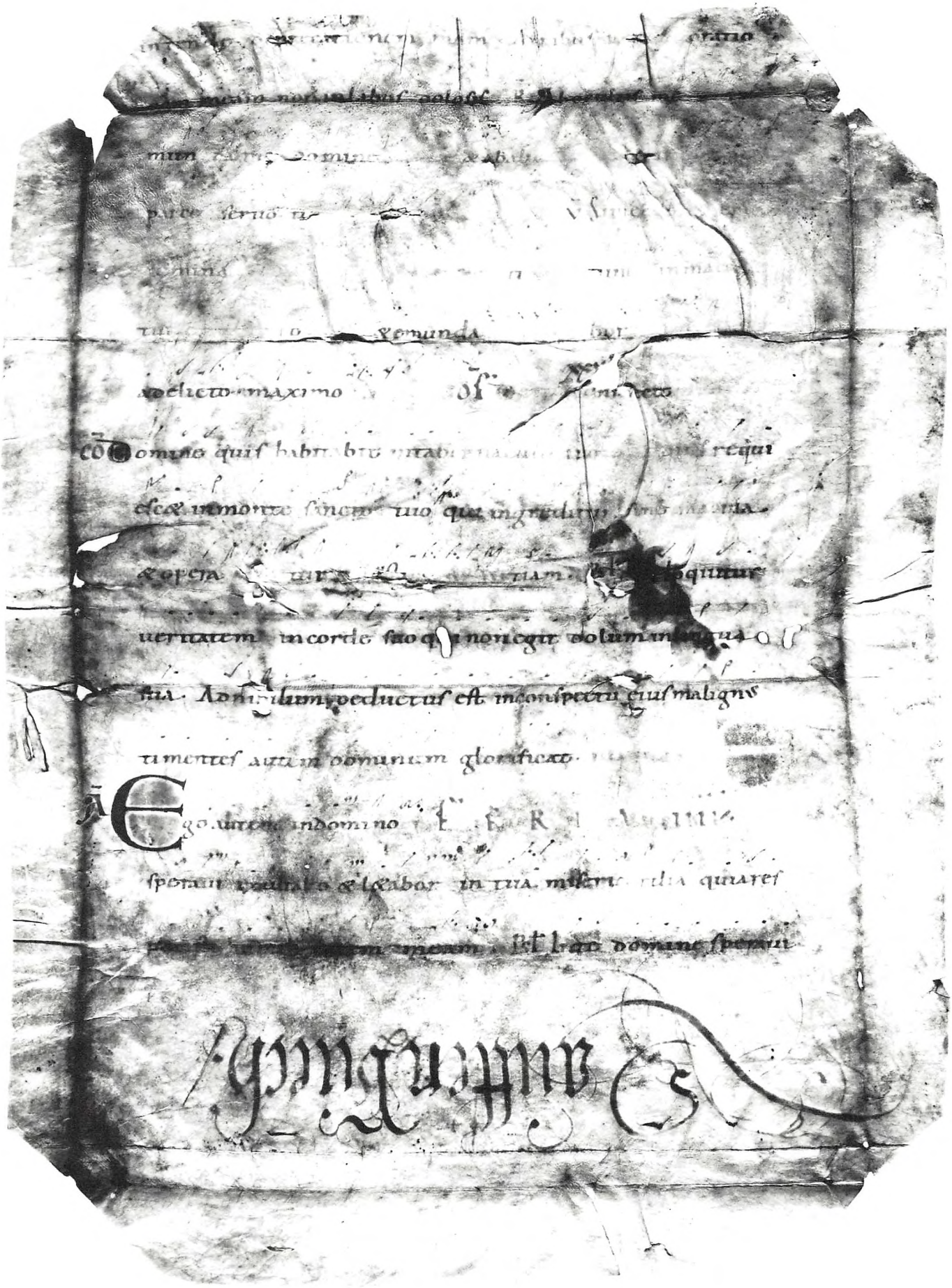

Bamberg. Staatsbibl. Fragm. Ix a 9.

IX. A. 9, aus: Anth. o. 20 h
1:1

Staatsbibliothek
Bamberg
Neue Residenz, Domplatz 8
D-8600 Bamberg

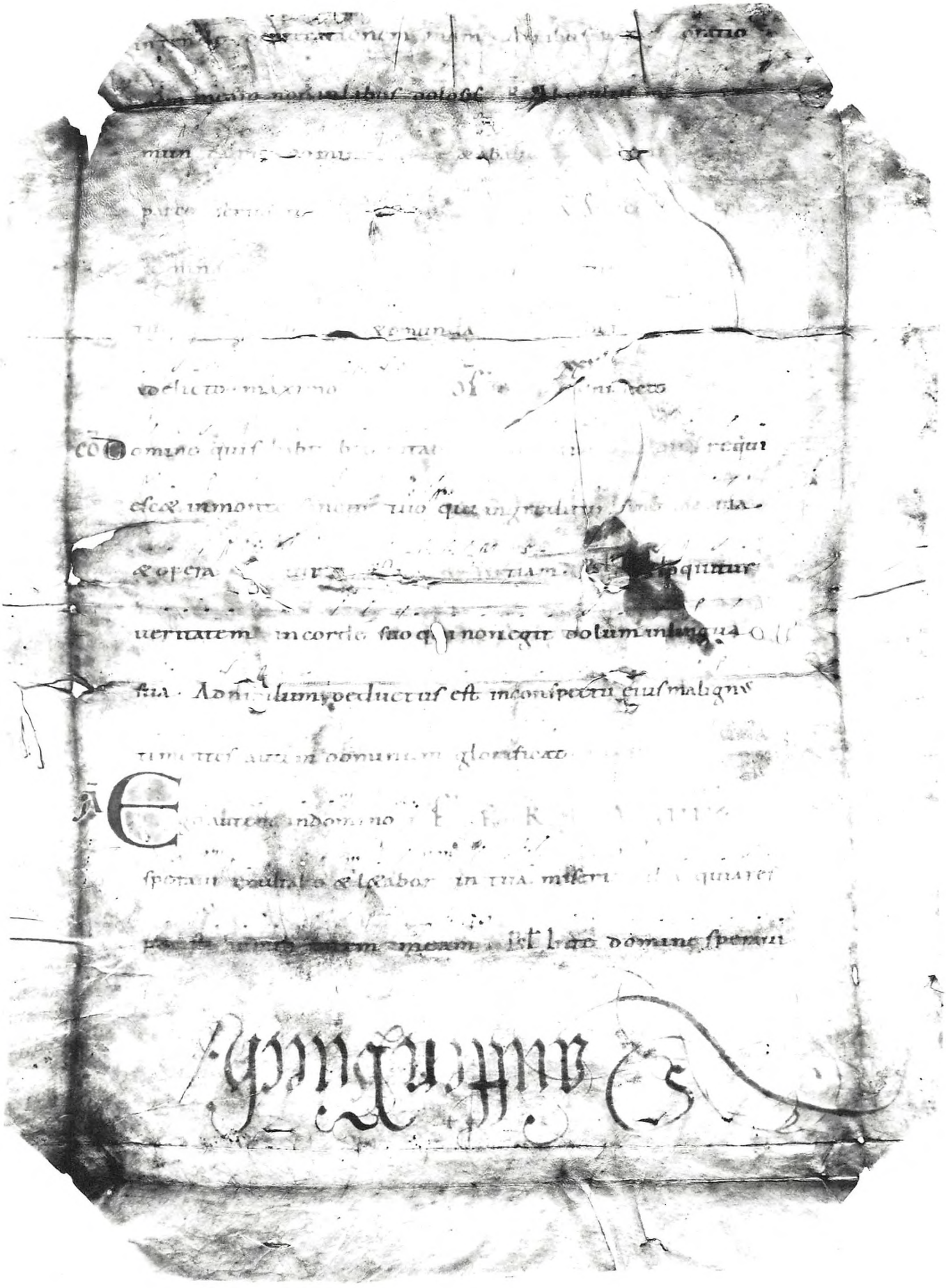

IX. A. 9, aus: Anth. o. 20h

1:1

Staatsbibliothek
Bamberg
Neue Residenz, Domplatz
D-8600 Bamberg

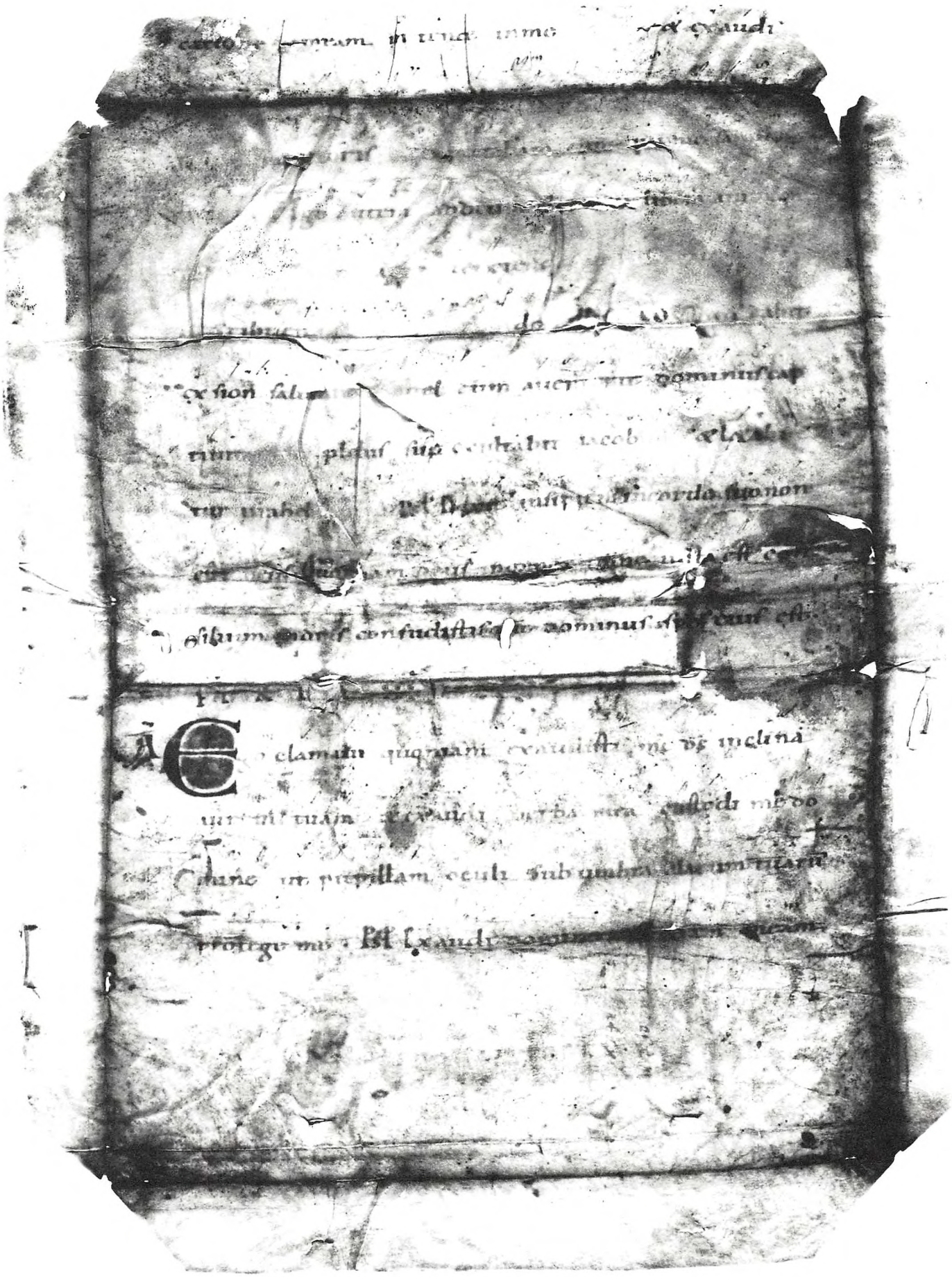

Bamberg. Staatsbibl. Fragm. IX. a. 9

IX. A. 9 1:1

Aus: Anth. o. 20h

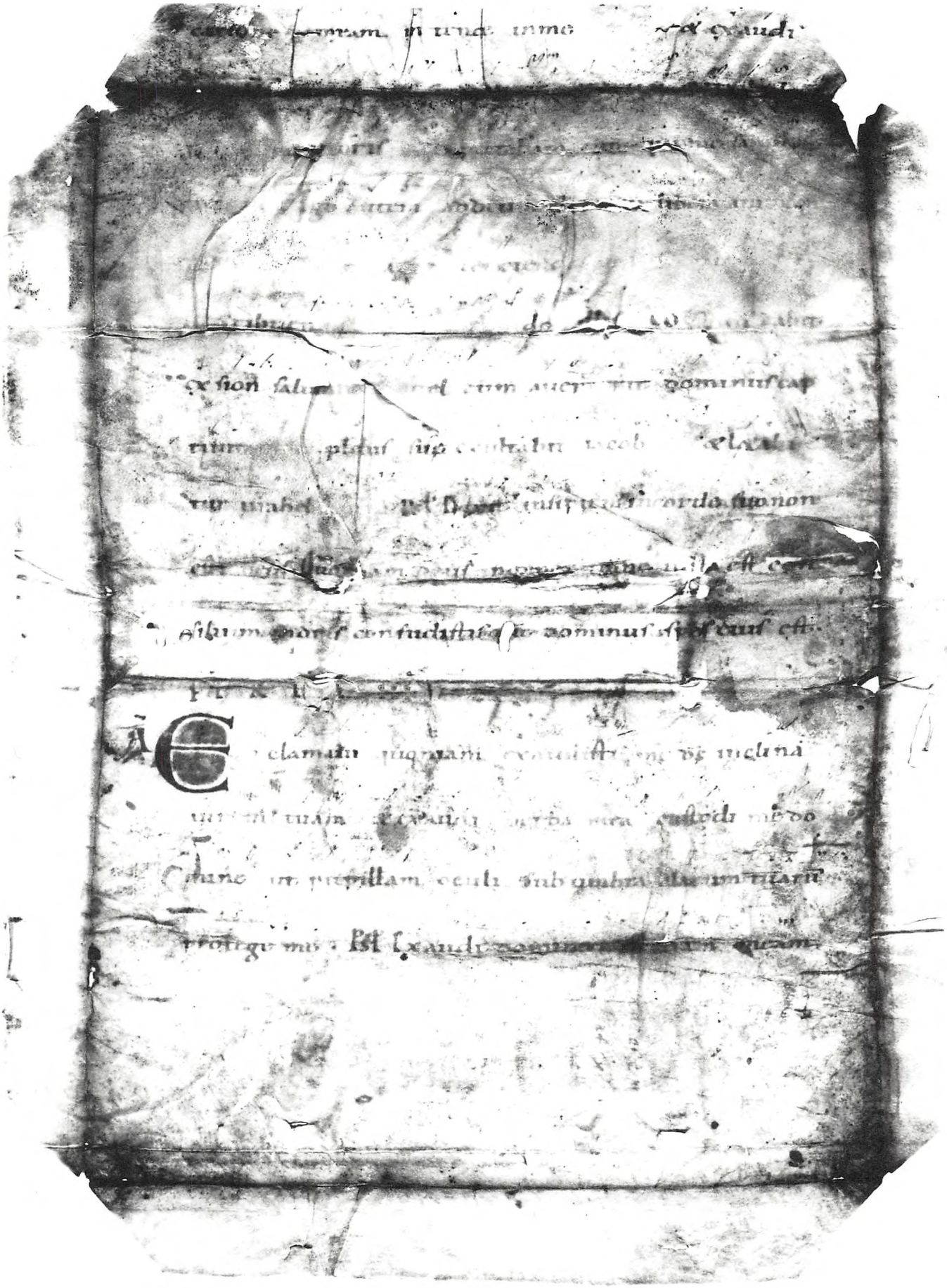

IX. A. 9 1:1

aus: Anth. o. 20 k

ad
fecimus ut indaganda pphetię myste
ria uelut immensitatē pelagi postuda
pandam qd tam̄ innā uirtute p̄sumi
mus sed ineo quilinguas infantiū fecit
disertas Quia spūs dñi repleuit orbē ter
rarū & hoc qd continet oīa scientiā ha
bē uocis Omps ds sermo patris omnipo
tentis ē & quide illo loqui concupiscim̄
muti in illo nullomodo enim dabit uer
ba utilia omps uerbū qd pnob incar
natū uiuit & regnat cū patre in unita
te spūs scī ds p oīa sēcula sēculorū AMEN

EXPLICIT OMELIA PRIMA.
INCIPIT SECUNDA OMIE.

Sus pphetic e locutionis ē ut pri
us psonā tēpus locum que describat.
& post modū dicere misteria pphetie
ostendat ndā ante hystorie radicē figat

eam t p̄cedentia Qui igit̄ nihil dix
erat cur dicit & factū ē cū nonsit
sermo cui hoc qd incipit subiungat
Qua in re intuendū ē quia sic nos
corporalia sic pphetae sensu spiri
talia conspiciunt eis q illa sunt
p̄sentia que nrae ignorantię absen
tia uident Vnde fit ut in mente
pphetarū ita coniuncta sint exte
riora interiora quatin̄ simul
utraq uideant simulq ineffiat
& intus uerbū qd audiunt & foras
qd dicunt latet igitur causa cur
quinihil dixerat inchoauit dicens
& factū ē in tricesimo anno quia h
uerbū qd foris p̄tulit illi uerbo
qd intus audierat coniunxit Con
uisioni intimę & id circo incipit

Bamberg. Staatsbibl., Bibl. 84, f. 6r

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Bibl. 24, fol. 6R
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

EQUIDĀ ME
forte asse tacita co
gitatione reprehen
dant · quod ezechi
elis pphetę tam p
funda mysteria a magnis exposito
ribꝰ intemptata discutere psumo ·
qua mente id faciā agnoscant · Non
enim hoc temeritate aggredior sed
humilitate · Scio enim quia plerūq;
multa in sacro eloquio quę solus in
tellegere non potui · corā fratribꝰ
meis positus intellexi · Ex quo intel
lectu & hoc quoq; intellegere studui
lectus daretur · Tacet enim quia hoc
mihi pillus datur · quibꝰ mihi pserib;

do ad sublimiora contemplanda rapi
tur · & in eorū desiderio suaui fletu
cruciatur · Dolet & se hic ee a nima ubi
adhuc pstrata p infirmitatē iacet ·
atq; illic adhuc non ee · ubi illumi
nata fortiter uigeat · et iā mentis
oculū ad mortalitatis tenebras n̄
seducat · Hinc itaq; hinc ardor nas
citur in mente · luctus oboritur
ex ardore · & quia inherere incęle
stib; necdū ualet feruore suo in la
crimis fessa requiescat · Sed aliud
est cū de unius pfectu res agit · aliud
cū de ędificatione multorū · Sa itaq;
doctrinę sermone largiente do p
more q; coponunt · Nunc ergo quic
quid nos ad studiū bonę operatio

Bamberg. Staatsbibl., Bibl. 84, f. 74r

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc.Bibl.84/fol.74R
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

4/65

multiplicatus incentenariū surgit Unde recte p centenariū magna p fectio designatur sicut de electis dicitur Omnis qui reliquid domum uel frs aut sorores aut patrē aut matrē aut uxorē aut filios aut agros propt̄ nomen meū centuplum accipiet & uitā aeternā possidebit Neq; enim sēs quisq; ideo terrena deserit ut hec possidere inhoc mundo multiplicius possit Quia quisquis terreno studio terrā relinquid sed appetit neq; qui unā uxorē deserit centū receptarus est Sed p centenariū numerū p fectio designatur Postquā eiā uita aeterna p mittitur Quia quisquis pro

na operari sed incentū cubitus non mensurantur quia p ipsa que faciunt terrenā gloriā quęrunt Et quidā uidentur p abstinentiā cruciari gemitibus insistere sed eorum mensura ad centū cubitos minime ducitur quia in his quę agunt ab humano iudicio fauores requirunt Quis ergo est qui p centū cubitos m̄ suratur nisi his cuius bona opera tio recta intentione uitatur ut in eo qd agit non ad terrena lucra appetenda aut ad laudes transitorias reflectatur Ecce enī misericordia pr̄i mus exhibere possessa largire cū hilaritate indigenti tribuere latitudo in facie porte inferioris ē Sed si tua dans aliena non appetis si terrena qta

contemnit & nic p fectione mentis

incentenario numero idē inp fectione

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Bibl. 84, fol. 97v
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz

quare · Siquis diligit mundum · non ē
caritas patris in eo · Nemo potest enī
duobus dominis seruire · quia nonul
let simul transitoria & aetna dilige
re · Si enī aetnitatem diligim? cuncta
temporalia inusu non inaffecti possi
demus · Qui eandem rationē protinus
subdit dicens · quia omne quod ē in
mundo · concupiscentia carnis ē · & c̄
cupiscentia spūs · & superbia uitę · Ideo
enim habere aliquid homines · et
ultra quam necesse est concupiscunt
ut habendo superbiant · & quia hoc a
liis non habent se incogitationibus ex
tollant · Quisquis itaq; talis est · ad
huc adportandum habundantiā doc
tus non est · Sepe aūt quod auaritia
exappetitu suggerit necessitatē pu

necessitati seruiamus · Plus enī concu
piscentię quam necessitas petit · Et
sepe dum carnis inopię satis facere
curamus · voluptas subrepit · modum
refectionis excedit · Vnde fit ut exces
sio refectionis exagerę · cupam quia
plerumq; alia carnis temptatio nas
citur · dum carni immoderatius in
refectione seruitur · Ex peccato enī
primi hominis · infirmante natura
in hoc mundo cū nris temptationib;
nascimur · Et caro nobis aliquando ·
aduutrix ē in bono opere · aliquando
aūt seductrix in malū · Si igitur ei plus
quam debemus tribuimus · hostē nu
trimus · & si necessitatę eius quę de
bemus non reddimus · cuem negamus ·
Saluanda itaq; est caro · sed adhoc usq ·

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

animus quantum quae necessitas
patitur quam parit · & cū nimia sun
ut superbiat · faciari penitus ignorat ·

Bei Veröffentlichung bitte angeben:
Staatsbibliothek Bamberg
Signatur: Msc. Bibl. 84, fol. 103 R
Foto: Alfons Steber - Lichtbildstelle, Staatsbibliothek
Belegexemplar erbeten
Verwendung für gewerbliche
Zwecke ist nicht gestattet
Staatsbibliothek Bamberg
86 Bamberg - Domplatz 8 - Neue Residenz